

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת ואתחנן תש"פ

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיוזק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

גרפיקה עיצוב ועימוד: א.י.ש. אשדוד 05276-27127

שבת. פרק אחד ועשרים – נוטל דף קמב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (טויטנולץ)" תוספות

1 ונשנייהו לפירי ושנייה לאבן. ואם תאמר: גבי קטן נמי, ושנייה לאבן מרד, ואמאי
 2 שרי לטלוהו עם האבן? וילי א"ל ישילבו מידו – יציעק היתוק ורבה, אריה
 3 מרש דלא שרין לטעול תיסק אלא כשיש לו גענועק, ותיבטל אבן אבן תתוק כמו שהיא
 4 בטלה אבן כלכלה מלאה פירותיו ור"ל. ודבעי עריך כל כך לטעול היתוק, אריה אפילו א"ל
 5 מלאה פירות היתוק לאבן אגבה, ב
 6 הכי בדבולו פ"ב דביעה (דף קא) שרייה הכוס
 7 אבן הכוס, אי לא דאיסורי תנאה ניתהו ור"ל
 8 שניא שנייה, דריעית יתיר מריא, ובטל טפי. וכן
 9 צ"ל מתוך שמעמא גופה דביעה, כמו שפירשתי
 10 לעיל בסוף "כירה" (דף קמ. ב"ה תהו):
 11 ונשנייהו לפירי ושנייה לאבן כו, ואריה
 12 מכל מקום שנייהו לפירי
 13 בידים, וניח האבן בכלכלה, והא אומיין לקמן
 14 לא שנו אלא שטוריה למטה למטה למעלה
 15 אבל טוריה למעלה למטה למטה – שקיל לה
 16 לטוריה ושביק לה לשמא. והיני ע"ל כרדך
 17 ביהו, ואל זריק לה בבלי – א"כ אם במטאה
 18 נעשה למטה למעלה למטה אבן שבעת מנה
 19 דשקיל לה בידיו, ואי"כ הכי נמי לישקיענהו לפירי
 20 בידיו ור"ל. ומיירי שפי דבכלכלה צו הוא, ואני
 21 כיוול דהבניט שם יריה, אי נמי י"ל דהדיא דלקמן
 22 מירייה טוריה שהיא בכלים טקטני בתוך היתוק.
 23 אבל דרך לניח טמאה וטהרה ביהו, אלא
 24 שכלן זה אבן בעניי עומד הוא בפירי, ולחכי בני שקיל
 25 לטוריה שהיא למעלה ביהו, אבל במעלה
 26 דבאב – אין כאן כלים, אלא מצי נקט להו בידו
 27 פניו לפר לארץ, והתא אל צירבאנ טקטני אבן
 28 דפירות המטפנין, והוא כל דאבן עצמה או
 29 דופן לכלכלה, אפי' יהו ביד לפירות ולבאן,
 30 והדר שקיל לפירי ושביק לאבן – אל זהו היל
 31 נמאי לא גאזינהו, כיון שבכלכלה פירותהו שהאבן
 32 בשא לה בתורה, והא דלא אמר "אלא" – שפי
 33 שלא הוצרכ אמורא לעיל. אי"ה השתא ש
 34 להעמיד נמי בפירות המטפנין, אדאי"כ נובל
 35 להשיקף הסל בפירות היתוקין שבכלכלה מן
 36 מעט כמה שחובל להחיות עד מקום הפחת. מרי:
 37 **הבא** נמי בפירות המטפנין, ואריה אבתי
 38 טילס בידו וניחם בתוך כלי אחר, או
 39 גבי טבלא או ע"ג כרדך כדומיח באבן או
 40 תרומה. דאמר רב הסדא: אל שנו אלא שטוריה
 41 למטה וטמאה למעלה, אבל טוריה למעלה
 42 למטה ומטאה – שקיל לטוריה ושביק וטמאה.
 43 ואע"ג דמוקמינן נמי בפירות המטפנין ור"ל
 44 דהיינו מירי כון שטוריה נומחת סתמים קטנים
 45 ביהו עצמה, וכן הטמאה, ואותם סתמים כולם
 46 בתוך כלי אחר גזיל. חזו טילס של טוריה
 47 למעלה סתמים של טמאה דיכול ליתק מלי
 48 טוריה ולתיחם ע"ג קרקע אבן אבן ומתחב לו
 49 על גב זו בלא שום כלי, כי בהא. שפירשתי
 50 מתוחם ביהו – בהא ודאי לא אמר שביק לה
 51 לשמא ושקיל לה לטוריה. מרי:
 52 **שנפלה** לפירות מן חזילין, טבאן שמעמ
 53 דתרומה עולה באחד ומאה עם
 54 האיסור, ורשי' לא פירשן בן פפר' "גיד תבשה"
 55 (חזילין דף עט) גבי לא איסורין שבתורה במאה
 56 דלפירי שסתו לא תרי מטקא חבי:
 57 שטבל

1 **אמי** לאתרי. ועמא לא משום טלטול הוא, דאפילו לאתוון בידו ותיקעו מחלק
 2 ברגליו אסר ליה רבא, דילמא נפל ואיתר לאתווי. ובין דלאו סקנת נפש היא לא שרו
 3 טיה טלטול: **תניא** בנותיה דרבא. וכו' נקט לה עליון, כמאן דאפקא תחתון פניה דמי,
 4 ומיירי: **וסקליו וסבנתיו בידו**, בקומעו, שלא כדרך מלבוש: **המציא אדם** וכו'
 5 עליו. ופירושו: **ומעונו בידו**.
 6 באצבעותיו. מלא אבן בידו, כדקנט רשיא:
 7 **פסור**. דבגדיו טעלו לגביה, ועליו הוא פסור
 8 כרבי קטן; ואילו המציאן כמות שיה, שתיקה
 9 אותו עליון אחוז בקו אבן מלוקב – חייב
 10 נושא. והיני תריא: **תירו** בלבלה בסים.
 11 ודאי עמקא מלבוש, מלאה פירות. דיערק
 12 געשית שכיב לפירות, ולקף אבן מלעלה
 13 אבד כלי ופירות, שהיא מותר: **ונקטמינהו**
 14 **קריב**. ולקטע מעל הארץ בידו, וחוורה
 15 ללבלבלה שטלטול, ולקח תתירו אבן לטלטל
 16 אבן כלי ופירות: **בפירות המטפנין**, בפירות
 17 ממעלהן ורבי מרד, גבון גאונים ותוחים
 18 וגבנים, שאם ישליכם לארץ, יטפסו:
 19 **ולערינהו** ענוד. עד שישחלקו הפירות מן
 20 האבן לתוך הלבלבלה לצדדיו, וישלף האבן
 21 לבדה בענורתה: **שחקה**. שפגחת דומה או
 22 שחקה: **שחקה**, וישלף האבן לצדדו לטוריה.
 23 ואני: יכול לטעול הטמאה בידים לפי שהיא
 24 מוקצה. לפיכך יטלטל הבל עד שהלחן
 25 וישלף חבל עליו, וישלף הטהורה לשינייה.
 26 לארץ כולן: **ולערינהו**. לטוריה ביה.
 27 ויחורה למעלה: **תמי** לצורך גופו. שצריך
 28 לטוריה לגופה לאוכלה לקח, א"ל
 29 שטוריה למטה – אל שרו ליה לטלטלי
 30 לטמאה. אלא שקיל לטוריה ומנטי לה
 31 לשלחן: **בריהיא** לצורך מקומו. שצריך
 32 למקום הכלי, וע"כ כפול הוא צריך לטקיל
 33 משם, ושרו ליה רגון לטלטל האי אטו האי:
 34 **ויא** דוחיקה ביה, דאיצטרך למיירי אל שנו
 35 אלא שיקטמאה למעלה לשבכ בקסיה, בין
 36 שטמאה למעלה בין שטמאה למטה, ולוקמי
 37 בצורך למקומו: **אלא** לצורך גופו. שצריך
 38 לכר לשבכ עליו שם ואל לטקיל, לפיכך לא
 39 התייר לו טילס עד הגעות. אלא מענוד
 40 ממקומו. אבל צריך למקום הכר – מטלטל
 41 הכל ביהו: **ומיירי** כו' רישא נמי לצורך
 42 גופו. הלכך, אי יהו טוריה למעלה – לא תו
 43 שרי ליה לטלטליה טמאה. כדקנינן גבי מעות
 44 מענוד ונפולות. ומטלטל היתרא לתריה: **תא**
 45 **קתקו**, שמביאה ליה, וטעו גונור ביה אטו
 46 תיקש שרי' מלאקה, כ"רא דאמר תרומה.
 47 הואיל וניתנה להעלות אתה שירצה, בענין
 48 מתקא – באילו מנחת לבדה ואינה מעוררת.
 49 הלכך לא מוקמינן מרי: **שמעית** זו שפירד
 50 משם, ואסור ע"ש של חזילין כאילו היא
 51 תרומה ואריה א"ל: **ואתא** אל המוטפנין תרומה
 52 חזילין אחרים אלא לפי חזשבן המוטפנין
 53 שבמדומע. כגון: אם תחילתו נדמע' ש של
 54 שפיר ע"י אה תרומה, וחוורה סאה ממנו
 55 ונפלה לתוך אחרים – לא חשבנין תרומה
 56 אלא' ש' שבטאן זו ומדומע ע"ש שפירד.
 57 ואם של חזילין חזית מן כגנוד – עלה: **ואתא**
 58 **שמעית** ליה. ל"רא דאמר תרומה כאמאן
 59 דמתקא בעינא: **למקרא**. לביעה תרומה ודאי: **לקלא**. דלא ליתיה המשלה אותה בשבת במוקמי' כו' אפי'. תא ודאי מתקן הוא ע"כ: **ואתא** רבי יתודה דמתני' כרבי
 60 שמעון, דאמר לקולא נמי כמאן דמתקא בעינא דמאי: **למא**. ודאינה להעלותה, ויתבשרה החזילין: **עד שנפלה** אחרת. ונבשיו אבן בה חזילין בידו להעלותה באחד וק: **ריש**
 61 **מתיר**. כסוד משום דיל' מקמינא כמאן דמתקא בעינא דמאי: **ונבצתא** אחרונה זו נפלה בתוך ק' של חזילין: **בכל** כפי. ויהו להו כבולות חזילין. ומיירה, כיון דצריך להעלותה
 62 ע"כ המשלה מתקנו: **נתן** עינו. במדומע בעד זה, להעלותו לתרומה, ואוכל בעד אחר. הלכך, הואיל ובלא העלאתו מתחיל ואוכל – אין תיקון בהעלאתו:

שבת. פרק אחד ועשרים – נוטל דף קמג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 **התם** כיון דמסרת ומתקלקל, ואין ראוי למאכל אדם מאתמול – דעתיה עליה ליתנו
 2 לבמה. איגז דבשער של אפונין ועל ערשים אסרנין לרבי יהודה, איגז דחוו
 3 למאכל בתומה. וכן גרעינין דלעיל, בפרק 'במה מוליקין' (דף כט.), דאמרין לרבי יהודה,
 4 אבן – אין מסיקין בגרעינין, מימ הכא שרי, כרפי' החם: **למילוי** מהן אור. נראה לרית
 5 דאמרין דג' דאסירי משום חוקיני גמא. דלפירו
 6 זה דאענין ובלא מתקטע ליה – גרונן שלא יבא
 7 לרד ותיקן כלי: **עצמותו** וקליפין, לא כפירוש
 8 הקונטרס דפרש אפילו קשין ואין ראויין לאבילת
 9 כלבים. דהאי תנא אמרין בגמרא דכרבי שמעון
 10 סבירא ליה דריש בעי לכל הפחות ראיות
 11 למאכל בתומה. דקתני מעבידין מעל השלחן
 12 פירורין בו מפני שהוא מאכל בתומה, ומתקנין
 13 בגמרא בתומה:

14 **אנו** אין לנו אלא ביש כריי' בו. במסכת
 15 עריות לא מתיניא בחיי קולו' ביש דחברי
 16 ביה, דהיינו כרב נתנן, ולא דהא מיתיה סיעתא
 17 מתום – משום דמאי אולמא דהא מתא.
 18 **פירורין** שאין בהן כות אסור לאבדן ביד.
 19 פי' קבוצת: מדקתני "מעבידין" ולא
 20 קתני "זורקין". וקשה לרבי: דברישא נמי קתני
 21 "מגביהו מעל השלחן עצמות וקליפין" ולא קתני
 22 "פירורין" אינפ' שמתור לאבדן ביד. ועוד, דאמרין
 23 בכרכה. ברש"א אלו דברים' (דף נב.) ובה'
 24 אמרים, אם שמש ת"ח הוא נוטל פירורין שיש
 25 בתורן, ונתיב פירורין שאין בהן כות, ומסתי'
 26 ליה לר' זוטנן, דאמר. פירורין שאין בהן כות
 27 מותר לאבדן ביד. ואי שריא לירעס התם אסור.
 28 ונראה לר' דבאב גרסי' מתור, ודייק מדאעמרין'
 29 למיתני מפני שהוא מאכל בתומה' דהיינו משמע
 30 דלא חיי לאדם, דחוו כשאר מאכל בתומה ומותר
 31 לאבדן, מרד:

32 **ואם** לאו אין מקנחין בו. אית ספרים דגרסי:
 33 'חכאי' בון כן ובין כן מקנחין בו. ולא
 34 יתכן, דאמר בגמרא דבאין לו עור בית אחיה –
 35 אפילו ר' רמח דאסור, משום דפסקי רישיה
 36 חוה. והרי יתצק מולפרא גרסי' בן כן ובין כן
 37 אין מקנחין בו, כרבי יהודה דאמר דבר שאין
 38 מתכוין אסור. ואין נראה לר' דהא בגמרא
 39 משמע דברישא מודה ר' יודנה, דאמר: אימא
 40 סיפא, ספוג אם יש לו עור בית אחיה מקנחין בו.
 41 ואם לאו – אין מקנחין בו. אתאן לרבי יהודה, אם
 42 כן, בין כן ובין כן אין מקנחין בו – לא רבי יהודה
 43 ולא ר' שמעון, אלא דהאי לא גרסין ליה כלל.
 44 מרד:

45 **שמואל** מטלטל ליה אנב ריפתא. אף על
 46 גב דכרשי סבירא ליה, דשרי לקמן בפרק בתרא (דף קנ) נבלה שנתנבלה בשבת – מידו ממחר היה, משום דהוא ארם חשוב, כבאי ורבא דלעיל, רית: **רבא** מטלטל ליה אנב לקנא
 47 דוואי, ואם האמה, הוא רבא סבי' ליעל כריי' דאית ליה מוקצה, ואנוד לקנא דמאי היכי שרי לכתחילה? ויש לומר: דשע' לן בן וריבא דאפשר למיעבד האי מטלטל מאתמול, להובא דלא
 48 אפשר, דכפין ויהי חוה מאתמול ביה, והיה יכול לטלטלו. אבל תני גרעיני תמרה – לא אפשר. ושרי אפילו לרבי יהודה, והוא לא יארוס חשוב, דאמר ביבעי' פרק 'ירוש' (דף כא.) דאמר
 49 ליה אביי לרבי יוסף, דהוה שריטין בימאט טבאי: לרבי יוסי דאמר לבם ולא לכלבים חזין לרקסא. כו' בשבת מאי איבא למימרי? דמטלטלין ליה אנב ריפתא כשמואל. אלמא
 50 דאפילו בר יוסף דלא בעי למישרי לעיל אנב כפא וסכנא אפילו דבר דהואו לאדם – שרי דהתם גרעיני תמרה אנב ריפתא:

1 **התם** כיון דמקריא מעיניא, אי מוצק ליה ער אורחא: מאתמול דעתיה עליה, לשריא,
 2 ובין השמשות נמי מוכן לבקמה קרוה: אורי. פורורין ודסקס עיצים להסקה נתימג, ולא
 3 לטלטול כלי: **ואור שנשבר**, בירוש' בשברי' כלים, שנשברו ויום, דקרו ליה נולד: ש"ט.
 4 דכרבי יהודה סבירא ליה, דאית ליה מוקצה: **מתני'** מעבידין. בידים מעל השלחן:
 5 **עצמות**, קשין, שאין ראויין לקבל: וקליפין.
 6 של אגונים, דלית להו לביש מוקצה: ובה'
 7 **אומרים** מסלק את הפסא, שיש תורת כלי'
 8 עליה, אבל לא יטלטל הקליפין בידים, כרבי
 9 יהודה: מעבידין מעל השלחן, סתמא היא:
 10 פירורין פחות מבצת, ובש' בות, כדמפרש
 11 טעמא שהם מאכל בהמה: ושערי' של אפניו.
 12 שריטין של קטנית שהשקטת גדל בהם:
 13 **אפניו**, ישיש: עור בית אחיה, ובית אדוןה
 14 של עור שיאחוונו בו: מקנחין בו, טבאי: אין
 15 מקנחין בו, כששאחוונו נסרק בין אצבעותיו:
 16 ניטל בשבת, כשהוא גנוב: ואינו מקבל
 17 מוטא, דאינו לא כלי עץ ולא בגד ולא שק
 18 ולא מוקצה: גמ' אנו אין לנו, אין אנו מוכימין
 19 על משתתנו כמות שהיא שנויה, אלא מוחלפת
 20 שותיה, ובש' כרבי יהודה בו: אסור לאבדן
 21 ביד, מדקתני "מעבידין" בידים, ולא זריק ליה:
 22 דלית ליה מוקצה, דאיר' יהודה מאתמול לאו
 23 לבקמה קיימי, שהרי האוכל היה נמקח, והיום
 24 לוקח מנה: שאין מקנחין, שאין מתכוין לטו':
 25 גרעינין, של תמרים והם לבקמה: **אמרינא**,
 26 תמרים רעים הם, ומאבילין התמרים עצמן
 27 לבקמה, חלקן אנב אמרינא לבקמה נמי קיימי.
 28 **פריסיה**, תמרים טובים הם, ואין מאבילין
 29 אותן לבקמה: כל צודכן, משתמש בו, ואין
 30 קאן משום ביוין, ומתורה בתבשיל: לקנא
 31 **ריפא** ספל של מים: גדל של ריע, צוברן לפניו
 32 כשאוכל התמרים עד שנמאסות בעיניו, ונטולין
 33 אותן מקפון בפרך של ריע, ונתמן לבקמה: זריק
 34 ליה בלי' שערי', אל עבר השלחן: אחורי הפסיה,
 35 שהוא מיטב עליה:

הדרן עלך נוטל

27 **לכתחילה?** רב ששת זריק ליה בלי' שנית, רב פפא זריק ליה אחורי המפתח, אמרו עליו על רבי
 28 זכוריה בן אבוקולם שתיה מחזיר פניו אחורי המפתח וזרקו.

הדרן עלך נוטל אדם את בנו

גב דכרשי סבירא ליה, דשרי לקמן בפרק בתרא (דף קנ) נבלה שנתנבלה בשבת – מידו ממחר היה, משום דהוא ארם חשוב, כבאי ורבא דלעיל, רית: **רבא** מטלטל ליה אנב לקנא
 דוואי, ואם האמה, הוא רבא סבי' ליעל כריי' דאית ליה מוקצה, ואנוד לקנא דמאי היכי שרי לכתחילה? ויש לומר: דשע' לן בן וריבא דאפשר למיעבד האי מטלטל מאתמול, להובא דלא
 אפשר, דכפין ויהי חוה מאתמול ביה, והיה יכול לטלטלו. אבל תני גרעיני תמרה – לא אפשר. ושרי אפילו לרבי יהודה, והוא לא יארוס חשוב, דאמר ביבעי' פרק 'ירוש' (דף כא.) דאמר
 ליה אביי לרבי יוסף, דהוה שריטין בימאט טבאי: לרבי יוסי דאמר לבם ולא לכלבים חזין לרקסא. כו' בשבת מאי איבא למימרי? דמטלטלין ליה אנב ריפתא כשמואל. אלמא
 דאפילו בר יוסף דלא בעי למישרי לעיל אנב כפא וסכנא אפילו דבר דהואו לאדם – שרי דהתם גרעיני תמרה אנב ריפתא:

הדרן עלך נוטל האדם את בנו

שבת פרק שנים ועשרים - הבית דף קמז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" תוספות

1 **כביצה** מכוונת טהור. פי כונסיה: שאנ"פ שהאכל טמא אטע טמא אהמשקה,
2 שאין אוכל טמא בפתח מבכיצה. והאי טעמא לא ניהא אלא למיד בפרק "כל
3 שעה" (פסחים דף ק"ג ושם) משקים מופקד, אבל למיד דחם גומעם בליעי - אמנים
4 דמשקע מאלוהין כיון שנגע באוכל. ומוטעיה הוב: דברמיני מירי בעובעם שלא תהכריז.
5 לאימת מחבשוי - לכי סחי לוח, וכי סחיט לוח
6 ביצור שטרחה. והשתא ליה רשי"ף מה בך?ן ימי
7 כביצה הטיפה ראשונה נטמאה, והואיל ואוכל
8 מקבל טעמאה בכל שעות. ומה תקשה? הו
9 לפירו, פי לעיל בריש "דמוצעי" (דף צא):
10 **דכ"ע** משקה הבא לאוכל לא אוכל הוא.
11 לא מצנין למישר דכ"ע אוכל הוא איכ
12 מי"ט דמדי' הוכשר?
13 **אם** הגיעו זיתיו למסוק בר, מה שקשה ליה
14 לרב נתנן דמרפס ב"ר (ד. ת.) דגורו
15 לביצור דטרחה. משום דפנמיני שאדם זולתו, כי
16 שם פירשתי ברה"מ דמירי:
17 **כבשים** שסחטן לגופן מותר למימיהן פטור
18 אבל אסור. רב לעמיהא. דאמר
19 לקמן: דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת יותים
20 ועגבים. ולפירוש הגה"מ, דפי' משום דאתי
21 למצנין מלמטא - קשה לחבי אבאי נזרו
22 להחזיק אורחא אפמא דרשיא בשלהי "תולין"
23 (לעיל דף קמא) שנאנו יסחטנו, ואפילו סחיט
24 לביצור אסור דאורייתא מיהו, י"ל דהתם בר
25 דקאמר לה ח"ל כי' יותן ומדיח אטאת.
26 **ורבי'** יותנו אמר אחד בכשק ואחד שלקת
27 לגופן מותר למימיהן חייב טהא. ורב לציור
28 לגופן מותר ר' יוחנן טהא. ליתך הקשר.
29 דרג לציור דמנינן שלקת כבודה שמעתי.
30 דפיר' שמואלא ושלקת אהיהא דרג לציור.
31 ופי' ר' יוחנן והלכה כר' יוחנן, דקיל בוחיה לגבי
32 רב. ושמואלא, ומשמעין שמואלא דרי' אבאי
33 בחטט כבשים ושלקת למימיהן, ואם סחיט -
34 חייב טהא. ולא הפריש בחטטה בין קרייה
35 לקע', ולא הכל אסור. מתוך אלו בדין
36 מתברר שאין הלכה לא כשמואל ולא כרב.
37 שאמרו: חטט אסור חייב בטחטט על עגבים בדין.
38 הקרייה. ופי' שמואלא דרי' ר' יוחנן ברי' ר' יוחנן
39 דדייק בר חסדא מדבר' שמואל כן. ואין לנו
40 להורי' אפירי' ולאפי' שטעמא דמרתיה.
41 אלא דרי' בשבת קאמר רב ושמואל ואין הלכה
42 כמותן לא בשבת ולא ביום. ע"פ ר' יוחנן. ומה
43 שדוקא דרלא מפליג ר' יוחנן, משמע דמדיי
44 אפילו ליתך הקרייה - אין זה דיוק. דהא רב
45 ושמואל נמי אסרי' סחטא כבשים (ג'לממיהן).
46 ואע"ג דשרו לסחוט בהדיא אשכול של עגבים
47 ליתך הקרייה. ומה שדחה ר' יוחנן המעמיד דבר
48 רב ושמואל ביט - אמר רבי' שדחי' עמא. ומה
49 דבר ר' חסדא עמו, כדפירשתי לעיל:
50 **במה**

1 **כביצה** מכוונת טהור. משנה היא במסכת טהרות. ומפרש בה בהקדא ובלבד שלא
2 יגע במשקה, שאינו נוגע אלא באוכל. וכן דבכיצה מכוונת הוא. לכי סחיט טיפה
3 מקיימא - וסחי' ליה מבכיצה. ואין האוכל אינ"פ שהוא טמא. טעמא המשקה - שאין
4 אוכל מקבל אחרים פחות מבכיצה. אבל אם נדה נוגע במשקה - אישטי ליה משקה
5 מטיפה ראשונה, שהמשקה מקבל טומאה
6 בכל שהוא. וה"נ גמי בה בהקדא יותר
7 מבכיצה - טמא. שפירש שקיזא טיפה ראשונה
8 - נטמאה כביצה. וטעמא מת טיפה קט, נט
9 שאינו מטמא בהקדא. וה"ל טמא שרין וכל
10 טמאי יגיע. וטמא מת לרבותא קט. דה"ל רבי
11 הטומאה. משום דקטני טיפא: אבל זב שסחט
12 יותים ועגבים אפי' גריגו יחדי טמא. שכיין
13 ויזא טיפה ראשונה נטמא משקה ממש
14 חוב: **ואי אפרה בו'**, וקסד ר' הלך
15 הקרייה: **כנאי**. היינו הבא לאוכל. אוכל
16 הוא או משקה הוא: **המחליק** עגבים, נחלתם
17 המחליק פני כפרותיו בעגבים, שסוחט
18 המשקה על הכפר: **הוכשר**. והאכל עגבים
19 הוכשר: **הבא**. לצורך אוכל, כגון שסחטן
20 לשם הפת: **הוא**. דכ"ע משקה הבא לאוכל
21 **לא אוכל** הוא. אבל משקה הוא יחדי
22 טמא דמדי' לא הוכשר - שמתחלה נטחט
23 אורחא דאילי' לאיבוד, שהתור שאובו
24 ושורף: **המפצע** ביותים בליצירי, כדי שיהיו
25 רכיני: **המפצע**. ודיחא ליה במשקה שדיין
26 עלייהו. שמתוך כך הם מרובים טעם: **למפנין**
27 **בפלות**. שמתוך שהן קטנין אין המטל נדבק
28 בקו, ומפנין לרובן מנחין בקו. ומה
29 הוכשר. דלא מוכי' למשקה דידהו ודלעיקר:
30 **לידע** אם הגיעו זיתיו למסוק. וצריך הוא
31 ליתא אם שקטנו טח לצאת. מיהו המפצע
32 אוכל לאיבוד: **האי**. דמוצעי. ורי' אבאי
33 במשקה העומד לאיבוד פליגי. כדאמר'.
34 אבל תנאי המחליק - לאו בעומד לאיבוד
35 פליגי. ודלא לאיבוד אול - שיתר לחצנא
36 האוכל נהנה ודרי מצחצחו. אבל במשקה
37 העומד לצורך לאוכל אין מפליגו. דאי
38 משקה הבא לאוכל משקה הוא ד"מ היבא
39 דקא שרף ליה. אי' שטר ביה ריפתא הדרת'
40 משקה עבדי, אבל לצחצחו פליגי: **ונ' לציור**.
41 חסית דג' להוציא ציור - לאו משקה הוא
42 אלא אובליני: **כבשין**. ירק ד' כבש בין
43 ודומין: **לגופו**. אם לאוכל הכבשים סוחטן
44 למשקה הניף עליון והנבלע ביה - מותר'
45 לכתחילה, דלא מוקד הוא. ואלו לא
46 למשקה הוא צריך: **פטור**. שאין זה מפרק
47 המשקה היה זרעו כן כבשנים, שלא
48 ג'ל בתוכו. אבל אסור, אטו יותים ועגבים
49 שלקת. אפילו למימיהן, לאו משום ניהו
50 אלא אוכל: **למימיהן** פטור אבל אסור. וקא
51 שלקת דומיא דרג לציור הוא. ולא קא ליה
52 שמואל לכתחילה: **עני' ר'א ולא י'.** הא
53 דביצניא למימר קו' דמשמיה דרב איתמר:
54 כוחשין קטני. וקא מפליג בין לגופן בין
55 שלקת. ודרי' לכתחילה. וקסא כבודה
56 דליבא בהו דשרי' כבשין למימיהן לכתחילה:
57 דבר תורה. כלומר: אסרה תורה מלאכה.
58 דריסת יותים ועגבים הוא דהקיא מלאכה
59 אבל שאר דריסת - לאו אורחיהו בהבי
60 ולא מלאכה ניהו:
61 **לעוה**

לעדות אשה. לומר לאשה מה בעליה, דאקולו בה רבנן משום עינאו. וכל דמקשר אדעתא דרבנן מקדשו, ואפוקי רבנן לדקדוש מיניה: לעדות בבהו. בבהו ביה פהו, כשתנא ישראל זו שלם ואיעד לו בו מים, קרל כבבורות (דף לה.) וחדשו כתיבים להטיל מים בכבור. ואין נאמן לומר מים זה נפל בו מאיליו. ודרך להביא עדים, ואמרין הקם דאשה פשרה לעדות זו: אימא לעדות שהאשה פשרה לה. והיא נמי פשרה לה: גברא ותרוא. ריש דמתני' ראי' את הוה: אתא לאשבעני. בתמיה. טלומה: מה פה לא למדנו אם לא זאת? מתנ' כל שבא בחמין. כלומר שתבטל: שרוין אשורו בחמין. כדי שיהא נמוח. וכל שלא בחמין. כגון פשר יבש, שאבלין אותו דו עיי' דהקק: פרוין אותו. ולא פשרו וזה ביטוליה. אבל לא שרוין. חזון. 1

1 **בהמה** בנימטריא. אסמכתא בעלמא היא. 1
 2 ד"ב נפקא לן ביטאו ומטמא. דרפי 2
 3 בעונתם: שבר 3
 4 **לעדות אשה בלבד!** אימא: לעדות שהאשה פשרה לה בלבד. רב יומר אכשר עד מפי עד לבבור. 4
 5 **קרי עליה מרירי:** יומר שרי בוקרא. והלכתא: עד מפי עד פשר לבבור. בי אתא רב 5
 6 **הושעיא מנהרדשא,** אהא ואייתי מתניתא בדיה: ויתים וענבים שריסקן מע"ש, ויצאו מעצמן – 6
 7 **אסורין,** ורא"ו ר"ש מתירין אמר רב יוסף: גברא ותרוא אתא לאשבעני? א"ל אבי: טובא קמ"ל – 7
 8 **דאי מפותתיין – הוה אמיתין:** התם הוא – ומעיקרא אובלא ולבשוף אובלא, אבל הקא דמעיקרא 8
 9 **אובלא ולבשוף משקה – אימא לא.** קמ"ל. **"מתנ' כל שבא בחמין מערב שבת – שרוין אותו** 9
 10 **בחמין בשבת.** וכל שלא בחמין מערב שבת – מדיחין אותו בחמין בשבת. חזון מן המליח ה"שון 10
 11 **(דגים מלוחין קטנים) וקוליים האיסקנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן.** גמ' גזון מאי? אמר רב 11
 12 **ספריא:** גזון תרגומא דר' אבא. ואמר רב ספריא: וימנא תרא איקלעית להתם, ואובלין מיניה, ואי 12
 13 **לא רבי אבא דאשקין תמרא בר הלחא מרפי – אחסינן.** רבי יוחנן רייק מפותח דבבלאי. אמר רב 13
 14 **יוסף:** ולרוק אנן מתרגומא דרבי אבא. ועוד. אמר רב גזא: וימנא תרא איקלעית להתם, ועברית 14
 15 **בוהא דבבלאי,** שאילו מיניה כל בריחי מערבא. **"כל שלא בא בחמין וכו'."** הריח מאי? אמר רב 15
 16 **יוסף:** הריח – חייב הטאת. אמר מר בריה דרבנא: אף אנן נמי תנינא "חזון מליח שון וקוליים 16
 17 **האיסקנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן"** שעמי מיניה. ותיב רב חייא בר אבא רבי אסי: קמיה דרבי 17
 18 **יוחנן,** ותיב רבי יוחנן וזו היא גמר מלאכה. אמר ליה רבי חייא בר אבא רבי אסי: מפני מה עופות שפכבל 18
 19 **שמינים? א"ל:** בפק לבורב ענה ואראד שמינים מהן. מפני מה מועדים שפכבל שמיחים? מפני שהן 19
 20 **עניים.** מפני מה ת"ח שפכבל מצוינין? לפי שאינן בני תורה. מפני מה גוים מוזהרין? מפני שאובלין 20
 21 **שקצי' ורמשי' איתער בהו רבי יוחנן,** אמר להו: דרדקי! לא פק אמרתו לכם **"אמרו לחכמה אחותי** 21
 22 **את' אם ברור לך דבר פאוחוקי שהיא אסורה לך – ואמרהו,** ואם לאו – לא תאמרהו! אמרו 22
 23 **להו: ולימא לן קר איהו מהן.** מפני מה עופות שפכבל שמינים? מפני שלא גלו, שנאמר **"שאנן** 23
 24 **מואב מעניו וישקט הוא אל שכרו ובגולה לא הקד'."** ההא מנלן דגלו – דתנינא, רבי יוחנן 24
 25 **אומר:** נ"ב שנה לא עבר איש ביהודה, שנאמר **"על ההרים אשא כפי וגו' מעוף השמים ועד** 25
 26 **בהמה נדרו הלב'."** בתמ'ה בנימטריא חמיון ותרתינו הוו. א"ל יעקב א"ר יוחנן: פוקין תורה חזון 26
 27 **מקוליים האיסקנין דאמר רב:** חני מדרי דבבל מהדרי מאי לעון עיטום, והאו פון דלא שריד שרדיה 27
 28 **לא מצוי סרוק.** מפני מה מועדים שפכבל שמיחים? מפני שלא היו באותה קללה, דכתיב **"והשפתי** 28
 29 **כל מושושה חנה חדשה ושתה וכל מוצעה."** וכתוב **"הרשיכם ומועריכם שנהא נפשי היו על'** 29
 30 **למורח."** מאי **"היו על' למורח" – א"ר אלעזר:** אמר הקב"ה: לא דיין לישראל שהומאין לפני, 30
 31 **אלא שמתירין אותו לידע אוזי גזירה קשה אביא עליהו! א"ר יצחק:** אין לך כל רגל ורגל שלא 31
 32 **באתה בולשת לצפורי.** ואמר רבי תנינא: אין לך כל רגל ורגל שלא בא למצורה אגמון וקמאון 32
 33 **ובעל מורה.** מפני מה ת"ח שפכבל מצוינין? לפי שאינן בני מוקמן. דאמרי אינשי: **במאא – שמאי,** 33
 34 **בלא מתא – תוחבאי.** **"הכפאים ירשי יעקב ציצין ופרח ישראל,"** תני רב יוסף: אלו הלמדרי הכמיים 34
 35 **שפכבל, ששניין ציצין ופרחים לתורה.** מפני מה גוים מוזהרין? שלא עמדו על הר סיני. שפשועה 35
 שבא

גבי שער הפנים. כדאמרין סדר דרבי אבהו. אין עיטם כתיב מרקטת הנדה כ"ג אמה. ותיאך מחזירין. שיש בפרת סילוטא וסילוטא למטה מה התקנה (הם) ודרך אותן סילוטא חזרון הפנים לא"י. וחזרון וטבעין במעניות. והדינים חזרו דרך אותן סילוטא. שנחמם להעלותן יותר מדרך פרת עצמו: והוא. קוליים האסקנין: ביון דלא שריד שרדיה. אין קשה שרדה שלו: לבפרתו. וכו' והטיל עליהם עול. ולא שמתכוונן לבטלן משמתת הרגל אבל הקללה גרמה לכך: קובצין. לשון לעו הוא שלטון: בולשת. חיל המקף: צפירו ותרביא מאי: שאנן במקופים. שמאי גלו לשם. והגולה למקום נכרי מציין עצמו במלבושים שהיא חשוב: בפתא. שפאי. בערי אין צריך להחבד אלא כשמא שאני ניכר בו: בלא מתא. מקום שאיך עזרי: תוחבאי. כבוד חלו בשמלותי. **"שלתח' מלבושין שיהא טובא:** ציצין: שמותן **הכפאים.** שמתן יעקב שיבאו לבבל – וירשהו ועשו ציצין ופרחים לתורה. וסיעמא אהיא לר' יוחנן, דשעמא דמצינין לאו לפי שאינן בני תורה כדריב אסי. אלא לפי שאינן במקומן: 57

1 משום רישא. ואטו פתחא אריראי לביבא למיחש לירושא ל גוריון. דרודא אטו ליל
 2 של גוריון. דלא מסקי אינשי ארדעיתיהו שיחא עשוי להכניס ולהוציא:
 3 פרוץ פצמינו מטמא כל סביביו. פי בקטנית. כל סביבו - ד' אמות. בקבר. ואן נראה
 4 לוקיני הרב ר' משמוש זצ"ל. דכיון דמסטימי מחיצתא. וליה לן למיחש שמא יעלה
 5 על הבית ויחדל מעליו ולא יבא - לית לן לביבא

1 משום רישא. שלא יקנו בו שרץ, כגון נמיה החולקה שממיתה את התרגוליו:
 2 זימין דלא תקיפה מעיקרא. שיחא בדי ולהוציא הבל ולהכניס את הארי: לא שני.
 3 דנבוקי: אלא בקיפוס. דסמיחה זו לא געושה אלא לשמור ריח דהין שלא יצא
 4 ויתקלקל, וכיון דלאו סמיחא מעלייתא עבדי לה - לאו כלום הוא: לוחץ. שיעוק
 5 הבל, שלא יצא יינו. האוי. וסמיחה

6 דמטמא ר' אמת כל סביבו. כדמכוס בסוטה פק
 7 מישות מלוהה. וי' בבי הדני הבקר, וסמימה
 8 בתוכו טוהר. וזי מלי - חצר הבקר מוטמא
 9 מדיחצא. אבל מת געלמא - תפיס. ומשמע
 10 דממת גמי. הריא נרסאיה - לא נטמא כל סביבו
 11 ר' אמת. אלא ר' דרבי פי' דיון באוורו בי' ובטא
 12 שכולשו מחוץ לבית מבלי עד. ושי בתם פוחח
 13 טמא בכל אהר. אם הבית טהור. ועדין נריתא בו
 14 צורת הפתח - אינו מטמא. שסתמו של בית עמוד
 15 למא דרב הפתח. פרץ פצמינו חתך ונבטא
 16 כשאר כותל. ולא נותר בו כלל פתח - מטמא כל
 17 סביבו, דכל רח חוץ איבא לפסוקי דמלמי דרך
 18 אותו מקום יצא מן הבית. מיהו. לאו פירכא את
 19 כולי האי מה שהשקה לפודש הקונטרס. דירל
 20 שלא חלקו במים בתים. ועדו נראה דלא קשה
 21 כלל לפי הדקונטרס. דבית גמי לא מסימי
 22 מוצתא דרך המטמא. אלא תוכו כבמלמי אפילו לא
 23 יעלה על גביו. כקבר שמתטא בגונג אפילו מן
 24 הדג. כדתיבא פירושא פירושא פירא ארומיא: וא'
 25 בקבר - זה קבר סמימי. לא אינו אלא קבר פתוח
 26 אמרתי קה' ומה אהל שמקבל טומאה אינו מטמא
 27 סמוך צדו כשהוא פתוח. קבר שאינו מקבל
 28 טומאה אין עליו שלא יעלה מכל צדו כשהוא
 29 פתוח. אלמא. כשהוא סתום מטמא אף בגונג
 30 הדג:
 31 הלכה כרבי יאשיהו. הלכה מותר לתת
 32 לחתולה גונגה שערין וירייל

1 משום רישא. ו"א' אין מוסיפים" - זימין דלא תקיפה
 2 מעיקרא. ואהי לאורוהי ביה. דרש רב נחמן משום רבי
 3 זימין: הלכה כפיש אמרימי. "ישיון שזוקבין יקב ישן
 4 לכתחלה". אמר רב יהודה אמר שמואל: לא שנו אלא
 5 במקום העשוי לשומר, אבל לחוק - אסור. היכי דמי לשומר,
 6 היכי דמי לחוק? א"ר חסדא: למעלה מן הין - והו לשומר,
 7 למטה מן הין - והו לחוק. רבא אמר: למטה מן הין גמי
 8 והו לשומר. והיכי דמי לחוק - בגנן שזוקבא למטה מן
 9 התשרים. א"ל אבי לרבא: תניא דמסייע לה' - ב"ית סתום
 10 - יש לו ארבע אמות. פרץ את פצמינו - אין לו ד' אמות.
 11 בית סתום אינו מטמא כל סביבו, פרץ את פצמינו -
 12 מטמא כל סביבו". ונבתא. רב אסר, ושמואל שרי. מחתק
 13 לכתחלה - דכ"ע לא פליגי דאסור. אהוריו - דכ"ע לא
 14 פליגי שרי. פי פליגי - דהיתוכה ולא מוקנא. מאן דאמר
 15 - זרינין דילמא אתי למיחמד לכתחלה, ומאן דשרי - לא
 16 גוריון. בתנא: אין החתוקי שזופרת ביו"ש א' זומר בשבת.
 17 נבלה - (אין) מוחיוזין אותה בשבת, ואן זריד לזמר ביו"ש
 18 ר' יאשיהו מיקל. ר' יאשיהו אתרייא? איילמא אתרייא? הא
 19 קמתין מנאי? אלא אפיפא - ת"ק נמי משריא שרי: אלא:
 20 דהיתוכה ולא מתקנא אפיא ביניהו. מ"ם: זרינין. ומ"ם:
 21 לא זרינין. דרש רב שישא בריה דרב אדי משמיה דר'
 22 זימין: הלכה כר' יאשיהו. "ואם היהת נקובה וכו'". מושחא:
 23 רב אסר, ושמואל שרי. מאן דאסר - גוריון משום שעהו,
 24 ומאן דשרי - לא זרינין. אמר ליה רב שמואל בר בר הינא
 25 לרב יוסף: פירושא אמרת לן משמיה דרב "מושחא שרי".
 26 אמר מבוה רישבא אמר שמואל: האי מרפא דאקא -
 27 אסור. מ"א? רב יימר מדפתי אמר: גוריה משום מרוב,
 28 רב אמי? רב יימר שפא יקטמו. מאי ביניהו? איפא
 29 ביניהו: דקטים וינתי. בי סדייא, רב אסר ושמואל שרי.
 30 ברבין - דכולי עלמא לא פליגי דשרי, בקטשין - דכ"ע לא
 31 פליגי דאסור, פי פליגי - במועני. מאן דאסר - מוחיוז
 32 כמשיחו, ומאן דשרי - לא מוחיוז כמשיחו. והא דרב אבי
 33 בפירוש אימבר, אלא מפללא איתמר. דרב אילעל ליהוא
 34 אתרא דלא תהו ליה רוחא, נפך יתבי כהמליח. איתיה

31 הלכה כרבי יאשיהו. הלכה מותר לתת
 32 לחתולה גונגה שערין וירייל
 33 בחבתי: משום מרוב. פי הרב פוריה: שלא
 34 יבוא ליתן על גנו מרוב. והנה דגונגתא גמי
 35 נגוה אלא נראה לרבי כפי הקונטני: לא יאיל יתוק
 36 מרוב לינו. שפילו הוין בתוכו ולרץ ליתוק
 37 דכשילוקח עלה של הדג ומקפלו בעין מרוב
 38 נראה כעשה מרוב. אבל גונגתא. שאינו עושה
 39 כן ביום משעה - אל גוריון. מרי:
 40 איתיה' ליה בי סדייא. בי מיעיב ההה דלא יא
 41 דחי היכי איתמא מנללא: מ"י ששורא
 42 כלוי גמס. ברך גרונקא. לשון נפילה. אל
 43 כפי הקונטרס לעיל בפרק "גמא אהי' אה' (סוה)
 44 גנשוהו וכו' נשמיע. דמא אמרינן בגבייה בפרק
 45 "משלי" (דף לה) אמר רבתי נשמיעא
 46 משמש. ברתי' מי שמשו כלוי גמס ברך
 47 אלא: לשון נפילה הוא. מרי:
 חמנער

1 משום רישא. מאן דהוא סבר - משום דבי סדייא אסור. ולא הרב אבוהו מכריז:
 2 פי סדייא שרי. וגושהו סבול רבותינו לא יעב עליו. והוא נהיה - רב פהא רב אמי. מ"תני'
 3 תגישו לתוך הבור שבביל שיעהא אמור, ואת המים תגרעו ברעמי שבביל שיצננו. ואת הגזון
 4 תמחה שבביל שיחמו. מי שצשוי פלוי בפרך פגום - מהלך בקה' ואינו חושש היע לחצו החיצונה
 5 - שומחן בחמה [ב], אבל לא בגנר העם. גמי' פשיטא: מהו דתימא: גינור משום אשווי גזמות
 6 - קא משמע לן. "ואת המים תגרעו". פשיטא! סיפא איצטרביא ליה "ואת הגזון תמחה".
 7 - קא משמע לן. "ואת המים תגרעו". פשיטא! סיפא איצטרביא ליה "ואת הגזון תמחה".
 8 אמר ר' יהודה אמר רב: כל מקום שאסור תכוסים מפני מראית העין - אפילו בתרדי תדרים אסור.
 9 תני: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם! תנאי היא; דתנאי: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם, אמר רב

35 ליה בי סדייא -
 36 פי סדייא שרי. וגושהו סבול רבותינו לא יעב עליו. והוא נהיה - רב פהא רב אמי. מ"תני'
 37 תגישו לתוך הבור שבביל שיעהא אמור, ואת המים תגרעו ברעמי שבביל שיצננו. ואת הגזון
 38 תמחה שבביל שיחמו. מי שצשוי פלוי בפרך פגום - מהלך בקה' ואינו חושש היע לחצו החיצונה
 39 - שומחן בחמה [ב], אבל לא בגנר העם. גמי' פשיטא: מהו דתימא: גינור משום אשווי גזמות
 40 - קא משמע לן. "ואת המים תגרעו". פשיטא! סיפא איצטרביא ליה "ואת הגזון תמחה".
 41 אמר ר' יהודה אמר רב: כל מקום שאסור תכוסים מפני מראית העין - אפילו בתרדי תדרים אסור.
 42 תני: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם! תנאי היא; דתנאי: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם, אמר רב
 43 תני: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם! תנאי היא; דתנאי: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם, אמר רב

35 ליה בי סדייא -
 36 פי סדייא שרי. וגושהו סבול רבותינו לא יעב עליו. והוא נהיה - רב פהא רב אמי. מ"תני'
 37 תגישו לתוך הבור שבביל שיעהא אמור, ואת המים תגרעו ברעמי שבביל שיצננו. ואת הגזון
 38 תמחה שבביל שיחמו. מי שצשוי פלוי בפרך פגום - מהלך בקה' ואינו חושש היע לחצו החיצונה
 39 - שומחן בחמה [ב], אבל לא בגנר העם. גמי' פשיטא: מהו דתימא: גינור משום אשווי גזמות
 40 - קא משמע לן. "ואת המים תגרעו". פשיטא! סיפא איצטרביא ליה "ואת הגזון תמחה".
 41 אמר ר' יהודה אמר רב: כל מקום שאסור תכוסים מפני מראית העין - אפילו בתרדי תדרים אסור.
 42 תני: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם! תנאי היא; דתנאי: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם, אמר רב
 43 תני: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם! תנאי היא; דתנאי: שומחן בחמה אבל לא בגנר העם, אמר רב

שבח שנים ועשרים - חבית דף קמו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שו"ת (שו"ת) רש"י

1 המנעור מליתו. מה העפר. חבית הטאת. דרוו לבינה: אלא באוקמי. שהאקמ מקלל
2 מראיתה. וקפיד עליה: והוא דקפיד עליהו. לזבזבו על שיערם: ספקהליא) אשפתא.
3 וגלמי אוקמי הו: לא קפרינן. לא אביפת לן אם יש עליה אבק. הלכך לאו ליבון הוא:
4 כומתא. כובעי. הוה קא מתסם. לשון לא תחסום (דברים כח): למיתבא ליה. שערך
5 לגעו הטל מעליה: בשבילת מוקפלת. אחר

6 שנתה על ראשו. הגביה שפירלה על כתיפו:
7 חייב הטאת. שאן וז דרך מלבוש: ותרשניו.
8 על שם סוקום: ונימא בריכה על אבינעי. שלא
9 יפול מכתפו: רב דני: מרוב. מפרש לקמיה:
10 ביבוי בבלייתא. שמשלקן בגדיהם מן הארץ
11 בשנה ארובין. ונפולין אהון כלפי מעלה.
12 פרובציה. ומחזיקין ארובין ע"י חוטיה:
13 הכי מצי. ורב דבמו מרוב: אסור. משום חטוי מנא:
14 דרב יוסף. א"ל: רב לי כומתאי. (הוא ירמיהו) מלא עליה.
15 הוה קתחם למיתבה ליה. א"ל: נפוזי שרי. אמן לא קפרינן
16 מדי. אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: היוצא בשבילת
17 מקופלת מונחת על עי כתיפו בשבת - חייב הטאת. תנ"ה
18 סותרו פסות היוצאים בשבילתות מקופלות ומונחות על
19 כתיפו בשבת - חייבין הטאת. ולא סותרו פסות בלבד
20 אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של מוכרין לצאת כף.
21 והניגו היוצא במעות הצורין לו בסביון - חייב הטאת.
22 ולא תניו בלבד אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של
23 תניו לצאת כף. ותרשניו יוצאין בסדרין שעל כתיפו.
24 ולא רשניו בלבד אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של
25 רשניו לצאת כף. א"ר יוחנה: משה ברוקנסו בנא
26 של רבי אלעזר בן הורקנסו שיצא בסודר שעל כתיפו
27 בשבת. אלא שינימא ברוכה לו באצבעו. ובשבת הדבר
28 לפני חכמים אמרו: אפילו אין נימא ברוכה לו באצבעו.
29 דרש רב נתנן. רב רב חסדא משמיה דרב חסדא: הלכה
30 - אע"פ שאין נימא ברוכה לו באצבעותיו. עולא איקלע
31 לבי אסי בר היני. בעו מניה: מהו לעשות מרוב בשבת?
32 אמר להו. הכי אמר רבי אלעי: אסור לעשות מרוב בשבת.
33 מאי מרוב? אמר ר' יואי: פיס' בבלייתא. ר' ירמיה תוה
34 יתיב קמיה דר' יואי. א"ל: הכי מאי? א"ל: אסור. והכי
35 מאי? א"ל: אסור. אמר רב פפא: נקוט האי כללא בידך:
36 כל ארעאת דלכונפי - אסור. כל דלקתנאות -

1 המנעור מליתו. מה העפר. חבית הטאת. דרוו לבינה: אלא באוקמי. שהאקמ מקלל
2 מראיתה. וקפיד עליה: והוא דקפיד עליהו. לזבזבו על שיערם: ספקהליא) אשפתא.
3 וגלמי אוקמי הו: לא קפרינן. לא אביפת לן אם יש עליה אבק. הלכך לאו ליבון הוא:
4 כומתא. כובעי. הוה קא מתסם. לשון לא תחסום (דברים כח): למיתבא ליה. שערך
5 לגעו הטל מעליה: בשבילת מוקפלת. אחר

6 שנתה על ראשו. הגביה שפירלה על כתיפו:
7 חייב הטאת. שאן וז דרך מלבוש: ותרשניו.
8 על שם סוקום: ונימא בריכה על אבינעי. שלא
9 יפול מכתפו: רב דני: מרוב. מפרש לקמיה:
10 ביבוי בבלייתא. שמשלקן בגדיהם מן הארץ
11 בשנה ארובין. ונפולין אהון כלפי מעלה.
12 פרובציה. ומחזיקין ארובין ע"י חוטיה:
13 הכי מצי. ורב דבמו מרוב: אסור. משום חטוי מנא:
14 דרב יוסף. א"ל: רב לי כומתאי. (הוא ירמיהו) מלא עליה.
15 הוה קתחם למיתבה ליה. א"ל: נפוזי שרי. אמן לא קפרינן
16 מדי. אמר רב יצחק בר יוסף א"ר יוחנן: היוצא בשבילת
17 מקופלת מונחת על עי כתיפו בשבת - חייב הטאת. תנ"ה
18 סותרו פסות היוצאים בשבילתות מקופלות ומונחות על
19 כתיפו בשבת - חייבין הטאת. ולא סותרו פסות בלבד
20 אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של מוכרין לצאת כף.
21 והניגו היוצא במעות הצורין לו בסביון - חייב הטאת.
22 ולא תניו בלבד אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של
23 תניו לצאת כף. ותרשניו יוצאין בסדרין שעל כתיפו.
24 ולא רשניו בלבד אמרו. אלא כל אדם. אלא שדרבן של
25 רשניו לצאת כף. א"ר יוחנה: משה ברוקנסו בנא
26 של רבי אלעזר בן הורקנסו שיצא בסודר שעל כתיפו
27 בשבת. אלא שינימא ברוכה לו באצבעו. ובשבת הדבר
28 לפני חכמים אמרו: אפילו אין נימא ברוכה לו באצבעו.
29 דרש רב נתנן. רב רב חסדא משמיה דרב חסדא: הלכה
30 - אע"פ שאין נימא ברוכה לו באצבעותיו. עולא איקלע
31 לבי אסי בר היני. בעו מניה: מהו לעשות מרוב בשבת?
32 אמר להו. הכי אמר רבי אלעי: אסור לעשות מרוב בשבת.
33 מאי מרוב? אמר ר' יואי: פיס' בבלייתא. ר' ירמיה תוה
34 יתיב קמיה דר' יואי. א"ל: הכי מאי? א"ל: אסור. והכי
35 מאי? א"ל: אסור. אמר רב פפא: נקוט האי כללא בידך:
36 כל ארעאת דלכונפי - אסור. כל דלקתנאות -

37 שרי. כי הא דרב שישא בריה דרב אידי מתנאה בסביון הוה. כי אהא רב דימי אמר: פעם
38 אחת יצא רבי לשרה. והווי שני צידי מליתו מונחין על כתיפו. אמר לפניו והישע בן יוחי
39 בן תמיו של רבי מאיר: בוו לא חייב ר' מאיר הטאת. אמר ליה: דקדק רבי מאיר עד כאן?
40 שלשל רבי מליתו. כי אהא רבין אמר: לא והישע בן יוחי הוה - אלא והישע בן פנפאי
41 היה. תתנו של ר' עקיבא. אמר: בוו לא חייב ר' עקיבא הטאת. אמר לו: דקדק ר"ע עד
42 כאן? שלשל רבי מליתו. כי אהא רב שמאי של רב יהודה אמר: נשאל אותם. מהני
43 הורחין פמי מערה ובמי טבריא ונסתפגו אפילו בעשר אלוניתאות - לא יתיב בידו. אמר
44 הורחין בני אדם מסתפגין באלוניתאות אחת פניהם וירגלהו. ומביאין אותן בידו. כבן
45 זמזמשימי. אבל לא מסתעמלין ולא מתגררין. אין יורדין לקדידמא. (ואין עושיין אפיקמיון.
46 ואין מעצבין את הקטן. ואין מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו ורגלו לא יתרפס בצונן.
47 אבל רוחץ הוא פדרבו. ואם תרפא - תרפא. גב' קתני מי מערה דמיא דמי טבריא. מה
48 מי טבריא - תמון. אף מי מערה תמון. "הרוחץ" - דיעבר אוי. לבתחילה - לא. מגבל
49 טרפות בקערה (וחולץ דף סד).
50 טבריא

37 שרי. כי הא דרב שישא בריה דרב אידי מתנאה בסביון הוה. כי אהא רב דימי אמר: פעם
38 אחת יצא רבי לשרה. והווי שני צידי מליתו מונחין על כתיפו. אמר לפניו והישע בן יוחי
39 בן תמיו של רבי מאיר: בוו לא חייב ר' מאיר הטאת. אמר ליה: דקדק רבי מאיר עד כאן?
40 שלשל רבי מליתו. כי אהא רבין אמר: לא והישע בן יוחי הוה - אלא והישע בן פנפאי
41 היה. תתנו של ר' עקיבא. אמר: בוו לא חייב ר' עקיבא הטאת. אמר לו: דקדק ר"ע עד
42 כאן? שלשל רבי מליתו. כי אהא רב שמאי של רב יהודה אמר: נשאל אותם. מהני
43 הורחין פמי מערה ובמי טבריא ונסתפגו אפילו בעשר אלוניתאות - לא יתיב בידו. אמר
44 הורחין בני אדם מסתפגין באלוניתאות אחת פניהם וירגלהו. ומביאין אותן בידו. כבן
45 זמזמשימי. אבל לא מסתעמלין ולא מתגררין. אין יורדין לקדידמא. (ואין עושיין אפיקמיון.
46 ואין מעצבין את הקטן. ואין מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו ורגלו לא יתרפס בצונן.
47 אבל רוחץ הוא פדרבו. ואם תרפא - תרפא. גב' קתני מי מערה דמיא דמי טבריא. מה
48 מי טבריא - תמון. אף מי מערה תמון. "הרוחץ" - דיעבר אוי. לבתחילה - לא. מגבל
49 טרפות בקערה (וחולץ דף סד).
50 טבריא

37 שרי. כי הא דרב שישא בריה דרב אידי מתנאה בסביון הוה. כי אהא רב דימי אמר: פעם
38 אחת יצא רבי לשרה. והווי שני צידי מליתו מונחין על כתיפו. אמר לפניו והישע בן יוחי
39 בן תמיו של רבי מאיר: בוו לא חייב ר' מאיר הטאת. אמר ליה: דקדק רבי מאיר עד כאן?
40 שלשל רבי מליתו. כי אהא רבין אמר: לא והישע בן יוחי הוה - אלא והישע בן פנפאי
41 היה. תתנו של ר' עקיבא. אמר: בוו לא חייב ר' עקיבא הטאת. אמר לו: דקדק ר"ע עד
42 כאן? שלשל רבי מליתו. כי אהא רב שמאי של רב יהודה אמר: נשאל אותם. מהני
43 הורחין פמי מערה ובמי טבריא ונסתפגו אפילו בעשר אלוניתאות - לא יתיב בידו. אמר
44 הורחין בני אדם מסתפגין באלוניתאות אחת פניהם וירגלהו. ומביאין אותן בידו. כבן
45 זמזמשימי. אבל לא מסתעמלין ולא מתגררין. אין יורדין לקדידמא. (ואין עושיין אפיקמיון.
46 ואין מעצבין את הקטן. ואין מחזירין את השבר. מי שנפרקה ידו ורגלו לא יתרפס בצונן.
47 אבל רוחץ הוא פדרבו. ואם תרפא - תרפא. גב' קתני מי מערה דמיא דמי טבריא. מה
48 מי טבריא - תמון. אף מי מערה תמון. "הרוחץ" - דיעבר אוי. לבתחילה - לא. מגבל
49 טרפות בקערה (וחולץ דף סד).
50 טבריא

שבת פרק שנים ועשרים – הבית דף קמז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)"
קנא תוספות

1 **שואל** אדם מחברו כיון וכו' שמן ובלבד שלא יאמר לו הלויני. פירש רש"י
 2 טעמא משום דסתם הלואה ל' יום, ולפי שהוא לזמן מרובה יותר משאלה, אתי
 3 למיכתב, וקשה לר"ת: דסתם שאלה ל' יום, כאדמרי בנחוחת ביהובת' (דף מד.) טעיל
 4 שאלה כל ל' יום פטורה מן הצניעות, ואומרינן גמי תהם: הדר באכסניי בא"י, והשוכר בית
 5 בח"ל – כל ל' יום פטור מן המוהה, ולשאלה כ"ל ל' יום דאמר שאלה ל' יום
 6 – ציבוי במוהה, אלמא: דסתם שאלה ל' יום
 7 היא, ולחיי פטורה כל ל' יום דאמר שאלה
 8 איהא, אבל כמאן אוילך נראה ממו שלז ומזה,
 9 יכול לומר לרש"י לא משום דאי מתבע ליה
 10 לדינא בתוך ל' יום שאין צריך לחזור, ודאי
 11 הזה חיוב לחזור, דרביאי איניש דנמשאלי פחות
 12 משלשים יום, אבל טפי לא משאלה. הלכך עד ל'
 13 יום אמרי אנשיה שאלה היא, ור"י פירש לנב'
 14 דהיינו טעמא בשאלה – לפי שהיא תורת בעין
 15 ולא אתי למיכתב, אבל לשון הלואה – אתי תוור
 16 בעין, ואתי למיכתב, ואנשי דכי שאל מניה כדי
 17 וכו' כדי שישן לא חזרי בעין – מ"מ מתוך שמוכר
 18 לו לשון שאלה – וכו' הוא, ולא אתי למיכתב.
 19 מר. וכו' פירש ה"ר פורת:
 20 **אתקן** רבא במהווא דדרו בדחוקא בר,
 21 ברוב ספרים אינו כתוב כאן, ולא
 22 בפירוש רש"י, ובריש גמרא כד י"ן (ביצה דף
 23 לו, ושם) נראה שהוא מקומו, והה לשון פירוש
 24 הירושלמי בבבבז: דדרו בדחוקא – משוי שאדם
 25 יחיד נטרטס בחול כחפיו נטרטס, אם בא
 26 לשאנו לצורך יום טוב בירט, כגון חבית או שק
 27 מלא פירות – ישאנו בירט בדינלא עתר שקרין
 28 פורקאי, בדרך נושא מלה למכור, מפני שצריך
 29 לשנות, ומשענה שעה לחלק משא, ולא
 30 להרבות טורח בירט, ועתה זה נח לשאת בו
 31 משא כבד, וכעושה בו חבית הנישאת בכרך –
 32 ישאנו להקל, דדרו באגרא, משוי חבית גוילה
 33 שריגלה לשאת בדינלא – לידרו באגרא – ישאנו
 34 בירט בב בני אדם במוט על חפס, דהיינו גמי
 35 שנינו להקל, דדרו באגרא, במוט על חפס –
 36 לידרו, בירט אותו משוי, באכפא – במוט, בדיים
 37 משום שנינו, ואפילו אתי להקל – מ"מ שנינו הוא,
 38 ואינו מרבה טורח בשנינו, דדרו באכפא – פירוס
 39 סודרא, קל הוא ואתי מכבד ושנינו בעלתא הוא,
 40 ולהצניע עד כאן לשונו, ומשמע מתוך פירושו
 41 חזר אלא משוי אחד לשה, ואין זה נושא
 42 יותר אלא עושה משא בעין אחר ממה שהיה
 43 רגיל, וזה דרשו: שאם שפך שכל אלו ממעטים

1 **הלכה** מחזירין את השבֵר, כבירא ליה לשמואל מחזירין: **אמאי** דיליא, מנשטר' לו,
 2 ממונה: גרביה, קח עורו עד שיבא: **אתא**, רבה, אשכחיה לרב יהודה בר: **הא קנא** דין.
 3 ממקומנו הוא, ולא שמענו זאת מפיו עד הנח: **ולאו** בדינא גרביה, בתמיה, שאילו
 4 לא באת לא למדנה: **שניא** ליה ידיה, שהניחן ידו ממקומה, ומשכחא בלעז: **הכי**
 5 **מאי**, יהוה עושה בענינים הרבה ושואל: **בתיבא**
 6 **מחזירא** מחזיריה, בארנה אחת ארנה: **היבא**
 7 **דאיחמיר**, דמניתינו לאו דוקא אתן, איחמיר:
 8 **הדרן עלה** חבית
 9 **שואל**, שלא יאמר הלויני, מפרש בגמרא:
 10 שקל ליהוה בשבת, ולא נפרע מניש
 11 לקנות: **לאחר** י"ח, ליום שלשתי: **גמי** הלויני.
 12 משמע לזמן מרובה, וק"ל במשכת מכות (דף
 13 ג) סתם הלואה ל' יום, ואתי מלוה זה כתבוב
 14 על פקסה: **קר** וקר הלוינה, כדי שלא שכתה:
 15 **אל** וכוון דבחול, גמי דמינן דבעי למיפר
 16 הלויני, ואמר השאלני ולא קפיד עליה, והוא
 17 הלואה: **בשבת** גמי, כי אמר השאלני – **סבר**
 18 דהלואה היא, ואתי למכתב, ומאי הדיב קיבא?
 19 ח"ט אל בשבת כיון דהשאלני שרו ליה רבנן
 20 הלויני לא שרו ליה מניברא מילתא ולא אתי
 21 למכתב: **אמרו** רבנן, במסכת ביצה: **כל** פשה
 22 **דאפשר** לשנינו, משנינו, דאמרין: **המביא** כדי
 23 יין – לא יביאם בסל ובקופתו בר:
 24 נכתבא

הדרן עלה חבית

16 **שואל** אדם מחברו כדו יון וכו' שמן ובלבד שלא יאמר לו "הלויני", וכן האשה מחברתה
 17 פקרות, ואם אינו מאמינו – מניח טליתו אצלו, ועושה עמו חשבון לאחר שבת, וכן ערב
 18 פסח בירושלים שקל ליהוה בשבת, מניח טליתו אצלו ונוטל את פסחו, ועושה עמו חשבון לאחר
 19 יום טוב. **גמי** א"ל רבא בר רב חנן לאביי: מאי שניא "השאלני" ומאי שניא "הלויני"? אמר ליה:
 20 "השאלני" – לא אתי למיכתב, "הלויני" – אתי למיכתב, והא כיון דבחול, זמינן דבעי למיפר
 21 "הלויני" וא"ל "השאלני" ולא קפיד עילויה, ואתי למיכתב, בשבת גמי אתי למיכתב! א"ל: (פחול
 22 **דלא** שניא בי א"ל "הלויני" ל"ש בי א"ל "השאלני", לא קפדינן עילויה – אתי למיכתב), בשבת כיון
 23 **ד"השאלני"** הוא השרו ליה רבנן "הלויני" לא שרו ליה – מניברא מילתא, ולא אתי למיכתב, א"ל
 24 **רבא** בר רב חנן לאביי: **מדי** אמרו רבנן "כל מייל דיום טוב כמה דאפשר לשנינו – משנינו", הני גנשי
 25 דמליין תצבייהו מניא, מ"ט לא משנינו דלא אפשר, הכי לעבדי – דמליין בהצנא רבא לימלו
 26 בהצנא וזמא – הא קא מפשו בהולוא, דמליין בהצנא וזמא לימלו בהצנא רבא – קא מפשו במשוי.

משאם מאשה היו רגילים לשאת – קשיא את דאמר בסמוך: מפשי בהולוא: משמע מפירשא דאגרא וטאנים שני בני אדם שפרו במוט בשנים ויש בני אדם שנושאים כל מה
 44 שרגילין לשאת בדינלא, ודינלא היא מניש שני בני אדם, כדמשמע בבבא מעינא, ס"פ "השוכר את האומנים" (דף פב.) וקשיא לר': דהתם משמע נמי דאגרא אין בו משוי לשני בני אדם,
 45 דאמר החמד דדרו באגרא ואיתבר – משלם פלגא, מיני פניש לחז וחסר לחרי, ודמי לפשעה דמי לאנס, בדינלא – משלם כולא, כדמשמע עלה יומי לחריח ריחא דאגרא לשום אדם
 46 אינו נראה כשואר דחול כמו דינלא, ומשה הכי, דדרו בדינלא לידרו באגרא ואנשי סמפשי בהולוא יכול לשנות כיון שאינו נראה כל כך עובדא דחול, והשאנו אתי שפיר דדרו באגרא
 47 לידרו באכפא – אנשי שבזריא מרבה במשאי הוא נושא בדיים הנוט מכעושהו על חפס, מ"מ כיון שאינו נראה עובדא דחול כמו אגרא – יכול לעשות, כעין שמענו גבי בתנה
 48 ממוכנת ונתן בביצה (דף כה.) וחסה שזרי – לא יביאנה במוט אלא במיאה כדו אברים אברים ותנן נמי (דף עג.) ושם) "בהמביא כדו יין": לא יביאם כולא ובקופה, אלא במיאה הוא על
 49 חפס, או לפניו, אלמא הני, אנשי דנפש בהולוא, כיון שאינו עושה כל כך בדרך ששעה בחול – יש לו לשנות, והוא דבסמוך, דמליין בחבצא וזמא דמליין בחבצא רבה – תרוייהו
 50 עובדא דחול, ובענין ששאינו חז וטאנים, וזה הלכך אין לו לשנות, לא להקל ולא לחבדי, כדפי טעמא, ובהואי דלעיל בריש "מפריך" (דף קטז.) לא שכיבא עובדא דחול, שאינו מטלטל
 51 אלא בבית מווה לוחי, מר, ובהואי דחוסהו שזריה, פירש שנינו "מפריך" (דף עג.) וכמו שפירש באן עיקר, ועוד קשה לו לפי הכתובות דדרו באכפא: אמאי נטרטס סודרא עלה
 52 חיה וזה לממר לידרו באגרא כיון שאינו משהו להחבדי יותר באכפא, כמו שמשמע עין מתוך פירושו, ולפירוש רבי אתי שפיר:
 53

קנב **שבת** **תרת** **פולשה** **ועשרים** – **שואל דף קמז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"**
חוק פולשה
רשימי

1 **ניפויס** סדרא עליה אתי למסחטיה. מנא מייח רת ראה דביין ושמן לא שיכא
2 סחטיה. לעיל בשלחי "שמונה שרצים" (דף קא. ברה ואי מסוכרייתא) פירשתי:
3 לא מספקין ולא מנתפחין. לא כפי הקנטוס, משום דאיכא מאי איריא בייט אפי בחול
4 המועד נמי אסודי כותנא נמועד פק טקן בחראי (דף כתז) נשים נמועד מעוות, אבל לא
5 מנתפוחין אלא נראה לרבי - משום שמוח הרגילין
6 לספק ולטפח בשחמתא קול, ואסור שמא יתקן 1
7 כלי שיהי' כדמפרש בירומאן תפילין (עירובין) 2
8 דף קז. וכן היה הלל אומר. כרבנן דפלגין 3
9 עליה בבאיחוד נשיך" (כ"ז ד עה) וקילי: 4
10 **רבה** אמר ניתנה ליחבע. הלכה כרבה לגבי 5
11 רב יוסף: 6
12 רב אויא רובא רב עלא מחמרי אפשייחיה כיה 7
13 כסיא: 8
14 **דאי אמרת** ניתנה ליחבע אתי למיכתב. 9
15 אע"פ שמוכחי לו לשון שאלה: 10
16 **דאינלא** מילתא רבדחול הויא. רוב יוסף לא 11
17 מיירי אלא בשבת ור"ט דאי: 12
18 **והא** אבן תנא אין נימנן. כו. פירש היר פוה 13
19 בשם רבתי ששאל: ר"ג ליה חזיא: דמה 14
20 שיך' להקשות מננוען של רשות לננוען של 15
21 מעודה ועוד: דמפרש התם בכיפה פיר' אק צידן 16
22 (דף קז). מאי אן נמנין - אין פוסקין מדים 17
23 בתחילה לכמה בייט, הרי אני עמך בסלע 18
24 הרני עמך בשבתים. אבל אומר לו הרני עמך 19
25 שלשילש לרביע: 20
26 ולבדד 21
22 **ואם אינו מאמינו**. איתמר: להוות יו"ט, רב יוסף אמר: לא ניתנה ליחבע. ורבה אמר: ניתנה
23 ליחבע. רב יוסף אמר: "לא ניתנה ליחבע". דאי אמרת "ניתנה ליחבע" - אתי למיכתב. רבה
24 אמר: ניתנה ליחבע, דאי אמרת "לא ניתנה" - לא יחויב ליה, ואתי לאימנועי מושמחת יו"ט.
25 תנן: אם אינו מאמינו - מניח מילתו אצלו. אי אמרת בשלמא לא ניתנה ליחבע - משום הכי
26 מניח מילתו אצלו, ועושה עמו חשבון לאחר שבת. אלא אי אמרת "ניתנה ליחבע" אפוא מניח
27 מילתו אצלו? ליתן ליה ונתבעת! אמר: לא בעינא דליקום בדניא ודניא. מתיב רב אויבי רב
28 אבין: תשוחב את הנהרה וילחקה בראש השנה, אם היה חרש מעובר - משממ, ואם לאו -
29 אינו משממ. ואי לא ניתנה ליחבע - מאי משממ? שאני התם, דאינלא מילתא דחול הוא.
30 ת"ש מסיפא: אם לאו - אינו משממ. אי אמרת בשלמא ניתנה ליחבע - היינו דקתני "אינו
31 משממ". אלא אי אמרת "לא ניתנה ליחבע" - אפוא אינו משממ? דאי יחויב ליה - שקיל
32 מכיל דרישא, אי יחויב ליה - תשקיל? רישא צריך למימר ליה "משממ אני", סיפא - שקיל
33 צריך למימר "משממ אני". דקתני: המחזיר חוב בשביעית, ואמר לו "משממ אני", ואם
34 אמר לו "אעפ"כ" - יקבל ממנו, משום שנאמר "וזה דבר השממה", רב אויבי שקיל משוממא,
35 רבה רב עילא מערים אערומין. "וכן ערב פסח." א"ר יוחנן: מקדיש אדם פסחו בשבת, וחיגתו
36 ביו"ט, ניקא מסייע ליה "וכן ערב פסח בירושלים שחל להיות בשבת מניח מילתו אצלו ונמל
37 את פסחו ועושה עמו חשבון לאחר יו"ט". הכא במאי עסקינן - בכימנא אחרימ עמו על פסחו,
38 דמעיקרא מיקדש וקאי. והא אנת תנן "אין נמנין על הכהמה בתחילה ביו"ט!" שאני הכא, בין
39 דרגיל אצלו - כמאן דאימני ביה מעיקרא דמי. והא תני רבי הששיא: חולק אדם אצל חוצה
40 הרגיל אצלו ונתן לו מלה לפסחו ומקדישו, ויצא בו התם נמי, בין דרגיל אצלו - ארדשיש
41 ליה מעיקרא, והא "מקדיש" תקניו הקדש עליו, מדרבנן. ומי אמר ר' יוחנן הכי? והא אבן
42 ר' יוחנן: הלכה כמסקת משה, והנן: לא מקדישין ולא מערבין ולא מנתפחין ולא מנתפחין
43 תרומות ומנוטות, כל אלו ביו"ט אמרי, כ"ו בשבת! לא קשיא: כאן - בחובות שקביעי
44 ליה זמן, כאן - בחובות שאין קביעי ליה זמן. מיתני? מונה אדם את ארדו ואת פרדותו
45 מפוי, אבל לא מן התב. מפס אדם עם גניו ועם גני ביתו על השולחן, ובלבד שלא יתפין
46 לעשות מנה גדולה כנגד מנה קטנה. ובשולחן הלשין על התרשים ביו"ט, אבל לא על המנות.

בכרפי הים מורישין לולביהון לבניהון. אמרו לו: אין למדים משערת הדדק. בעון קומי רבי אבינא: יבשה צייציתו מהו? מה בינו לקטום. אמר לון: זה הדור וזה אינו הדור. רבי מלוד בשם רבי יהושע בן לוי: נחלק המתאים כמו שנפראו העליון. פפות תמרים - רבי טרפון אומר: פפות תמרים. רבי עקיבה אומר: פפות תמרים בשמן. רבי יודה אומר: אם נפרד יאגדנו. אלו הן ציני הר הפרזל שהן בשורות: כל שראשה של זה מוגיע לצד עקרה של זו. תני, הרות - פסולה. דומה לחרות - בשר. רבי שמעון בר אבא בשם רבי יוחנן: ביני מתניתין וכדי לנגע בו בשר. תני, הדם וערבה - שלשה, ולולב - ארבעה. תני, באמת חמשה; דברי רבי טרפון. והכמים אומרים: באמת ששה. על דברי טרפון: פושבין רב רבין. על דעתיהון דרבנן: פושבין דסיקין. רבי יונה ורבי שמעון בן לקיש בשם רבי יודה נשייא: לולב טפה. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: אזור טפה. רבי זעירה בעי: לולב - טפה. אזור - טפה. אמר רבי יוסי:

[דף י"ג ע"א]

קומה רבי סימון - רבי היננא רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לולב טפה, אזור - טפה, שופר - טפה. שיליאי - טפה. ויש אומרים: אף דפן שלישית טפה. רבי זעירא בעי: לולב טפה, מלכד שיורה. אזור טפה הוין מוגבעולין. רבי יוסה, רבי טבי בשם רב, רבי היננא, רבי פרנא, רב מתנה, יוסי בר מנשייא בשם רב: לולב טפה מלכד שיורה. אזור טפה הוין מוגבעולין.

הלכה ב', מתניתין - הדם הגזול והקבש - פסול. של אשירה ושל עיר הנדחת - פסול. נקטם ראשו, נפראו עליו, או שהיו ענביו מרבות מעליו - פסול. ואם מיעטן - בשר. ואין ממעטין ביום טוב.

גמרא - בתיב (ויקרא כג, ט): "וענף עין עבות" - שענפיו חופין את רבו ועולה במין קליעה, ואי זה זה? זה הדם. אין תימר זיתא? עולה במין קליעה ואין ענפיו חופין את רבו. אין תימר ורגונה ענפיו חופין את רבו ואינו עולה במין קליעה, ואי זה זה? זה הדם. הויה בר אדא בשם רבי שמעון בן לקיש: במשחורות שנו. למה? משם שאינן דומות לעצו או משם שנגמר פרוין. מה נפק מן ביניהון? הויה דרבו לגדל ירוקים. אין תימר משם שאינן דומות לעצו הרי אינן דומות לעצו. הויה לא מעמא די לא - משם שנגמר פרוין.

הלכה ג', מתניתין - ערבה גזולה ויבשה פסולה של אשירה ושל עיר הנדחת פסולה נקטם ראשה נפראו עליה והצפצפה פסולה כמושה ושנשרו מקצת עליה ושל בעל בשרה.

גמרא – פתיב: "וערבי נחל". איז לי אלא של נחל, של בעל ושל הרים מנין? תלמוד לומר "וערבי". אבא שאול אומר: "ערבי נחל" שתיים. ערבה ללולב וערבה למקדש.

[דף י"ג ע"ב]

אם בן למה נאמר "וערבי נחל"? פרט לצפצפה, איזו היא של צפצפה? העשויה כמין מגל – פסולה. כמין מסר – בשרה. איזו היא ערבה פסולה? עלה עגול וקנה לבן. איזו היא ערבה בשרה? עלה ארוך וקנה אדום.

הלכה ד', מתניתין – רבי ישמעאל אומר: שלשה הדסים ושתי ערבות, לולב אחד ואתרוג אחד, ואפילו שנים קטומים ואחד שאינו קטום. רבי טרפון אומר: אפילו שלשתן קטומין. רבי עקיבא אומר: בשם שלולב אחד ואתרוג אחד כד הדם אחד וערבה אחת.

גמרא – רבי ישמעאל דרש: "פרי עין הדר" – אחד. "כפות תמרים" – אחד. "וענף עץ עבות" – שלשה. "וערבי נחל" – שתיים. ושתי דליות אחת שאינה קטומה. רבי טרפון אומר: אפילו שלשתן קטומין. רבי בא בר ממל בעא קומי רבי אימי: כמה דרבי ישמעאל מרבה בהדס ורבה בשאר כל המינין. אמר ליה: מיסבור את סבר על דרבי ישמעאל קטום הדר. והא תנינן, רבי טרפון אומר: אפילו שלשתן קטומין. לית בר נש אמר 'אפילו' אלא דהוא מודה על קדמיותא. אמר רבי חגי: בעא קומי רבי יוסה,

[דף י"ד ע"א]

מה בא רבי טרפון להוסיף על דברי רבי ישמעאל? אמר ליה: רבי ישמעאל לא סבר קטום הדור ורבי טרפון סבר קטום הדור. רבי יבא פד סלק להכא חמתון מכתרין הדסה. אמר: למה בני מערבא מכתרין הדסה? ולא שמייע. דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: "ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם" וגו' (נחמיה ה, טו), לא היא הדם ולא היא עין עבות. אלא הדם לסכה ועין עבות ללולב. רבי זעיריה הוה תקע לה. העושה לולב לעצמו אומר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו לעשות לולב. לאהר: לעשות לולב לשמו. בשוה נטלו מהו אומר? ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב. נתפלל בו אומר: ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ומברך עליו כל שעה שהוא נטלו. כיצד מברכין על נר הנכבה? רב אמר: ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות הדלקת נר הנכבה. הכל מודין ביום טוב הראשון שהוא אומר על נטילת לולב, מה פליגינן? בשאר כל הימים. רבי יוחנן אמר: על נטילת לולב. רבי יהושע בן לוי אמר: על מצות קננים. מה אמר רב בלולב? מה אם הנכבה

שהיא מדבריהן הוא אומר 'על מצות גר הנפדה/ לולב שהוא דבר תורה לא כל שפן. מה אומר רבי יהושע בן לוי בהנפדה? מה אם לולב שהיא דבר תורה אומר על מצות זקנים, הנפדה שהיא מדבריהן לא כל שפן. לא צורכא, דילא :

[דף י"ד ע"ב]

מה אומר רבי יוחנן בהנפדה? הייה בריה דרב מברך על כל פעם ופעם, רב חונה לא מברך אלא פעם אחת בלבד. רבי חונה בשם רב יוסף: טעמיה דרב חונה דמאי מדבריהן ושאר כל הימים מדבריהן. מה דמאי אין מברכין עליו אף שאר כל הימים אין מברכין עליו.

הלכה ה', מתניתין – אתרג הגזול והיבש פסול של אשרה ושל עיר הגדחת פסול של ערלה פסול של תרומה טמאה פסול ושל טהורה לא יטול ואם נטל כשר ושל דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין ושל מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר.

גמרא – בתיב (ויקרא כג, ט): "פרי עץ הדר" – עץ שפריו הדר ועצו הדר, אי זה זה? זה אתרג. אין תימר רימונא – פריו הדר ואין עצו הדר, אין תימר חרוכה – עצו הדר ואין פריו הדר, אי זה זה? זה אתרג! "הדר", אומר רבי לוי שהוא דר באילנו משנה לחברתה. אומר רבי תנחומא: תרגם עקילם – הדר הדר. אילן שהוא גדל על פני הפנים. תני, רבי שמעון בר יוחאי: "ילקחתם לכם פרי עץ הדר" – עץ שפריו הדר ועצו הדר. טעם פריו כטעם עצו. טעם עצו כטעם פריו. פריו דומה לעצו עצו דומה לפריו, ואי זה זה? זה אתרג! רבי יעקב דרומיאי בעי: מתניתין דלא כבית שמאי, דתנינן: ושל דמאי, בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין. ושל מעשר שני בירושלים – לא יטול, ואם נטל – כשר.

הלכה ו', מתניתין – עלתה חזוית על רבו, נמלה פטמתו, נקב, נקלף, נסדק, חסר כל שהוא – פסול. עלתה חזוית על מעוטו, נטל עוקצו, נקב ולא חסר כל שהוא – כשר. אתרג הכושי – פסול. הירוק ככרתו, רבי מאיר מכשיר ורבי יהודה פוסל.

[דף ט"ז ע"א]

גמרא – רבי יצחק בר נחמן בשם שמואל: כל הפסולין אינן פוסלין אלא ביום טוב הראשון בלבד. תמן אמרינן: ורבו מצד אחד חוטמו כרובו לפסל; נמלה פטמתו – תמן אמרינן: שושנתו. ורבי יצחק בר הקולא אומר: פיקא. נקב ולא פילש מבפנים – כשר. כהיא דתנינן תמן: נטל עוקצו, נקב ולא חסר כל שהוא – כשר. אתרג הכושי – פסול. תבא מן הכושי – כשר. הירק ככרתו. רבי זעירא בעיא קומי

רבי אימי: כהן כרתנינו או דדמי להן כרתנינו. אמר להן: כהן כרתנינו. אי זהו ירקרק שפירקיס? רבי לעזר אומר: בשעוה וכשושנת קרמל. סומכוס אומר: ככנפי טוס. אי זהו אדמדום שבאדמיס? זהו זהירות עמוקה. וכן הוא אומר הכין! אומר רבי פינחס: שניא היא תמן דכתיב "ירקרק".

הלכה ז', מתניתין – שעור אתרוג קטן רבי מאיר אומר כאגוז רבי יהודה אומר בפיעה והגדול כדי שיאחו את שניהם בידו אחת; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אפלו אחד בשתי ידיו.

גמרא – אתרוג הפסח; רבי עקיבה אומר: אינו פרי. והכמים אומרים: פרי. רבי אילא, רבי יסא בשם רבי לעזר: אתיא דרבי שמעון בשיטת רבי עקיבא רבו, כמה דרבי עקיבה אומר: אתרוג בסר אינו פרי, כן רבי שמעון אומר: אתרוג בסר אינו פרי. אומר רבי יוסה: וכי כל שהוא בשר בלולב חייב במעשרות, וכל שאינו בשר בלולב אינו חייב במעשרות? התיבון הרי מנמר הרי הוא גדל בדפוס הרי הוא עשוי ככדור, הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות?!

[דף ט"ו ע"ב]

מסתברא רבי שמעון יודה לרבי עקיבה, רבי עקיבא לא יודה לרבי שמעון. רבי שמעון יודה לרבי עקיבא דכתיב "פרי", ואינו פרי! רבי עקיבה לא יודה לרבי שמעון, הרי מנמר, הרי גדל בדפוס, הרי הוא עשוי ככדור – הרי הוא פסול בלולב וחייב במעשרות. אגוז תנינו: כאגוז. אית תני תני: עד כאגוז. מאן דאמר 'כאגוז' – כאגוז עצמו בשר, מאן דאמר 'עד כאגוז' – כאגוז עצמו פסול. אומר רבי יוסה: אלו הנה כתיב 'וכפות תקרים' – יאות, לית כתיב אלא 'כפות תקרים'. אפלו זה בידו אחת וזה בידו אחת. אמרו עליו על רבי עקיבה שנגנס לבית הנכנסת ואתרוג על כתפיו.

הלכה ח' מתניתין – אין אוגדין את הלולב אלא במינו; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: אפילו במשיחה. אומר רבי מאיר: מעשה באנשי ירושלים שהיו אוגדין את הלולבין בגימזות של זהב. אמרו לו: במינו היו אוגדין אותו מלמטה. ואיכן היו מנענעין? בהודו לה' תהלה וסוף, ואף באגא ה' הושיעה נא! כדברי בית הלל. בית שמאי אומרים: אף באגא ה' הצליחה נא. אומר רבי עקיבה: צופה הייתי ברבן גמליאל וברבי יהושע, שכל העם מטרפין בלולבין והם לא נענעו אלא באגא ה' הושיעה נא! בלבד. מי שבא בדרך ולא הנה בידו לולב בשיפנס לביתו – יפול על שלחנו, אם לא נטל בשחרית – יפול בין הערבים, שכל היום בשר ללולב.

גמרא – הא בהודו' לא. להוציא אף באגא ה' הצליחה נא. רב הנה פר אשי בשם רב: זה שהוא משקים לצאת לדרך – נטיל לולב ומנענע. שופר ותזקע. לכשתגיע עונות קריאת שמע – הרי זה

קורא את שמע ומתפלל. תני, צריך לנגנע שלש פעמים. רבי ועירה בעי, הכין חד והכין חד. או הכין והכין חד. תמן תנינן: צריך לכספם שלש פעמים בין כל דבר ודבר. רבי ועירה בעי, הכין חד והכין חד או הכין והכין חד. הלכה ט', מתניתין – מי שתיה עבד או אשה או קמן מקרין אותו – עונה אחריהו מה שהן אומרין ותהא לו מארה. אם היה גדול מקרא אותו – עונה אחריו הללויה.

[דף ט"ז ע"א]

גמרא – תני, אבל אמרו אשה מברכת לבעלה, ועבד לרבו, וקמן לאביו. ניהא אשה מברכת לבעלה, עבד לרבו. קמן לאביו – לא בן אמר רבי אחא בשם רבי יוסי בן נהוריי: כל שאמרו בקמן כדי לחנכו. תפטר בעונה אחריהו אמן, כהיא דתנינן תמן מי שתיה עבד או אשה או קמן מקרין אותו, ועונה אחריהו מהן שהן אומרין ותהא לו מארה, ועוד אמרו תבוא מארה לבן עשרים שהוא צריך לבן עשר.

הלכה י', מתניתין – מקום שנגהו לכפל – יכפל, לפשט – יפשט, לברך אחריו – יברך, הכל כמנהג הפדינה. הלוקח לילב מחברו בשביעית – גתן לו אתרוג, כמתנה, שאינו רשאי לקחו בשביעית.

גמרא – רב ושמואל, חד אמר: הללויה. והורגה אמר: הללו יה. מאן דאמר הללו יה – נחלק ואינו נמחק. מאן דאמר הללויה – נמחק ואינו נחלק. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רב: שמעית מן חביבי, אם יתן לי אדם ספר תלים של רבי מאיר, מוחק אני את כל הללויה שבו שלא נתפנו לקדשן. הוי דו אמר: הללויה. מיליהון דר' בנן פליגן, דאמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: בעשרה לשונות של שבה נאמר ספר תלים – באשור, בנצורה, בנגוז, בשיר, במזמור, בהשכל, ברנה, בתודה, בתפלה, בברכה. המאשר שבכלן 'הללויה', שהשם והשבח פולין בו. רבי ועירה בעי קומי רבי אבהו: מה נעני? אמר ליה רבי אבא ביפי קומי רבי יונה: עני הכין והכין. רבי ליעזר לא עני הכין והכין. רב בשם רבי אבא בר חנה בשם רב: והוא שענה ראשי פרקים. רבי ועירה בעי: והיילין אינון ראשי פרקים? הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. בעון קומי רבי חיה בר בא: מנין אם שמע ולא ענה יצא? אמר לוי: מן מה דאנן חמיין רבנין רבך כייא קיימין כציפורא, ואילין אמרין: ברוך הבא, ואילין אמרין בשם ה', ואלו יוצאין ידי חובתן. תני רבי הושעיה: עונה הוא אדם אמן, אף על פי שלא אכל – אינו אומר ברוך שאכלנו, אם לא אכל. תני, אין עונין אמן יתומה ולא אמן קטופה, אי זו היא אמן יתומה?

[דף ט"ז ע"ב]

אמר רבי חזנה: הוון דתיב למברכה והוא עני ולא ידע מהו. תני, עבוי"ם שברך את השם - עונין אחריו אמן. פותי - איז עונין אחריו אמן. אמר רבי תנחומא: אם ברכך עבוי"ם - ענה אחריו אמן. דכתיב: "ברוך תהיה מפל העמים". עבוי"ם אחד פגע ברבי ישמעאל וברכו. אמר ליה: כבר מילתך אמורה. אחר פגע בו וקיללו. אמר ליה: כבר מילתך אמורה. אמרו ליה תלמידוי: רבי! הוה מה דאמרת לדיו אמרת לדיו? אמר לון: ולא כן כתיב: "ארריו ארור ומברכיו ברוך"! רבי הוה כופל בה דברים, רבי לעזר בן פרטא פושט בה דברים. אמר רבי לעזר: דוקני הגליל היא, דוקני הגליל אומרים: אסור למסר למי שהוא חשוד על השביעית מוזן שתי סעדות. אמר רבי מתנה: תפתר, דברי הכל פשהו אתרוגים נמפרין ביקר. פהדא תרוגנייא הוין מצפצפיין תמן, והוה רב נחמן פר יעקב יהב אתרוגא מתנה לבריה, אמר ליה לכשתזכה בו ובמצותו - החזירו לי .

הלכה יא, מתניתין - בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבקעה ובמדינה יום אחד, משתרכ בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא הלולב נטל במדינה שבקעה זכר למקדש, ושיהא יום הנגף בלז אסור. יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, כל העם מוליכין את לולביהן לבית הפנסת, למחרת משכימין ובאין, כל אחד ואחד מכיר את שלז ונוטל, מפני שאמרו אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו, כיום טוב הראשון של חג ושאר כל ימות החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חברו. רבי יוסי אומר: יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת, שכח והוציא את הלולב לרשות הרבים - פטור, מפני שהוציאו ברשות.

גמרא - כתיב וישמחתם לפני ה' אלהיכם שבועת ימים. אית תניי תני, בשמחת לולב הכתוב מדבר. אית תניי תני, בשמחת שלמים הכתוב מדבר. מאן דאמר בשמחת שלמים הכתוב מדבר - כיום הראשון דבר תורה ושאר כל הימים דבר תורה. ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דבר תורה. מאן דאמר בשמחת לולב הכתוב מדבר - כיום הראשון דבר תורה, ושאר כל הימים מדברייהן.

[דף י"ז ע"א]

ורבן יוחנן בן זכאי מתקין על דברייהן. ויש התקנה אחר התקנה? חבריא בעון קומי רבי יונה: הוה מה דאת אמר - "הקרבתם אשה לח' שבועת ימים". איז שבקעה בלא שבת. ודכותה - וישמחתם לפני ה' אלהיכם שבועת ימים". איז שבקעה בלא שבת. אמר לון: שנייא הוא, דכתיב: "ולקחתם לכם כיום הראשון" - חלק הראשון מהן. מעתה במקדש ידחה, בגבולין לא ידחה. אמר רבי יונה: אילו הוה

בתיב "ולקחתם לפני ה' אלהיכם", הייתי אומר כאן מעט ובמקום אחר רבה. אלא "ולקחתם לכם" – מכל מקום, "ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים" – בירושלם. חבריא אמרין: דברי רבי יוסה שמצות עשה דוחה למצוה בלא תעשה. אמר לון רבי יוסי: לא מן הדא, אלא מן הדא דאמר רבי אילא, ותני תמן: כון הנה המנהג בירושלים, אדם הולך לבית הכנסת ולולבו בידו, קורא את שמע ומתפלל ולולבו בידו. נכנס לבקר את החולה ולולבו בידו. לשאת את פפיו ולקרות בתורה נותנו לחברו. הניחו בארץ – אסור למלטלו. אמר רבי אבון: זאת אומרת שהוא אסור בהגיה. תני, מטלטלין עצי בשמים להריח בהן לחולה בשבת. רבנן דקיסרין אמרין: ערבה מתר להניף בה לחולה בשבת. אף בסבין של מילה בן, אף במצוה בן. מן מה דאמר רבי יוחנן: דברי רבי יוסה אפלו פרוש – חוזר אפלו על הציצין שאינן מעכבין את המילה. הדא אמרה אף בסבין של מילה בן, אף במצוה בן.

[דף י"ז ע"ב]

הלכה יב, מתנייתין – מקבלת אשה מיד בנה ומיד בעלה ומחזרת לפנים בשבת. רבי יהודה אומר: בשבת מחזירין, וביום טוב מוספין, ובמועד מהליפין. כל קטן שיש בו דעת לנגענע – חיב בלולב. **גמרא** – יודע לנגענע – חיב בלולב, יודע להתעטף – חיב בציצית, יודע לדבר – אביו מלמדו לשון תורה. יודע לשמור את ידיו – אוקלין על ידיו תרומה. את גופו – אוקלין על גופו טהרות. אבל אינו עובר לפני התבה, ואינו נושא את פפיו, ואינו עומד על הדוכן עד שיתמלא זקנו. רבי אומר: וכולהם מכן עשרים שנה ומעלה, שנאמר: "ועמידו את הלזים מכן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'".

פרק רביעי

הלכה א', מתנייתין – לולב וערבה – ששה ושבעה, החלל והשמחה – שמונת, ספח ונספד הפנים – שבעה, והחליל – המשה וששה. לולב שבעה ביצד? יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת – לולב שבעה, ושאר כל הימים – ששה, ערבה שבעה ביצד? יום השביעי של ערבה שחל להיות בשבת – שבעה, ושאר כל הימים ששה.

גמרא – רבי זעירה, רבי אילא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: ערבה הלכה למשה מסיני. ודלא כאבא שאול, דאבא שאול אומר: ערבה דבר תורה. וערבי נחל שמים. ערבה ללולב וערבה למקדש. רבי בא רבי חייא בשם רבי יוחנן: ערבה ונספד הפנים הלכה למשה מסיני. ודלא פרי עקיבה, דרבי עקיבה

אמר: נסוד המים דבר תורה. בשני ונספיהם. בשלי ונספיה. בשביעי כמזשפטם: מ"ם יו"ד מ"ם – מים. רבי חייה בר בא בעא

[דף י"ח ע"א]

קומי רבי יוחנן: ועכשו למה הם חורשין בנקנות? אמר ליה: בשעה שנתנה הלכה – לכה נתנה, שאם בקשו להרש – יחרשו. רבי בא בר זבדא בשם רבי הונאי דברת חורן: ערבה, ונסוד המים, ועשר נמיעות – מיסוד הנביאים הם. מה ופליגי? רבי יוסי בי רבי בון בשם לוי: קד היתה הלכה בידם ושכחה, ועמדו השניים והסבימו על דעת הראשונים, ללמד, שכל דבר שנותנין נפשם בית דין עליו – סופו להתקים בידן כמה שנאמר למשה בסיני. ואתיא פהיא דאמר רבי מנא: "כי לא דבר רק הוא", ואם רק הוא – "מפם". למה? שאין אתם יגיעין בו. "כי הוא חייכם" – אימתי הוא חייכם? בשעה שאתם יגיעים בו. רבי יוחנן אמר לרבי חייה בר בא: בכלאי! תרין מילין סלקין בידיכו, מפשיטותא דתעניתא וערוכתא דיומא שביעייא. ורבנן דקיסרין אמרין: אף תדא מוקתה. רבי סימון מפפד לאילין דמחשבי: יחבין דעתכון דלא תעבדון לא תקיעתה בשבת ולא ערבתא בשבתא. ואין אדחקון – עבדון תקיעתה ולא תעבדון ערבתא.

הלכה ב', מתניתין – מצות לולב ביצד? כל העם מוליכין את לוליבתון להר תפית, ונתחזין מקבלין מינן, וסודרין אותן על גג האיציטבה, והזקנים מניחין את שלחן בלשבה, ומלמדים אותן לומר: 'כל מי שהגיע לולבו בידו – הרי הוא לו מתנה'. למחרת משבימין ובאין, נתחזין מורקין לפניהן, והן מחמפין ומפין איש את חברו, וכשראו בית דין שהיו באין לידי סכנה, התקינו שיהיה כל אחד ואחד נוטל בביתו.

גמרא – רבי דרומיא בעי: מתניתין דלא פרי דיסא, דרבי דוסא אמר: בשחרית אדם צריך לומר: 'כל מה שילקטו העניים היום מבין העמרים הבקר – הרי הוא הבקרבי. רבי יודה אומר: לעתותי ערב. והכמים אמרים: אין הבקר אנסים הבקר, שאין אנו אחראין לרמאין.

[דף י"ח ע"ב]

תמן את אמר 'אין הבקר אנסים הבקרבי, והכא את אמר 'הבקר אנסים הבקרבי! אמר רבי לעזר: תמן, על דעתו הוא מבקר, ברם הכא על פרוו הוא מבקר. אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל: ויאות, תדע לך שהוא כן, שפבר חולפיו בידו. רב מפקר לך בית רב אחי. רב המנונא מפפד לתבריא: כד תהווין יחבין מתנה ביומא טבא – לא תהווין יחבין לה אלא לדעת גמורה. פהדא רב הונא יחב

אתרונא מתנה לבריה, אמר ליה: אין יומא טבא וימא דין – הרי הוא לך מתנה. ואין למחר – הרי הוא לך מתנה.

הלכה ג', מתניתין – מצות ערבה ביצד? מקום הוה למטה מירושלם ונקרא 'מוצא' ויורדין לשם, ומלקטים משם מרביות של ערבה, ובאין זוקפין אותן בצדי המזבה, וראשיהן כפופין על גבי המזבה, ותקעו והריעו ותקעו. בכל יום מקיפין את המזבה פעם אחת, ואמר: אָנָּה יי הושיעה נָּא! אָנָּה יי הצליחה נָּא! רבי יהודה אומר: אָנָּה והוא הושיעה נָּא! אָנָּה והוא הושיעה נָּא! אותו היום מקיפין את המזבה שבע פעמים, בשעת פטירתן מה הן אומרים? יפי לך מזבה! יפי לך מזבה! רבי אליעזר אומר: ליה ולך מזבה, ליה ולך מזבה.

גמרא – מהו מוצא? ממציא. אמר רבי תנחומא: קלוניא הוה שמה. בר קפרא אומר: ונקחן אחת עשרה אמה. אמר רבי יוסה: מתניתין אמרה בן – וראשיהן כפופין לצדדי המזבה. רבי ועירא שלח שאל לרבי דניאל בריה דרב קטינא: שמעת מאביה, טעונה ברכה? ונטלת בפני עצמה? ויש לה שעור? אתא רבי איבו בר נגרי בשם רב הונא, ואמר טעמא: טעונה ברכה, ונטלת בפני עצמה, ויש לה שעור – לא שמעתי. תמן אמרו, רב ששת ורב נחמן בר יעקב, חד אמר: ארבעה בדין עליו. וחרנא: אפילו בד אחד. תני, ובעלי מומין.

רבי שמעון בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן: בעלי מומין נכנסין בין האולם ולמזבה?

[דף י"ט ע"א]

אמר ליה: בשרים היו. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: כיני מתניתא – "אני והוא הושיעה נא, אני והוא הושיעה נא". אמר רבי אבהו: "ולכה לישעתה לנו" (תהלים פ, ג) – לך וודייה. דרש רבי בא סונוגיה: "והושיע ה' אל אהלי יהודה בראשנה" (זכריה יב, ז) – והושע בתיב. דרש רבי זיפי: "פי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה" (מכה ד, ט) – ושכינתי בשדה. חנניה בר אחי רבי יהושע אומר: "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" (שמות כ, א). 'הוצאתך' בתיב. רבי ברכיה, רבי ירמיה בשם רבי הויה בר בא: דריש לוי בר סוסי בנהרדעא – "וירא את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ובעצם השמים למטה" (שמות כד, י) – זו עד שלא נגאלו, אבל משנגאלו, איך דרשה של לבנה להנתן? שם היא נתונה! אמר רבי ברכיה: 'מעשה' אין בתיב באו, אלא 'כמעשה' – הוא וכל אנגלייה שלה, היא וכל פרקמטיא שלה. אמר רבי מיישה: בכבל בתיב (יחזקאל א, כו): "כמראה אבן ספיר", ובמצרים בתיב: "כמעשה לבנת הספיר", ללמוד, שכשם שהאבן קשה מן הלבנה – כך

מִסְכַּת סֵפֶה פֶּרֶק רִבְעִי

א. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ נָשִׁים מִבְּפָנִים וְאָנָשִׁים מִבַּחוּץ, וְהָיוּ בְּאֵין לַיְדֵי קְלוֹת רֵאשׁ, הַתְּקִינּוּ, שֶׁהָיוּ נָשִׁים יוֹשְׁבוֹת מִבַּחוּץ וְאָנָשִׁים מִבְּפָנִים, וְעָשׂוּ גְזוּזָטְרָאוֹת בְּעֶזְרָה, כְּגוֹד שֶׁלֹּשׁ רוֹחוֹת, וְעֵדִין הָיוּ בְּאֵין לַיְדֵי קְלוֹת רֵאשׁ, הַתְּקִינּוּ, שֶׁהָיוּ נָשִׁים יוֹשְׁבוֹת מִלְּמַעַל וְאָנָשִׁים מִלְּמַטָּה.

ב. חֲסִידִים וְאָנָשִׁי מַעֲשֵׂה הָיוּ מְרַקְדִין לְפָנֵיהֶם בְּאַבּוּקוֹת, וְהָיוּ אוֹמְרִים דְּבָרֵי תִשְׁבָּחוֹת. מַה הָיוּ אוֹמְרִים? אֲשֶׁרִי מִי שֶׁלֹּא חָטָא! וְכֹל מִי שֶׁחָטָא - יִמְחַל לוֹ. וְיֵשׁ מִהֵן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרִי יִלְדוּתְנוּ שֶׁלֹּא בִישָׂה אֶת זְקוּנָתְנוּ, אֲלוֹ חֲסִידִים וְאָנָשִׁי מַעֲשֵׂה. וְיֵשׁ מִהֵן שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרִי זְקוּנָתְנוּ שֶׁכִּפְרָה עַל יִלְדוּתְנוּ, אֲלוֹ בַעֲלֵי תִשְׁבּוּכָה. אֲלוֹ וְאֲלוֹ אוֹמְרִים: אֲשֶׁרִי מִי שֶׁלֹּא חָטָא, וּמִי שֶׁחָטָא - יִשׁוּב וְיִמְחַל לוֹ. אֲמָרוּ עֲלָיו עַל הַלֵּל הַזֶּקֶן, כְּשֶׁהָיָה שֹׁמֵחַ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה, אָמַר כֵּן: אִם אֲנִי כָאן - הַכֹּל כָּאן, וְאִם אֵין אֲנִי כָאן - מִי כָאן? הוּא הָיָה אוֹמֵר: לְמָקוֹם שֶׁאֲנִי אוֹהֵב - שָׁם רְגְלֵי מוֹלִיכוֹת אוֹתִי, אִם תְּבוֹא לְבֵיתִי - אֲנִי אָבֵא אֶל בֵּיתְךָ. אִם אַתָּה לֹא תָבֵא אֶל בֵּיתִי - לֹא אָבֵא אֶל בֵּיתְךָ. הַלֵּל הַזֶּקֶן אוֹמֵר: לְמָקוֹם שֶׁלְּבִי אוֹהֵב - לְשָׁם רְגְלֵי מוֹלִיכוֹת אוֹתִי. אִם אַתָּה תָּבֵא לְבֵיתִי - אֲנִי אָבֵא לְבֵיתְךָ, אִם אַתָּה לֹא תָבֵא לְבֵיתִי - אֲנִי לֹא אָבֵא לְבֵיתְךָ, שְׁנֵאִמַר (שְׁמוֹת כ, כֵּא): "בְּכֹל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזַכִּיר אֶת שְׁמִי אָבֵא אֵלָיְךָ וּבְרַחֲמֶיךָ".

ג. אֲמָרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, כְּשֶׁהָיָה שֹׁמֵחַ בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה, הָיָה נוֹטֵל שְׁמוֹנֶה אַבּוּקוֹת שֶׁל אוֹר, וְזוֹרֵק אוֹתָן, וְאֵין נוֹגְעוֹת זו בְּזוֹ, וְכִשְׁהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה, נוֹעֵץ שְׁנֵי גוֹדְלָיו בְּאַרְץ, וְשׁוֹחֵה וְנוֹשֵׁק אֶת הָרֶצֶפָה וְזוֹקֵף, וְאֵין כֹּל בְּרִיָּה יְכוֹלָה לַעֲשׂוֹת כֵּן. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא בֶּן חֲנִנְיָא: כְּשֶׁהָיִינוּ שְׂמֻחִים בְּשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה - לֹא רָאִינוּ שְׁנֵה

בְּעֵינֵינוּ, כִּיצַד? שְׁעָה רֵאשׁוֹנָה, תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר, מִשָּׁם לְתַפְלָה, מִשָּׁם לְקֶרֶב מוֹסָף, מִשָּׁם לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ, מִשָּׁם לְאַכִּילָה וּשְׁתִּיָּה, מִשָּׁם לְתַפְלַת הַמְּנוּחָה, מִשָּׁם לְתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים, מִכָּאן וְאֵלָךְ לְשִׂמְחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה.

ד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כֹּל מִי שֶׁלֹּא רָאָה דְיוֹפּוֹסְטִינ' שֶׁל אֶלְפִסְנְדֵּרְיָא שֶׁל מְצָרִים - לֹא רָאָה כְּבוֹדֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ: כְּמִין בְּסִילְקִין² גְּדוּלָה הָיָה, סְטִיו לְפָנִים מִסְטִיו, פְּעָמִים שֶׁהָיָה בָּהּ שָׂשִׁים רְבוּא עַל שָׂשִׁים רְבוּא, כְּפָלִים כְּיוֹצְאֵי מְצָרִים. וְהָיוּ בָּהּ קַתְדֵּרָאוֹת שֶׁל זָהָב, כְּגוֹד שְׁבָעִים וְאַחַד זְקָנִים שֶׁל סְנֵהֲדֵרֵי גְדוּלָה, כֹּל אַחַת וְאַחַת אֵינָה פְּחוּתָה מִעֲשָׂרִים וְאַחַד רְבוּא כְּפָרֵי זָהָב, וּבִמָּה שֶׁל עֵץ בְּאִמְצַעוּתָהּ, וְחִזָּן הַכְּנֶסֶת עוֹמֵד עָלֶיהָ, וְהַסּוּדְרִין בִּידוֹ, וְכִיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לַעֲבוֹת "אָמֵן", הִלָּה מִנִּיף בְּסוּדֵר, וְכֹל הָעַם עוֹנִים "אָמֵן". וְלֹא הָיוּ יוֹשְׁבֵין מְעַרְבִין, אֲלֵא זָהָבִים בְּפָנֵי עֲצָמָן, וְכַסְפִּים בְּפָנֵי עֲצָמָן, וְנִפְחִים בְּפָנֵי עֲצָמָן, טְרַסִּיִּים בְּפָנֵי עֲצָמָן, וְגֵרְדִיִּים בְּפָנֵי עֲצָמָן, וְכַשְׁעֵנִי נִכְנַס לְשָׁם - הָיָה מְכִיר בַעֲלֵי אֲמָנוֹתָו וְנִפְנָה לְשָׁם, וּמִשָּׁם פְּרָנְסָתוֹ וּפְרָנְסַת אָנָשִׁי בֵּיתוֹ.

ה. וְלוֹיִם בְּכַנּוּרוֹת, וְנִבְלִים וְכֹל כְּלֵי שִׁיר, מִהֵן אוֹמְרִים (תְּהִלִּים קֹלֵד, א): "שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בְּרָכוֹ" וְגו'. וּמִהֵן הָיָה שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם, שָׁם ב): "שְׂאוּ דִיכֶם קֹדֶשׁ" וְגו'. וְכַשְׁנִפְטְרִין זֶה מִזֶּה, הָיוּ אוֹמְרִים (שָׁם, שָׁם ג): "בְּרָכֶךָ ה' מִצִּיּוֹן וְגו', וְרָאָה בְּנִים" וְגו'. שְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת בִּידָם, קְרָא הַגָּבֵר, תְּקַעוּ וְהִרְעִינוּ וְתַקְעוּ, הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמִּים, תְּקַעוּ וְהִרְעִינוּ וְתַקְעוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פְּחוּת מְשַׁבֵּעַ, וְלֹא יוֹתֵר עַל עֲשָׂרָה. שֶׁלֹּשׁ לְפִתְיַחַת שְׁעָרִים. הָאוֹמֵר עַל פְּתִיחַתָּן - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל נְעִילַתָּן. הָאוֹמֵר עַל נְעִילַתָּן - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל פְּתִיחַתָּן. שֶׁלֹּשׁ לְמַעַל הָעֲשִׁירִית. הָאוֹמֵר לְמַעַל הָעֲשִׁירִית - אֵינוֹ אוֹמֵר עַל גְּבִי

² פֶּלְטְרִין.

¹ אוֹלָם וְאַכְסֵדְרָה כְּפּוֹלָה.

הַמְצֻבָּה, הָאוֹמֵר עַל גְּבֵי הַמְצֻבָּה - אֵינוֹ אוֹמֵר לַמַּעֲלָה עֲשִׂירִית.

ו. שֶׁלֶשׁ לַהֲבֵטִיל אֶת הָעַם מִן הַמְּלָאכָה, כִּיצַד? חֲזוֹן הַכִּנְסֵת נוֹטֵל חֲצוּצָרָת, וְעוֹלָה לְרֹאשׁ הַגֶּג גְּבוּהָ שְׁבָעִיר, הַתְּחִיל לַחְקוּעַ תְּקִיעָה רֵאשׁוֹנָה, הַסְּמוּכִין לְעִיר בְּטִלְיָן. הַסְּמוּכִין לַתְּחוּם מִתְּכַנְסִין וּבֵאִין לַתּוֹךְ הַתְּחוּם, וְלֹא הָיוּ נִכְנְסִין מִיָּד, אֲלֹא מִמְתִּינִין עַד שֶׁיִּבְאוּ בְּלֹן וְיִתְכַנְסוּ בְּלֹן בְּכַת אַחַת, וְעֵדִין חֲנִיּוֹת פְּתוּחִין וְתִרְסִין מִנְחִין, הַתְּחִיל לַחְקוּעַ תְּקִיעָה שְׁנִיָּה, נִסְתַּלְקוּ הַתִּרְסִין וְנִנְעְלוּ הַחֲנִיּוֹת, וְעֵדִין חֲמִין עַל גְּבֵי הַכִּירָה וְקִדְרוֹת מְנַחֵת עַל גְּבֵי כִירָה. הַתְּחִיל לַחְקוּעַ תְּקִיעָה שְׁלִישִׁית - סִלַּק הַמְּסַלַּק, וְהַטְּמִין הַמְּטְמִין, וְהִדְלִיק הַמְּדִלִּיק, וְשׁוּהָה כְּדִי צְלִית דַּג קָטָן, אוֹ כְּדִי לַהֲדַבֵּיק פֶּת בַּתְּנוּר.

ז. שֶׁלֶשׁ לַהֲבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לַחֹל, כִּיצַד? חֲזוֹן הַכִּנְסֵת נוֹטֵל חֲצוּצָרָת, וְעוֹלָה לִגַּג גְּבוּהָ שְׁבָעִיר, וְטַל לְקִרוֹת, מַעֲבִירִין מִמְּנוֹ תְּבִשִׁיל מֵעַל גְּבֵי הַכִּירָה, וְטוֹמְנִין לוֹ מִיחַם, וּמְדִלִּיקִין לוֹ אֶת הַנֵּר, גְּמַר מְלַקְרוֹת, אֶפְלוּ מִיחַם בְּיָדוֹ - אֵין טוֹמְנוֹ, אֲלֹא מְנִיחוֹ עַל הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי חֲנִינָא: שְׁמַעְתִּי, שְׂאֵם בָּא לַהֲדִלִיק אַחַר שֵׁשׁ תְּקִיעוֹת - מְדִלִיק, שֶׁהָרִי נִתְּנוּ חֲכָמִים שְׁעוֹר לַחֲזוֹן בֵּית הַכִּנְסֵת לַהֲוִלִיד שׁוֹפְרוֹ לְבִיתוֹ. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, נִתְּתָ דְבָרֶיךָ לְשְׁעוֹרִין! אֲלֹא מְקוּם צְנוּעַ יֵשׁ לוֹ לַחֲזוֹן בֵּית הַכִּנְסֵת בְּרֹאשׁ הַגֶּג, שְׂשֹׁם מְנִיחַ שׁוֹפְרוֹ, לְפִי שְׂאִין מְטַלְטְלִין לֹא אֶת הַשׁוֹפְרוֹת וְלֹא אֶת הַחֲצוּצָרוֹת.

ח. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרְב׃ שֶׁבֶת - תּוֹקְעִין וְלֹא מְבַדִּילִין, מוֹצָאֵי שֶׁבֶת - מְבַדִּילִין וְלֹא תּוֹקְעִין, יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרְב׃ שֶׁבֶת - לֹא הָיוּ תּוֹקְעִין. וּבְמוֹצָאֵי שֶׁבֶת - לֹא הָיוּ מְבַדִּילִין, כִּיצַד תּוֹקְעִין? תּוֹקְעַ פְּשׁוּטָה וְאֵינוֹ מְרִיעַ, הַחֲלִיל דּוֹחָה אֶת הַשֶּׁבֶת בַּתְּחִלָּתוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֶף יוֹם-טוֹב אֵינוֹ דּוֹחָה.

ט. כָּל הַמְּשֻׁמְרוֹת שׁוֹנוֹת וּמְשֻׁלְּשׁוֹת בְּפָרִים, חוּץ מִשְׁתִּים אַחֲרוֹנוֹת, שְׁשׁוֹנוֹת וְלֹא מְשֻׁלְּשׁוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פְּרָטָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ: לֹא הָיָה פִּיס לַחֲלָבִי שְׁעִיר, אֲלֹא מִי שְׁמַעֲלָה אֲבָרֵי הַכֶּבֶשׂ הוּא מַעֲלָה אֶת חֲלָבֵי שְׁעִיר. אָבָא יוֹסִי בֶּן חֲנָן אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס אֲלֹא לְרֹאשֵׁי מְשֻׁמְרוֹת, וְשָׂאֵר כָּל מְשֻׁמְרוֹת חוּזְרוֹת חֲלִילָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן אֲנִטְיָגוֹס אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס אֲלֹא לְיוֹם-טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חֵג בַּלְבָּד, וְשָׂאֵר כָּל יְמֵי חֵג חוּזְרוֹת חֲלִילָה. כִּיצַד מְפִיסִין? נִכְנְסִין לְשִׁכַּת הַגְּזִית, וְכַמִּין בְּסִילְקֵי גְדוּלָּה הַיְתָה, פִּיס בְּמִזְרְחָהּ, וְזָקֵן יוֹשֵׁב בְּמַעְרָבָהּ, וְהַכְּהֵנִים מוֹקְפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין כּוֹלֵי־אֵר, וְהַמְּמַנָּה בָּא וְנוֹטֵל מִצְּנַפֵּת מְרֹאשׁוֹ שֶׁל אַחַד מֵהֶם, וְיוֹדְעִין שְׁמַמְנוֹ פִּיס מִתְּחִיל. וְלֹא הָיוּ מוֹצִיאִין שְׁתִּים שְׁתִּים, אֲלֹא אַחַד אַחַד בַּלְבָּד, בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּכָרִיא, אֲבָל בְּחוּלָה, אֶפְלוּ שְׁנַיִם מוֹצִיאִין, וְהִיחִידִים מוֹצִיאִין שְׁתִּים, וְאֵין מוֹנִין לָהֶן אֲלֹא אַחַת.

י. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס לַמְּחַתָּה אֲלֹא כִּהֵן שְׁזָכָה בְּקִטְרֵת אוֹמֵר לְזָה שְׁעָמוֹ: 'זָכָה עָמִי בְּמַחַתָּה'. יוֹם-טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חֵג: פִּיס לְעֶצְמוֹ, זְמַן לְעֶצְמוֹ, רִגְלֵי לְעֶצְמוֹ, קָרְבָן לְעֶצְמוֹ, שִׁיר לְעֶצְמוֹ, בְּרָכָה לְעֶצְמוֹ, שְׁנֵאֲמַר (מְלָכִים-א ח, טו): "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שָׁלַח אֶת הָעַם וַיִּבְרַכְנוּ אֶת הַמֶּלֶךְ", יָכוֹל לֹא הָיוּ טְעוּנִין לִינָה? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב ז, ט): "וּבַיּוֹם עֲשָׂרִים וְשִׁלְשָׁה לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי שָׁלַח אֶת הָעַם לְאַהֲלֵיהֶם". הָא כִּיצַד? נִפְטְרוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְהַשְּׁפִימוּ וְהִלְכוּ לָהֶם.

יא. הַתְּמִידִין, וְהַנְּדָרִים, וְהַנְּדָבוֹת, וְהַבְּכוּרוֹת, וְהַמַּעֲשָׂרוֹת, וּמוֹסְפֵי שֶׁבֶת, חֲטָאֵת הַצְּבוּר, וְעוֹלוֹתֵיהֶן, וְעוֹלוֹת חוּבָה שֶׁל יָחִיד - עֲבוּדָתָן וְאֲכִילָתָן בְּמִשְׁמַר הַקְּבוּעַ. שְׁתֵּי הַלְחָם - עֲבוּדָתָן וְאֲכִילָתָן בְּכָל הַמְּשֻׁמְרוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בָּאִין חוּבַת הַרְגֵל. לְחָם הַפְּנִים - עֲבוּדָתָן בְּמִשְׁמַר הַקְּבוּעַ, וְאֲכִילָתוֹ בְּכָל הַמְּשֻׁמְרוֹת. כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹתֵן חֲצִי חֲלָה לְכָל מִשְׁמַר וּמִשְׁמַר, וְהֵן מִתְּחַלְּקִין בִּינֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמְּחַלֵּק

מִתְר לְשַׁחֲטוּ בְיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתִּיר אֶת עֲצָמוֹ.

ב. הַשׁוֹחֵט אֶת הַתְּרִנְגָּלָת, וּמִצָּא בָּהּ בִּיצִים גְּמוּרוֹת - הָרִי אֵלָיו מִתְרוֹת לְאֶכְלָן בְּיוֹם-טוֹב. בִּיצָה שֶׁיִּצָּאָה רַבָּה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב - מִתְרָת לְאֶכְלָה בְּיוֹם-טוֹב. נוֹלָדָה בַשַּׁבָּת - תֹּאכֵל בְּיוֹם-טוֹב, בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכֵל בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין מִחֻלְקֵת בַּמְקוּמָה, כִּשֵׁם שֶׁאֲסוּרָה לְאֶכֶל - כֶּף אֲסוּרָה לְטַלְטֵל, כִּשֵׁם שֶׁסְּפָקָה אֲסוּר - כֶּף סְפָק מוֹכֵן אֲסוּר, נִתְעַרְבָה בְּמֵאָה - כָּלֵם אֲסוּרוֹת.

ג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: שְׂאוֹר בְּכֹזֵית וְחֻמֶץ בְּכֹזֹתָבָת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: זֶה וְזֶה בְּכֹזֵית. אִיזְהוּ שְׂאוֹר? הַמְחַמֵּץ אֶת אֲחָרִים. אִיזְהוּ חֻמֶץ? הַמְתַּחֲמֵץ מֵאֲחָרִים. מֵאִימְתִי קְרוִי שְׂאוֹר? מִשֵּׁיפְסֵל מֵאֲכִילַת כָּלֵב. אֶפֶר שֶׁהִסִּיקוּ בְּיוֹם-טוֹב - אֵין מְכַסֵּין בוּ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שֶׁאֵינוּ מִן הַמוֹכֵן. הִיָּה לוֹ עֶפֶר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ לְהִטִּיחַ בוּ גִגּוֹ, סִיד לְסוּד בוּ בֵּיתוֹ - אֵין מְכַסֵּין בוּ.

ד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כּוֹי אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב מִפְּנֵי שֶׁהוּא סְפָק, וְאֵם שׁוֹחֲטוּ - אֵין מְכַסֵּין אֶת דְּמוֹ, מִקַּל וְחִמְרָה מִמִּילָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וּמָה מִילָה שׁוֹדָאָה דוֹחָה שַׁבָּת, אֵין סְפָקָה דוֹחָה אֶת יוֹם-טוֹב, כִּסְוֵי הַדָּם שֶׁאֵין וְדָאוּ דוֹחָה שַׁבָּת - אֵינוּ דִין שֶׁאֵין סְפָקָה דוֹחָה אֶת יוֹם-טוֹב? אָמְרוּ לוֹ: תְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁבִּגְבוּלֵין תּוֹכִיחַ! שֶׁאֵין וְדָאָה דוֹחָה שַׁבָּת, אֶפְלוּ הִכִּי סְפָקָן דוֹחָה אֶת יוֹם-טוֹב, הֵן יוֹכִיחוּ לְכִסּוֹי הַדָּם, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁאֵין וְדָאוּ דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת - שֶׁיֵּהֵא סְפָקוֹ דוֹחָה אֶת יוֹם-טוֹב. הַשִּׁיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּפֵר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה: מָה לְמִילָה, שֶׁכֵּן אֵינָה נוֹהֶגֶת בְּלִילֵי יָמִים טוֹבִים, תֹּאמַר בְּכִסּוֹי שְׁנוּהַג בְּלִילֵי יוֹם-טוֹב? אָמַר רַבִּי אָבָא: זֶה אֶחָד מִן הַדְּבָרִים שֶׁאָמַר רַבִּי חִיָּא - אֵין לִי עֲלֵיהֶם תְּשׁוּבָה, וְהַשִּׁיב רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּפֵר בְּרַבִּי תְּשׁוּבָה.

עוֹמֵד עַל הַרְבֵּד שְׁבָאוֹלֵם, מִפְּרִישׁ וּמְנִיחַ, מִפְּרִישׁ וּמְנִיחַ, וְכֹל אֶחָד וְאֶחָד בָּא וְנוֹטֵל חֵלְקוֹ, וְלִבְעֵלִי מוֹמִין שֶׁבִּפְהוּנָה - מוֹצִיאִין לָהֶם חֵלְקֵם בַּחוּץ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין יְכוּלִין לְהַכְנִס בֵּין הָאוֹלֵם לְמִזְבֵּחַ.

יב. מִשְׁמֵר הַיּוֹצֵא - מִקְרִיב תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר וּמוֹסְפִין, הַנִּכְנָס -מִקְרִיב תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וּבְזִכְיִין - אֲרַבְעָה כְּהֻנִים הֵיוּ נִכְנָסִים, שְׁנַיִם מִמִּשְׁמֵר זוֹ וְשְׁנַיִם מִמִּשְׁמֵר זוֹ. וְלָחֵם הַפְּנִים - מִפְּנֵי מָה מִשְׁמֵר הַנִּכְנָס חוּלְקֵם בְּצִפּוֹן? מִפְּנֵי שֶׁקְרוּב לְעִבּוּדָה! עֲשִׂרִים וְאַרְבַּע טְבָעוֹת הֵיוּ שֵׁם, כִּנְגַד עֲשִׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת כְּהוּנָה, עֲשִׂרִים וְאַרְבַּע חֲלוּנוֹת הֵיוּ שֵׁם כִּנְגַד עֲשִׂרִים וְאַרְבַּע מִשְׁמֵרוֹת כְּהוּנָה.

יג. בְּלָגָה - לְעוֹלָם חוּלְקֵת בְּדֵרוֹם וּטְבַעְתָּה קְבוּעָה, וְחֲלוּנוֹה סְתוּמָה, מִפְּנֵי מֵרֶם בַּת בְּלָגָה, שֶׁהִמִּירָה דָתָהּ וְנִשְׁאַת לְסִרְדֵיּוֹט - אֶחָד מִמְלָכֵי נְכָרִים, וְכִשְׁנִכְנְסוּ נְכָרִים לְהִיכֵל, הִיתָה מְבַעֲטַת עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ וְאֶמְרָה: לּוֹקִיס! לּוֹקִיס! אֵתָה הַחֲרַבְתָּ מְמוֹנֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מִשְׁמֵרְתוּ שׁוּדָה לְבוֹא, וְנִכְנַס יִשְׁבַב אַחֲיוֹ עִמוֹ, וְשִׁמַּשׁ תַּחֲתִיו, אֵף עַל פִּי שֶׁשְׁכַנֵּי רַעִים לֹא נִשְׁתַּכְּרוּ, שֶׁכֵּנִי בְּלָגָה נִשְׁתַּכְּרוּ! וְהִלְכְּךָ, לְעוֹלָם חוּלְקֵת בְּדֵרוֹם וְיִשְׁבַב אַחֲרָיו בְּצִפּוֹן.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. בִּיצָה שְׁנוּלָדָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲחָרִים אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: תֹּאכֵל הִיא וְאֵמָה. נוֹלָדָה בַשַּׁבָּת - תֹּאכֵל בְּיוֹם-טוֹב, נוֹלָדָה בְּיוֹם-טוֹב - תֹּאכֵל בַּשַּׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲדִין הִיא מִחֻלְקֵת, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תֹּאכֵל, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לֹא תֹאכֵל. כִּשֵׁם שֶׁאֲסוּרָה לְאֶכֶל - כֶּף אֲסוּרָה לְטַלְטֵל, וְסְפָקָה אֲסוּרָה. וְכִשֵׁם שֶׁסְּפָקָה אֲסוּרָה - כֶּף כָּל סְפָק מוֹכֵן אֲסוּר. נִתְעַרְבוּ בְּמֵאָה - כָּלֵן אֲסוּרוֹת. אֶפְרוֹחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתְר. עַגֵּל שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב - מִתְר. זֶה מוֹכֵן אֲגַב אֲמוֹ, וְזֶה מִתִּיר עֲצָמוֹ בְּקִדְרָה. אֶפְרוֹחַ שְׁנוּלָד בְּיוֹם-טוֹב -

וְנוֹעֲלִים בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לומר בשַׁבָּת.

ט אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שְׁמוּלִיכִין כְּלִים מְלֵאִים לְצִרְף, וְרִיקְנִין לְמֵלֵאוֹתָן, עַל מַה נְחָלְקוּ? עַל רִיקְנִים שֶׁלֹּא לְצִרְף, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹסְרִין, וּבֵית הַלֵּל מְתִירִין. יוֹצֵא אָדָם בְּמִפְתַּח שְׁבָאֲצָבְעוֹ לְרִשּׁוֹת הָרְבִים, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. דִּלַּת שֵׁשׁ לָהּ צִיר - פּוֹתַחֲחִין וְנוֹעֲלִין בָּהּ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לומר בְּיוֹם-טוֹב. נִשְׁבַּר צִירָה - אֵין פּוֹתַחֲחִין וְאֵין נוֹעֲלִין בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צָרִיךְ לומר בְּשַׁבָּת.

י. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נְחָלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל מִתְּנוֹת שְׁמוּלִיכִין כְּשֶׁהוֹרְמוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב עִם הַמִּתְּנוֹת שֶׁהוֹרְמוּ בְּיוֹם-טוֹב מֵהַיּוֹם. עַל מַה נְחָלְקוּ? לְהוֹלִיכֶם בְּפָנֶי עֲצָמָן, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוּלִיכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוּלִיכִין. וְכֵן הָיוּ בֵּית שְׁמַאי דְּנִין: חָלָה וּמִתְּנוֹת מִתְּנָה לְכַהֵן, וְתֵרוּמָה מִתְּנָה לְכַהֵן, כְּשֶׁם שְׂאִין מוּלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה - כֵּן אֵין מוּלִיכִין אֶת הַמִּתְּנוֹת. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּתֵרוּמָה שְׂאִינוֹ זָכָאֵי בְּהִרְמַתָּה, תֹּאמְרוּ בְּמִתְּנוֹת שְׂזָכָאֵי בְּהִרְמַתָּה? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא נְחָלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמִּתְּנוֹת שְׁמוּלִיכִין, לֹא נְחָלְקוּ אֲלֵא עַל הַתְּרוּמָה, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוּלִיכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוּלִיכִין. וְכֵן הָיוּ בֵּית הַלֵּל דְּנִין: חָלָה וּמִתְּנוֹת מִתְּנָה לְכַהֵן, וְהַתְּרוּמָה מִתְּנָה לְכַהֵן, כְּשֶׁם שְׁמוּלִיכִין אֶת הַמִּתְּנוֹת - כֵּן מוּלִיכִין אֶת הַתְּרוּמָה, אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי: לֹא! אִם אָמַרְתֶּם בְּמִתְּנוֹת שְׂזָכָאֵי אֲנִי בְּהִרְמַתָּה, תֹּאמְרוּ בְּתֵרוּמָה שְׂאִינוֹ זָכָאֵי בְּהִרְמַתָּה? אַחֲרַיִם אוֹמְרִים: לֹא נְחָלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַתְּרוּמָה שְׂאִין מוּלִיכִין, לֹא נְחָלְקוּ אֲלֵא עַל הַמִּתְּנוֹת, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מוּלִיכִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוּלִיכִין.

יא. הַלֵּשׁ עֶסָה בְּיוֹם-טוֹב, בֵּין טְמֵאָה בֵּין טְהוּרָה - מִתָּר לְטַלְטְלָהּ, וּמִתָּר לְהַפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֵלָה. לְשָׁה מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְשָׁכַח

ה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל שְׁמוּלִיכִין אֶת הַסֵּלֶם מִשׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ, לֹא נְחָלְקוּ, אֲלֵא לְהַחְזִיר, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מִחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אַף מִחְזִירִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר, עֲזוּיָה אוֹמַר: מְטַלְטְלִין אֶת הַסֵּלֶם. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּסֵלֶם שֶׁל שׁוֹבָךְ, אֲבָל בְּסֵלֶם שֶׁל עֲלִיָּה - דְּבָרֵי הַכֵּל אֲסוּר לְטַלְטֵל, אֲפִלּוּ בְּעֲלִיָּה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמַר: מִטְּהוּ מַחְלוּן לְחִלוּן. אַחֲרַיִם אוֹמְרִים מִשׁוּם רַבִּי דוֹסָא: אַף מִדְּדִין בּוּ.

ו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִטוּל אָדָם גּוֹזֵל עַד שִׁיקְשׁוּ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: עַד שִׁינְעֻנְעוּ, וְהַמְקַשְׂרִין וְהַמְּנוּעֲנְעִין, בְּבוֹרוֹת וּבְכַתִּים וּבְשִׁיחִין וּבְמַעְרוֹת - מְתָרִין. וּבְאֵילוּנוֹת - אֲסוּרִים, מִשׁוּם שְׁמָא יַעֲלֶה וְיִתְלַשׁ. וְהַמְקַשְׂרִין וְהַמְּנוּעֲנְעִין, כָּל מְקוֹם - אֲסוּרִין מִשׁוּם גּוֹזֵל.

ז. זְמַן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמִצָּא לְפָנֶיהָ - אֲסוּרִין. עַל פְּתַחָה - מְתָרִין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, עַל שֶׁהִזְמִינָן בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמִצָּא לְפָנֶי הַקֵּן שֶׁהֵן אֲסוּרִין. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה, וְצִפְרִים שֶׁקִּנְנוּ בְּטַפְיָחִים וּבְכִירָה, אֲבָל אֲזִיזִין, וְתֵרַגְוָלִין, וְיוֹנֵי הַרְדְּסִיאוֹת, וְחִיָּה שֶׁקִּנְנָה בְּפֶרֶס - מְתָרִין וְאֵין צְרִיכִין זְמוּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּרִשּׁוֹת אָדָם. וְצִפּוֹר דְּרוֹר - צְרִיכָה לְקַשֵּׁר בְּכַנְפֶיהָ שֶׁלֹּא תִחְלִיף בְּאִמָּה. וְשׁוּיִם, שְׂאֵם קָצֵב עֲלָיו בֶּשֶׁר - שְׂאֲסוּר לְטַלְטְלוֹ. וְשׁוּיִן, שְׂאִין מוֹלַחֲחִין עֲלָיו בֶּשֶׁר בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל מוֹלַחֲחִין עֲלָיו בֶּשֶׁר לְצִלֵּי. וְחִיָּה שֶׁקִּנְנָה בְּפֶרֶס - צְרִיכָה זְמוּן, מִפְּנֵי שְׂאִינָהּ בְּרִשּׁוֹת אָדָם.

ח. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁמְסַלְקִין אֶת הַתְּרִיסִין בְּיוֹם-טוֹב. לֹא נְחָלְקוּ, אֲלֵא לְהַחְזִיר, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין מִחְזִירִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִחְזִירִין; בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּשֵׁשׁ לָהֶם צִיר, אֲבָל אֵין לָהֶם צִיר, דְּבָרֵי הַכֵּל: מִתָּר. דִּלַּת שֵׁשׁ לָהּ צִיר - פּוֹתַחֲחִין

וְלֹא הִפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֵלָה - אֲסוּר לְטַלְטְלָהּ, וְאֲסוּר לְהִפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֵלָה.

יב. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁהַתְּבַלִּין נְדוּכִין כְּדֹרְכָן וְמִלַּח עִמָּהֶם כְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ, לֹא נִחְלְקוּ אֲלָא לְדוּכָן בְּפָנֵי עֲצָמָן, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִלַּח בְּפָךְ וּבִעֵץ הַפְּרוּר לְצִלֵּי אָבֵל לֹא לִקְדָּרָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְכָל דְּבַר. וְהַפְּלִפְלִין - הֲרִי הֵן כְּתַבְלִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְבִיאִין דְּלֵי מְלֵא עֲדָשִׁים, וְהָיוּ נִצּוּפִין עֲלֵיו מִים, וְנִמְצָא אֲכָל מִלְמִטָּה וּפְסֻלַּת מִלְמַעְלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה מֵתִיר בְּשַׁחַר וְאוֹסֵר בַּלְבָּן, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף בִּיצַת הַגֵּיזֵר.⁴ רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּשַׁחַר, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף לְצַחְצַחָו. וְאִין חוֹשְׁשִׁין.

יג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין סָכִין וְטַבַּח אֲצֵל בְּהֵמָה, וְלֹא בְּהֵמָה אֲצֵלוּ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֲצֵל זֶה, וְזֶה אֲצֵל זֶה וְאִין חוֹשְׁשִׁין. אִין עוֹשִׂין טִיסְנִי,⁵ וְאִין כּוֹתְשִׁין בְּמִכְתָּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֶּלַח כְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ, אָבֵל מְרַסֵּק הוּא בִּיד שֶׁל סָכִין, וּבִעֵץ הַפְּרוּר, וְאִין חוֹשֵׁשׁ. אִין מְרַסְקִין דְּבִלָּה וְגִרוּגָרוֹת וְחֲרוּבִין לְפָנֵי הַזְּקֵנִים בַּשַּׁבָּת, אָבֵל מְרַסֵּק הוּא בִּיד שֶׁל סָכִין וּבִעֵץ הַפְּרוּר וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מַעֲרָב שֶׁבֶת - מִנְפַח מִיד לִיד וְאוֹכֵל, אָבֵל לֹא בְּקִנּוּן וּבִתְמַחוּי. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת מַעֲרָב יוֹם-טוֹב - לְמַחֵר מִנְפַח עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל, אֶפְלוּ בְּקִנּוּן, אֶפְלוּ בְּתַמְחוּי, אָבֵל לֹא בְּטַבְלָא וְלֹא בְּנֶפֶשׁ וְלֹא בְּכַבְרָה כְּדָרְךְ שְׁעוֹשֶׂה בַּחוּל. הַמוֹלֵל מְלִילוֹת בַּשַּׁבָּת - מִנְפַח עַל יָד עַל יָד וְאוֹכֵל, אָבֵל לֹא בְּקִנּוּן וְלֹא בְּתַמְחוּי.

יד. הַבוֹרֵר קִטְנִית בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִם הָיוּ צְרוּרוֹת מְרַבִּין עַל הָאוֹכְלִין - בּוֹרֵר אֶת הָאוֹכְלִין, וּמְנִיחַ אֶת הַפְּסֻלַּת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: בּוֹרֵר אִיזָה מִהֵן שִׁירְצָה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: לֹא

³ הֵינּוּ שְׁכּוֹתֵשׁ אֶת הַחֶפֶץ עַד שֶׁנִּחְלַקְתָּ לְאַרְבָּעָה, וְלִפְנֵי שֶׁבִתְשִׂיָּה זֶה הֵיא טֵרַח גְּדוּל - אִין עוֹשִׂים אוֹתָהּ בְּיוֹם-טוֹב אֶפְלוּ בְּמִכְתָּשֶׁת קִטְנָה.

נִחְלְקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שֶׁהַתְּבַלִּין נְדוּכִין כְּדֹרְכָן וְמִלַּח עִמָּהֶם כְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ, לֹא נִחְלְקוּ אֲלָא לְדוּכָן בְּפָנֵי עֲצָמָן, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִלַּח בְּפָךְ וּבִעֵץ הַפְּרוּר לְצִלֵּי אָבֵל לֹא לִקְדָּרָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: לְכָל דְּבַר. וְהַפְּלִפְלִין - הֲרִי הֵן כְּתַבְלִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְבִיאִין דְּלֵי מְלֵא עֲדָשִׁים, וְהָיוּ נִצּוּפִין עֲלֵיו מִים, וְנִמְצָא אֲכָל מִלְמִטָּה וּפְסֻלַּת מִלְמַעְלָה. וְרַבִּי יְהוּדָה מֵתִיר בְּשַׁחַר וְאוֹסֵר בַּלְבָּן, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף בִּיצַת הַגֵּיזֵר.⁴ רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּשַׁחַר, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף לְצַחְצַחָו.

טו. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מוֹלִיכִין מִנְעֵל שְׁחוֹר וְלֹא מִנְעֵל לָבָן, מִפְּנֵי שְׁצָרִיף אוֹמֵן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְשַׁלְחִין חֲטוּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְאָכֵל עֲסִיסוֹת. פּוֹל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְאָכֵל לְדִיּוֹת. שְׁעוּרִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּזִין לְבִהֵמָה. אִין עוֹשִׂין טִיסְנִי, וְאִין כּוֹתְשִׁין בְּמִכְתָּשֶׁת בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין כּוֹתְשִׁין אֶת הַמֶּלַח כְּמִדּוּךְ שֶׁל עֵץ, אָבֵל מְרַסֵּק הוּא בִּיד שֶׁל סָכִין וּבִעֵץ הַפְּרוּר וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מוֹלִיכִין טַבַּח וְסָכִין אֲצֵל בְּהֵמָה, וְלֹא בְּהֵמָה אֲצֵל טַבַּח וְסָכִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֲצֵל זֶה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין מוֹלִיכִין תְּבַלִּין וּמִדּוּךְ אֲצֵל מְדוּכָה, וְלֹא מְדוּכָה אֲצֵל תְּבַלִּין וּמִדּוּךְ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מוֹלִיכִין זֶה אֲצֵל זֶה וְאִין חוֹשְׁשִׁין.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק שְׁנֵי

א. יוֹם-טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרְבׁ שַׁבָּת, אִין מְעַרְבִין, לֹא עֲרוּבֵי תַחּוּמִין וְלֹא עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת. רַבִּי אוֹמֵר: מְעַרְבִין עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת, אָבֵל לֹא עֲרוּבֵי תַחּוּמִין, מִפְּנֵי שְׂאֵתָהּ אוֹסְרוּ בְּדָבָר הָאֲסוּר לוֹ, וְאִי אֵתָהּ אוֹסְרוּ בְּדָבָר הַמֵּתֵר לוֹ. מְעַרְבִין בַּפֶּת לְשַׁבָּת, וּבִתְבַשִּׁיל לְיוֹם-טוֹב. תְּבַשִּׁיל שְׂאֵמְרוֹ, אֶפְלוּ צִלֵּי, אֶפְלוּ

⁴ גִּיר - מִיּוֹן קֶרַקַע הַמְּשֻׁחָר (רִשׁוֹי בִּיצָה טו ע"א).

כבוש, אָפְלוּ שְׁלוֹק וּמְבַשֵּׁל, אָפְלוּ קוּלֵיִס הָאִיסְפָּנִין שֶׁנִּתְּנוּ עָלָיו חֲמִין מְעֵרָב יוֹם-טוֹב, תּחֲלָתוֹ וְסוֹפוֹ – אֵין לוֹ שְׁעוֹר.

ב. הַעוֹשָׂה תְּבַשֵּׁל מְעֵרָב יוֹם-טוֹב – הָרִי זֶה אוֹפֵה וּמְבַשֵּׁל עָלָיו לְשַׁבָּת, וּמְטַמֵּין עָלָיו אֶת הַחֲמִין, וְרִשְׁאֵי לְאוֹכְלוֹ מִבְּעוֹד יוֹם, וְרִשְׁאֵי לִתְנוּ בַמִּתְּנָה. אָכְלוּ – רִשְׁאֵין בְּנֵי חֶצֶר לַעֲשׂוֹת תְּבַשֵּׁל, וְלֹאפּוֹת וְלִבְשֵׁל עָלָיו לְשַׁבָּת, וְרִשְׁאֵין לַעֲשׂוֹת לוֹ שְׁתוּף לְמִבּוּי. הָרִי שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עָרַב, אַחֲרִים שֶׁעָרְבוּ מִתְּרִים לַעֲשׂוֹת לוֹ, הוּא עֲצָמוֹ שֶׁשָּׁכַח וְלֹא עָרַב – מִתֵּר לְמִלְאוֹת לוֹ חֲבִית שֶׁל מַיִם, וְלִהְדָּלִיק לוֹ אֶת הַנֵּר.

ג. אָמַר רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל שְׁנֵי תְּבַשֵּׁילִין שֶׁצְּרִיף, עַל מָה נִחְלָקוּ? עַל הַדָּג וּבִיצָה שֶׁעָלָיו, שֶׁבֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תְּבַשֵּׁל אַחַד. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: שְׁנֵי תְּבַשֵּׁילִין. וּמוֹדִים, שְׁאֵם בִּשְׁל שְׁנֵי מִינֵין בְּקִדְרָה, אוֹ שֶׁפָּרַפְר בִּיצָה עַל גְּבֵי הַדָּג, אוֹ שֶׁרָסַק קְפֹלוּטוֹת תַּחַת הַדָּג – שֶׁהֵן שְׁנֵי תְּבַשֵּׁילִין. אֵין אוֹפִין מִיוֹם-טוֹב לְמוֹצָאֵי יוֹם-טוֹב, אָבֵל מִמְּלֵאָה אֲשֶׁה כָּל הַקִּדְרָה בְּשֵׁר, אָפְלוּ לֹא תֹאכֵל מִמֶּנָּה אֶלָּא דָּבָר מְעֵט, וּמִמְּלֵא לֹא מַחֵם מַיִם, אָפְלוּ לֹא שְׁתָּה הַיִּמְנוֹ אֶלָּא כּוֹס אַחַד. אָבֵל הָאוּפֵה – אֵינוֹ אוֹפֵה אֶלָּא כְּדֵי צָרְכוֹ. רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: מִמְּלֵאָה אֲשֶׁה כָּל הַתְּנוּר פֶּת, מִפְּנֵי שֶׁהַפֶּת נֶאֱפֶה יָפֵה בְּזִמְן שֶׁהַתְּנוּר מְלֵא.

ד. אֵין עוֹשִׂין, לֹא לְאָכִילת כּוֹתֵי, וְלֹא לְאָכִילת כְּלָבִים בְּיוֹם-טוֹב. מַעֲשֶׂה בְּשֶׁמְעוֹן הַתִּימְנִי, שֶׁלֹּא בָּא בְּלֵילֵי יוֹם-טוֹב לְבֵית הַמְּרִשׁ. בְּשַׁחֲרִית מְצָאוּ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן כְּבָא. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה לֹא בָּאתָ אִמְשׁ לְבֵית הַמְּרִשׁ? אָמַר לוֹ מְצוּה אַחַת אֲרַע לִי וְעִשִּׂיתִיו, בְּלִשׁוֹת שֶׁל נְכָרִים נִכְנָסָה לְעִיר, וְהֵינְנוּ מִתְּיָרָאִין שְׁמָא יִצְרִיבוּ אֶת בְּנֵי הָעִיר, עֲשִׂינוּ לָהֶם עֵגֶל, וְהֶאֱכִלְנוּם, וְהִשְׁקִינוּם, וּפְטָרְנוּם לְשְׁלוֹם. אָמַר לוֹ: תִּמְהַנֵּי עָלֶיךָ אִם

לֹא יֵצֵא שְׁכָרָךְ בְּהַפְסָדְךָ, שֶׁהָרִי אָמְרָה תּוֹרָה: "לָכֶם" – וְלֹא לְכָלֵבִים'.

ה. אָמַר רַבִּי שֶׁמְעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל: מוֹדִים הִיוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, שְׁאֵין כֶּהֵן טוֹבֵל לְתוֹרַמְתוֹ בּוֹ בְּיוֹם. אָבֵל מְטַבִּילִין מְגַב לְגַב וּמְחַבְּרָה לְחַבְּרָה בְּיוֹם-טוֹב. כִּיצַד מְגַב לְגַב? הַרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת גִּתוֹ עַל גַּב בְּדוֹ, וּבְדוֹ עַל גַּב גִּתוֹ. כִּיצַד מְחַבְּרָה לְחַבְּרָה? רֹצֵה שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת עֲסָתוֹ עַל גַּב בְּדוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ – הָרִי זֶה מְטַבֵּיל אֶת כְּלָיו, אֵין מְטַבִּילִין אֶת הַכְּלִי עַל גַּב מִימּוֹ לְטַהְרוֹ, וְאֵין מְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלֵי אֶבֶן לְטַהֵרָן בְּשַׁבָּת; דְּבָרֵי רַבִּי. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְטַבִּילִין אֶת הַכְּלִי עַל גַּב מִימּוֹ לְטַהְרוֹ, וּמְשִׁיקִין אֶת הַמַּיִם בְּכָלֵי אֶבֶן לְטַהֵרָן, אָבֵל לֹא לְהִטְבִּילָן.

ו. כְּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּאֵב הַטְּמֵאָה – אֵין מְטַבִּילִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צְרִיף לוֹמַר בְּשַׁבָּת. בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה – מְטַבִּילִין אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, וְאֵין צְרִיף לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. אָבֵל מְמַלֵּא הוּא כּוֹס דְּלִי, כּוֹס וְקִיתוֹן, לְשִׁתוֹת, וְחוֹשֵׁב עָלֶיָּהֶן וּמְטַבִּילָן וְטוֹבֵל כְּדָרְכוֹ, מְטַמְּאָה חֲמוּרָה, וְאֵין צְרִיף לוֹמַר מְטַמְּאָה קְלָה.

ז. אֵין מְשַׁתְּטִין בְּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ בְּיוֹם-טוֹב, וְאֵין צְרִיף לוֹמַר בְּשַׁבָּת, אָבֵל רוּחֵץ הוּא פְּנִיּוֹ יָדָיו וְרַגְלָיו בְּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ מְעֵרָב שַׁבָּת – בְּשַׁבָּת, וְאֵין צְרִיף לוֹמַר בְּחֲמִין שֶׁהוֹחֲמוּ מְעֵרָב יוֹם-טוֹב – בְּיוֹם-טוֹב. רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: טְרַקְלִין שֶׁהִסִּיקָה מְעֵרָב יוֹם-טוֹב – מְטַטֵּל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. לֹא הִסִּיקָה מְעֵרָב יוֹם-טוֹב – לֹא יִטֵּיל בָּהּ בְּיוֹם-טוֹב. עוֹשִׂין כָּל צְרָכֵי מִילָה, דְּבָרִים שְׁאֵין עוֹשִׂין לָהּ בְּשַׁבָּת – עוֹשִׂין לָהּ בְּיוֹם-טוֹב. שׁוֹחֲקִין לָהּ כַּמּוֹן, וְטוֹרְפִין לָהּ יַיִן וְשִׁמֶן. רַבֵּן שֶׁמְעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִקְרַע לָהּ סְמָרְטוּטִין בְּתַחֲלָה. מְרַגְלִין בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין מְרַגְלִין בַּחֹל, בְּכָבוֹר וּבְכַסּוּלֵי הַמְּקַדְשִׁין.

ח. שֶׁל בֵּית רַבִּין גַּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ זֹקְפִין אֶת הַמְּנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב, וּמַעֲשֵׂה בְּרַבִּין גַּמְלִיאֵל וְזַקְנִים, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּרוּמֵי, וְנִפְלָה מְנוּרָה בְּלֵילֵי יוֹם-טוֹב, וְעַמֵּד רַבִּי עֲקִיבָה וְזַקְפָּה. אָמַר לִיה רַבִּין גַּמְלִיאֵל: עֲקִיבָה! מַה לָּךְ, אֵתָה מְכַנֵּס רֹאשְׁךָ בֵּין הַמַּחְלָקָת? אָמַר לוֹ: לְמַדְתָּנוּ רַבְנוּ - "אַחֲרֵי רַבִּים לַהֲטוֹת", אִף עַל פִּי שְׂאֵתָה אוֹסֵר וְהֵן מַתִּירִין, הַלֵּכָה כְּדַבְּרֵי הַמְּרַבֵּין! רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּין גַּמְלִיאֵל: מִטְּלָטְלִין אֵת הַמְּנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל אֵין זֹקְפִין אוֹתָהּ.

ט. שֶׁל בֵּית רַבִּין גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְכַבְּדִין בֵּין הַמַּטּוֹת. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: פְּעָמִים הִרְבֵּה אֶכְלָנוּ בְּבֵית רַבִּין גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאינוּ שֶׁהֵן מְכַבְּדִין בֵּין הַמַּטּוֹת! אֲלֹא סְדִינִין הָיוּ פּוֹרְסִין מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, כְּשֶׁאוֹרְחִין בָּאֵין וְנִכְנְסִין - מְסַלֵּק אֶת הַסְּדִינִין, וְנִמְצָא הַבַּיִת מִתְּכַבֵּד מֵאֲלֵיו.

י. שֶׁל בֵּית רַבִּין גַּמְלִיאֵל הָיוּ מְכַנְסִין אֶת הַמַּגָּמֵר בַּמְּגוּפָה. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק: פְּעָמִים הִרְבֵּה אֶכְלָנוּ בְּבֵית רַבִּין גַּמְלִיאֵל, וְלֹא רָאינוּ שֶׁהָיוּ מְכַנְסִין אֶת הַמַּגָּמֵר בַּמְּגוּפָה, אֲלֹא עֲרֹדְסָקוֹת שֶׁל בְּרוּזַל, הָיוּ מְבִיאִין וּמַעֲשִׂנִין אוֹתָן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וּפּוֹקְקִין נִקְבֵיהֶן, וּכְשֶׁאוֹרְחִים נִכְנְסִין - פּוֹתְחִין אֶת נִקְבֵיהֶם, וְנִמְצָא הַבַּיִת מִתְּגַמֵּר מֵאֲלֵיו. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, אִף בַּשַּׁבָּת מִתֵּר לַעֲשׂוֹת כֵּן.

יא. אֵיזְהוּ גְדִי מְקַלֵּס? כְּלוֹ צֶלִי, רֹאשׁוֹ וּכְרַעָיו וְקַרְבּוֹ, בִּשְׁל הֵימְנוּ כֹּל שֶׁהוּא, שֶׁלֵּק הֵימְנוּ כֹּל שֶׁהוּא - אֵין זֶה גְדִי מְקַלֵּס. עוֹשִׂין גְדִי מְקַלֵּס בְּיוֹם-טוֹב הֲרֹאשׁוֹן, וּבְיוֹם-טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג. עֵגֶל מְקַלֵּס בְּיוֹם הֲרֹאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, אֲבָל לֹא גְדִי מְקַלֵּס. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: תוֹדוּס אִישׁ רוּמִי הִנְהִיג אֶת בְּנֵי רוּמִי לְקַח טְלָאִים בְּלֵילֵי פֶּסַחִים, וְלַעֲשׂוֹתָן מְקוֹלְסִין. אָמַר לוֹ: אִף הוּא קְרוֹב לְהַאֲכִיל לְגִדְשִׁים בַּחוּץ, מִפְּנֵי שֶׁקוֹרִין אוֹתָן 'פֶּסַחִים'.

יב. שֶׁל בֵּית רַבִּין גַּמְלִיאֵל הָיוּ שׁוֹחֲקִין אֶת הַפְּלִפְלִין בְּרוּחִים שֶׁלֵּהֶן. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֶּר צְדוּק: פְּעַם אַחַת הָיָה אָבָא מְסַב לְפָנֵי רַבִּין גַּמְלִיאֵל, וְהִבִּיאוּ לְפָנָיו אֲנָגְרִין וְאַכְסָרוּן, וְעֲלִיָּהֶן פְּלִפְלִין שְׁחוּקוֹת, וּמִשָּׁף אָבָא אֵת יָדוֹ מֵהֶן. אָמְרוּ לוֹ: אַל תַּחּוּשׁ לָהֶן, מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב הֵן שְׁחוּקוֹת! אֵיזְהוּ קְרוּד? אֲלוֹ קִטְנִים שְׁעוֹשִׂין חֲבוּרָה. קְרָצוּף - אֲלוֹ הֵן גְּדוּלִים שְׂאִין עוֹשִׂין חֲבוּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: גּוֹרֵר אָדָם מִטָּה כִּסָּא וְסַפְסָל וְקַתְדָרָא אֲצִלוּ בַשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. דְּלַת הַנְּגַרְתָּ וּמַחְצֵלַת הַנְּגַרְתָּ, וְקַנְקֵלָא הַנְּגַרְתָּ - פּוֹתְחִין וְנוֹעֲלִין בָּהֶם בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב.

מִסְכֵּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. בִּיבְרִין שֶׁל חֲזִיָּה וְעוֹפוֹת וְשֶׁל דְּגִים - אֵין צָדִין מֵהֶם בְּיוֹם-טוֹב וְאֵין נוֹתְנִין לְפָנֵיהֶן מְזוֹנוֹת. אֲבָל צָדִין מֵהֶן מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְנוֹתְנִין לְפָנֵיהֶם מְזוֹנוֹת. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הַבִּיבְרִין שׁוֹיִן. זֶה הַכֹּל: מַחְסֵר צִידָה - אֶסוּר. שְׂאִין מַחְסֵר צִידָה - מִתֵּר.

ב. שׁוֹחֲטִין מִן הַנְּגַרְתָּ בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל לֹא מִן הַמְּצוּדוֹת, וְלֹא מִן הַמְּכַמּוּרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: כָּל שֶׁפְּרָסוּהוּ מֵעֶרֶב יוֹם-טוֹב, וְכֹא וּמְצָאוּ מְקַלְקֵל, בְּיָדוֹעַ שְׁמַעֲרַב יוֹם-טוֹב נְצוּדוֹ, וּמִתֵּר. בָּא וּמְצָאָן כְּמוֹת שֶׁהוּא - הַדְּבָר יָדוֹעַ שְׁבִיוֹם-טוֹב נְצוּדוֹ, אֲסוּרִין.

ג. אוֹתוֹ וּבְנוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לְבוּר. רַבִּי אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: מַעֲלָה אֵת הֲרֹאשׁוֹן עַל מְנַת לְשַׁחֲטוֹ, וְשׁוֹחֲטוֹ, וְהַשְּׂנִי - עוֹשֶׂה לוֹ פְּרִנְסָה בְּמִקְוָמוֹ, כְּדֵי שְׁלֹא יָמוּת. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מַעֲלָה אֵת הֲרֹאשׁוֹן עַל מְנַת לְשַׁחֲטוֹ, וְאֵין שׁוֹחֲטוֹ, וּמְעַרֵּים וּמַעֲלָה אֵת הַשְּׂנִי עַל מְנַת לְשַׁחֲטוֹ. רְצָה לְשַׁחֲט, רְצָה שְׁלֹא לְשַׁחֲט אֶחָד מֵהֶן - הַרְשׁוּת בְּיָדוֹ.

ד. בכּוֹר שְׁנַפֵּל לְבוֹר. רבי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵף עַל פִּי שְׁמוּמֵו נֶכֶר מְעַרְב יוֹם-טוֹב, וְלֹא הִתִּירוּ מִמָּחָה - אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׂאִינוּ מִן הַמוֹכֵן. עוֹשִׂין פְּרִנְסָה לְנַחֵל שֶׁל דְּבוּרִים, בְּשִׁבְלֵי שְׁלֵא יִכְרְחוּ. אָבֵל אֵין צָדִין אוֹתָן בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב, כִּי־צָד? אֵין נִמְנִין עַל הַבְּהֵמָה בַּתְּחִלָּה בְּיוֹם-טוֹב. לֹא יֹאמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ: "הֲרִינִי עִמָּךְ בְּסַלְעַ, הֲרִינִי עִמָּךְ בְּשִׁנִּים", אֲלֵא אוֹמֵר לוֹ: "הֲרִינִי עִמָּךְ לְמַחְצָה וְלִשְׁלִישׁ וְלִרְבִּיעַ". וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מְשַׁנְחִין בְּכַף מֵאֻזְנִים כֹּל עֵקֶר. אָבֵל שׁוֹקֵל בִּידוֹ וּמִנִּיחָ. וְאִם הִיָּה טַבַּח אוֹמֵן, אֵל יִשְׁקֵל בִּידוֹ, מִפְּנֵי שִׁידוֹ כְּמִשְׁקֵל, אָבֵל חוֹתֵף בְּכָלִי וְנֹתֵן לָזֶה וְלָזֶה.

ה. הוֹלֵךְ אָדָם אֶצֶל רוּעָה הֲרִגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי גָדִי אֶחָד אוֹ טֹלָה אֶחָד'. אֶצֶל טַבַּח הֲרִגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶף אַחַת אוֹ יָרֵךְ אַחַת'. אֶצֶל נַחְתוּם הֲרִגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי כֶּכֶר אֶחָד אוֹ גְלוֹסְקָא אַחַת'. אֶצֶל פֶּטֶם הֲרִגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי תוֹר אֶחָד אוֹ גּוֹזֵל אֶחָד, אוֹ תְּרַנְגְלַת אַחַת'. אֶצֶל חֲנֻנֵי הֲרִגִיל אֶצְלוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי עֶשְׂרִים בִּיצִים, אוֹ חֲמִשִּׁים אֲגוּזִין, עֶשְׂרֵה אֶפְרֹסְקִין, חֲמִשָּׁה רְמוּנִים וְאַתְרוּג אֶחָד, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִקָּח'. רבי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזֵר אוֹמֵר: וּבִלְבָד שְׁלֵא יִזְכּוֹר לוֹ שֵׁם מִנְיָן.

ו. לֹא יִתֵּן אָדָם לְפָנֵי בְּנָיו וְלְפָנֵי בְּהֵמָתוֹ, לֹא בְּמִדָּה וְלֹא בְּמִשְׁקֵל, וְלֹא בְּמִנְיָן, אָבֵל קוֹדֵחַ בְּטָאָה אוֹ בְּתִרְבָּק, וְנֹתֵן לְפָנֵי בְּהֵמָתוֹ. קוֹדֵחַ בְּמִנְיָקָתוֹ וְנֹתֵן לְפָנֵי בְּנָיו, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִתְכּוֹן לְכֶךָ. אֲמָרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי אֱלֵעָזֵר בַּר צְדוֹק, וְעַל אָבָא שְׂאוּל בֶּן בְּטִנְיַת שְׁהִיו חֲנֻנִים בִּירוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְהָיוּ מְמַלְאִין מִדּוֹתֵיהֶם מְעַרְב יוֹם-טוֹב, וְנֹתְנִין לְלִקְוֹחוֹת בְּיוֹם-טוֹב. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן אֲנָשִׁיגְנוֹס אוֹמֵר: אֵף בְּחֵלוֹ שֶׁל מוֹעֵד עוֹשִׂין כֵּן, מִפְּנֵי בְּטוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵף בְּחוֹל עוֹשִׂין כֵּן מִפְּנֵי מְצוֹי הַמִּדּוֹת. אֵף הוּא כִּנְס שְׁלֵשׁ מֵאוֹת גְּרָבֵי יֵין מִבְּרוּרֵי הַמִּדּוֹת, וְחִבְרָיו כִּנְסוּ שְׁלֵשׁ מֵאוֹת גְּרָבֵי שֶׁמֶן מִמְצוֹי

הַמִּדּוֹת, וְהִבְיָאוּ לְפָנֵי הַגְּזָבְרִים בִּירוּשָׁלַיִם. אֲמָרוּ לָהֶם: אֵי אַתֶּם זְקוּקִין לְכֶךָ. אֲמָרוּ לָהֶם: אֵף אָנוּ אֵין רְצוּנָנוּ בְּכֶךָ! אֲמָרוּ לָהֶן: הוּאִיל וְהִחְמַרְתֶּם עַל עֲצָמְכֶם וְשֵׁל רַבִּים הֵם - עֲשׂוּ מֵהֶם צְרָכֵי רַבִּים.

ז. אֵין נוֹטְלִין עֲצִים מִן הַסֵּכָה, אֶפְלוּ בְּיוֹם-טוֹב הַאֲחֵרוֹן שֶׁל חַג. אָבֵל אִם אֲמָר: 'לְכַשְׂאָרְצָה אֲטֹל' - הֲרִי זֶה מִתֵּר. אֵין מְבִיאִין עֲצִים, לֹא בְּחִבְלֵי, וְלֹא בְּקַפָּה, וְלֹא בְּמַחְצָלַת. אָבֵל מְבִיא בְּמִטְפַּחַת וּבְחִיקוֹ.

ח. אֲמָר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לֹא נַחֲלֵקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל הַמְּכַנְסִין שֶׁבְּקֶרְפֵף שְׁמִבִּיאִין, וְעַל הַמְּפֹזְרִין שֶׁבְּשֹׁדָה שְׂאִין מְבִיאִין. עַל מָה נַחֲלֵקוּ? עַל הַמְּפֹזְרִין שֶׁבְּקֶרְפֵף וְעַל הַמְּכַנְסִין שֶׁבְּשֹׁדָה, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִבְיֵאוּ, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יִבְיֵאוּ. אֲמָר רַבִּי נֵתָן: לֹא נַחֲלֵקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל מְפֹזְרִין שֶׁבְּקֶרְפֵף וְעַל מְכַנְסִין שֶׁבְּשֹׁדָה שְׁיִבְיֵאוּ, עַל מָה נַחֲלֵקוּ? עַל הַמְּפֹזְרִין שֶׁבְּשֹׁדָה, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: לֹא יִבְיֵאוּ, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יִבְיֵאוּ.

ט. הַמִּטָּה וְהַכֶּסֶף וְהַסֶּפֶל וְקִתְדָרָא וְעִרְסָה שְׁנִתְפָּרְקָה. וְכֵן קוֹרָה שְׁנִשְׁבְּרָה, וְכֵן סוּאָר שֶׁל קוֹרוֹת שְׁנִשְׁבֵּר - אֵין מְסִיקִין מֵהֶן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׂאִינוּ מִן הַמוֹכֵן. אֲגוּזִין וְשִׁקְדִין שְׂאֵכְלָן מְעַרְב יוֹם-טוֹב - מְסִיקִין בְּקַלִּיפֵיהֶן בְּיוֹם-טוֹב. אֲגוּזִין וְשִׁקְדִין עֲצָמָן - אֵין מְסִיקִין בְּהֵן בְּיוֹם-טוֹב, לְפִי שְׂאִינוּ מִן הַמוֹכֵן. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר, בְּחֻתְמוֹת שֶׁבְּקֶרְקַע, שֶׁבְּשִׁבְתַּת מִפְּקַפֵּק וּמִתִּיר, אָבֵל לֹא מִפְּקִיעַ וְלֹא חוֹתֵף. וּבְיוֹם-טוֹב מִפְּקַפֵּק וּמִתִּיר, מִפְּקִיעַ וְחוֹתֵף. וְשֶׁבְּכִלִּים מִתִּיר, בְּשִׁבְתַּת מִתִּיר וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּיוֹם-טוֹב. קוֹרֵעַ אָדָם אֶת הַעוֹר שֶׁעַל

פי התבית של יין, ושל מוריס, ובלבד שלא יתכנון לעשות זינוק?⁷

י. אין פוחתין לפסין סתומין⁸, ורבן שמעון בן גמליאל מתיר בלפסין חרניות⁹. אין מכבין את הבקעת לחוס עליה, אם בשביל שלא יעשן הבית, או בשביל שלא תקדיח את התבשיל – מתר. לא יתן אדם אבן על גבי בקעת כדי לשוברת, אבל מכניסה בחור ושוברת, אין עושין פחמין ביום-טוב, אפלו לאותו היום. אבל ממתיקין את החרדל בגחלת. אין מנפחים במפוח, אבל נופחים בשפופרת. אין עושין את השפוד, ואין מחרדין אותו. אין פוצעין את הקנה לצלות בו מליח, אבל פוצעין את האגוז במטפחת, ואינו חושש שמה יקרע.

יא. התנור והפירים החדשים – הרי הן ככל הכלים ומטלטלין אותן. אבל אין סכין אותן שמן, ואין עושין אותן במטלית, ואין מפיגין אותן בצונן כדי לחסמן¹⁰, ואם בשביל לאפות בהן – מתר. אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים, ולא סומא במקלו, ולא רועה בתרמילו ביום-טוב. רבי אליעזר בן רבי ישמעאל אומר: אף אין מנהיגין את הבהמה במקל ביום-טוב.

יב. רבי אליעזר אומר: נוטל אדם קיסם משלפניו לחצות בו שניו. וחכמים אומרים: לא יטול אלא מאבוס של בהמה. ושון, שלא יקטמנו. ואם קטמו לחצוץ בו שניו,

ולפתח בו הדלת בשבת, בשוגג – חיב חטאת. במזיד ביום-טוב – לוקה ארבעים; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: אחד זה ואחד זה, אינו אלא משום שבות. רבי אליעזר אומר: מגבב מן החצר ומדליק, שכל מה שבחצר מוכן. ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין. ורבי שמעון מתיר, שכל שבחצר מוכן.

יג. מולגין את הראש ואת הכרעים, ומהבהבין אותן באור, אבל אין טופלין אותם, לא בחרסית, ולא באדמה, ולא בסיד. ואין מספרין את הראש ואת הכרעים. ואין מספרין את הירק בתספרת שלו, אבל מספרין את הקונדס ואת העכביות. ומסיקין ואופין בפורני¹¹, ומחמין חמין באנטיכיל¹², ואין מסיקין את הפורני לאפות בו בתחלה.

יד. ששה דברים נאמרו בפתילה, שלשה להחמיר ושלשה להקל. אלו שלשה להחמיר: אין גודלין אותה בתחלה ביום-טוב, ואין מהבהבין אותה באור. ואין חותכין אותה לשנים או לשלשה. להקל – שורין אותה בשמן, וממעכין אותה ביד, וחותכין אותה באור, כפי שתי גרות.

מִסְכַּת יוֹם-טוֹב (בִּיצָה) פֶּרֶק רְבִיעִי

א. היה אוכל בענבים מערב יום-טוב, והותר והעלן לגג לעשות מהן צמוקין. בתאנים, והותר והעלן לגג לעשות מהן

¹⁰ להפיג את החם שלהם על ידי מים צוננים, שעל ידי זה הם מתקשים ומתחזקים, שהחם מתכנס לתוכו, על ידי הופכו הפא לו מפחיון ואינו מתפזר, ואסור כשום תקון מנא.

¹¹ תנורים שלגו הגדולים ופיהם בצד, ולא חיישינו לטרהה אם יש לו אורחים רבים ולא פני ליה בתנור.

¹² כלי גדול ונפיש טרחהיה.

⁷ פעיו מרוב.

⁸ ביצי טיט שביד היוצר עשויות כתבנית קערה אבל לא נחקק תוכה.

⁹ קערות של החקלאים בני הכפרים שאינם מקפידים שתהינה תקוקות פקערות שלגו, ואוכלים מעליהן בשעודן סתומות, ולכן אין דחיקת האגרוף לתוכה הביצת טיט – תקון מנא.

בְּדָרוֹם, בְּדָרוֹם כְּרָגְלֵי שֶׁל זֶה בְּצַפּוֹן, אִם מַצְעוֹ אֶת הַתְּחוּם - לֹא יִזוּז מִמְקוֹמוֹ.

ה. חֲמוֹר - כְּרָגְלֵי מַחְמַר, פְּרָה - כְּרָגְלֵי הָאֶפֶר. בְּהֵמָה - כְּרָגְלֵי הַרוּעָה. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִחֲבָרוּ בְּעֶרֶב יוֹם-טוֹב, אִף עַל פִּי שְׁלֹא מִסְרָה לּוֹ אֲלֵא בְּיוֹם-טוֹב - הַרִי הִיא כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. וְהַמּוֹסֵר בְּהֵמָה לְרוּעָה מִן הַרוּעָה, אִף עַל פִּי שְׁלֹא הוֹדִיעַ עָלֶיהָ לְרוּעָה - הַרִי הִיא כְּרָגְלֵי הַרוּעָה. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִחֲבָרוּ מְעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמּוֹכֵר.

ו. הַלּוֹקֵחַ בְּשֶׁר מִן הַטֶּבַח מְעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַלּוֹקֵחַ. וּבְיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמּוֹכֵר. הַשּׂוֹאֵל חֲלוֹק מִחֲבָרוּ מְעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַשּׂוֹאֵל. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵל. שְׁנַיִם שֶׁשְׂאָלוּ חֲלוֹק אֶחָד בְּשִׁתְּפוּת, אֶחָד לִילֵךְ בּוֹ שִׁחְרִית לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וְזֶה לִילֵךְ בּוֹ עֹרְבִית לְבֵית הַמְּשַׁתֵּה - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵל. הָאִשָּׁה שֶׁשְׂאָלָה מִחֲבָרְתָּהּ תְּבַלֵּין, מִיָּם וּמִלַּח, מְעֶרֶב יוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַשּׂוֹאֵלֶת. בְּיוֹם-טוֹב - כְּרָגְלֵי הַמְּשַׁאֵלֶת. נִתְּנָה לְעִסְתָּהּ הַרִי אֵלֶי כְּרָגְלֵי שִׁתִּיָּהּ. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּמִיָּם, מִפְּנֵי שְׁנִבְלַעִין בְּעֶסֶה.

ז. הַגְּחָלֶת כְּרָגְלֵי הַבְּעָלִים, וְשִׁלְהַבְתּוּ בְּכָל מְקוֹם. חֲמֵשֶׁה דְּבָרִים נֹאמְרוּ בְּגִחְלַת (א): גִּחְלַת שֶׁל הַקֹּדֶשׁ - מוֹעֲלִין בָּהּ. שִׁלְהַבְתּוּ - לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין בָּהּ. (ב): גִּחְלַת שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים - אֲסוּרָה. וְשִׁלְהַבְתּוּ - מִתְּרַת. (ג): הַמוֹצֵיא גִּחְלַת לְרִשׁוֹת הַרְבִּיבִים - חֵיב. שִׁלְהַבְתּוּ - פְּטוּר. (ד): הַמּוֹדֵר הַנְּאָה מִחֲבָרוּ - אֲסוּר בְּגִחְלַתּוֹ, וּמִתֵּר בְּשִׁלְהַבְתּוֹ. (ה): מְכַרְכִּין עַל הַשִּׁלְהַבְתּוֹ וְאִין מְכַרְכִּין עַל הַגְּחָלֶת.

ח. בּוֹר שֶׁל שְׁנַיִ שְׁבָטִים - מְשַׁלְּשׁל וּמְמַלֵּא הֵימְנוֹ בַּשֶּׁבֶת. בּוֹר שְׁבִין שְׁנַיִ תְּחוּמִין - אִין מְמַלֵּאִין מִמְנוֹ בַּשֶּׁבֶת, אֲלֵא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ

גְּרוּגְרוֹת - לֹא יֵאכַל מֵהֶן בְּיוֹם-טוֹב עַד שִׁזְמִין מִבְּעוֹד יוֹם, לְפִי שְׁאִינִן מִן הַמּוֹכֵן. סוֹכֵי תְּאֲנִים¹³ וּבִהֶן תְּאֲנִים, מְכַבְּדוֹת-תְּמָרִים וּבִהֶם תְּמָרִים, הַכְּנִיסֵן לְעֵצִים - אִין אוֹכְלִים מֵהֶן בְּיוֹם-טוֹב. לְמֵאֲכַל בְּהֵמָה - אוֹכַל מֵהֶן בְּיוֹם-טוֹב. וּמִתְחַלִּין בְּאוֹצֵר בְּתַחֲלָה, וּמְשִׁילִין פְּרוֹת דֶּרֶךְ אֲרֵבָה בְּיוֹם-טוֹב. אִין מְשַׁלְּשִׁין אוֹתָן דֶּרֶךְ חֲלוֹנוֹת, אֲבָל מוֹרִידִין אוֹתָן דֶּרֶךְ סֵלְמוֹת.

ב. אֲרֵבַע רְשִׁיּוֹת וְאַרְבַּע מְצוּוֹת הֵן, הָאוֹרֵג שְׁנַי חוּטִין, בֵּין בְּבִגְדֵי קֹדֶשׁ בֵּין בְּבִגְדֵי הַדְּיוּט. וְהַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, בֵּין בְּכַתְּבֵי קֹדֶשׁ בֵּין בְּכַתְּבֵי הַדְּיוּט - בַּשֶּׁבֶת חֵיב חֲטָאֵת, וּבְיוֹם-טוֹב לּוֹקֵה אֲרֵבָעִים. וְהָאוֹרֵג חוּט אֶחָד, בֵּין בְּבִגְדֵי קֹדֶשׁ בֵּין בְּבִגְדֵי הַדְּיוּט. וְהַכּוֹתֵב אוֹת אֶחָת, בֵּין בְּכַתְּבֵי קֹדֶשׁ בֵּין בְּכַתְּבֵי הַדְּיוּט - בַּשֶּׁבֶת חֵיב חֲטָאֵת, בְּיוֹם-טוֹב לּוֹקֵה אֲרֵבָעִים; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: בֵּין בַּשֶּׁבֶת וּבֵין יוֹם-טוֹב - אִינוֹ חֵיב אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁבוֹת.

ג. אֵלֶי הֵן מִשּׁוֹם שְׁבוֹת: לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבֵי בְּהֵמָה, וְלֹא שֹׁטֵין עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא מְסַפְקִין, וְלֹא מְטַפְחִין, וְלֹא מְרַקְדִין. וְאֵלֶי הֵם מִשּׁוֹם רְשׁוֹת: לֹא דִנְיִן, וְלֹא מְקַדְשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מִיִּבְמִין. וְאֵלֶי הֵן מִשּׁוֹם מְצוּהָ: לֹא מְקַדְשִׁין, וְלֹא מְעִרְכִין, וְלֹא מְחַרְמִין, וְלֹא מְגַבִּיִּין תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת. וְכָל אֵלֶי בְּיוֹם-טוֹב אֲמָרוּ, קַל וְחֹמֵר בַּשֶּׁבֶת! וְאִין בֵּין יוֹם-טוֹב לַשֶּׁבֶת אֲלֵא אֲכַל נֶפֶשׁ בְּלֶבֶד. וְכָלֵן שֶׁעֲשָׂאֵן יִשְׂרָאֵל, בֵּין אֲנוּסִין, בֵּין שׁוֹגְגִין, בֵּין מְזִידִין, בֵּין מְטַעִין - מֵה שֶׁעָשָׂה עֲשׂוּי, בַּשֶּׁבֶת, וְאִין צָרִיךְ לִאמֹר בְּיוֹם-טוֹב.

ד. הַבְּהֵמָה וְהַכְּלָיִם - כְּרָגְלֵי הַבְּעָלִים. הַמּוֹסֵר בְּהֵמָתוֹ לְבָנוֹ אוֹ לְרוּעָה - הַרִי זֶה כְּרָגְלֵיו. כְּלָיִם הַמֵּיִחָדִים לְאֶחָד מִן הָאֲחִים שְׁבָבִית - הַרִי אֵלֶי כְּרָגְלָיו. וְשְׁאִינִן מִיִּחָדִים - לְמְקוֹם שֶׁפָּלֵן הוֹלְכִין, מֵהַלֵּךְ. בְּצַפּוֹן כְּרָגְלָיו שֶׁל זֶה

¹³ עֲנַפֵּי תְּאֲנִים קְצוּצִים מִן הָאֵילָן.

מְחִיצָה גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים. הַנְּהָרוֹת וּמַעֲיָנוֹת הַמוֹשְׁכִין - הָרִי הֵן כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם.

ט. מִי שֶׁהָיוּ פְרוּתָיו בְּעִיר אַחֶרֶת, וְעָרְבוּ בְּנֵי אֲנָשִׁי אוֹתָהּ הָעִיר לְבוֹא אֶצְלוֹ - לֹא יִבְיֵאוּ לוֹ מִפְרוּתָיו, אֲלָא אִם כֵּן הָיוּ רַגְלָיו מְעוֹרְבוֹת לְשָׁם. וְאִם יֵשׁ שָׁם אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס - מְבִיאִין עַל פִּי אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס. מִי שֶׁזָּמַן אֶצְלוֹ אוֹרְחִים - לֹא יוֹלִיכוּ בִּידֵיהֶן מְנוֹת, אֲלָא אִם כֵּן זָכָה לָהֶם אַחֵר בְּמִתְנַוְתֵיהֶן מֵעָרֵב יוֹם-טוֹב. מֶה הֵן מוֹצִיאִין מִבֵּית הַמִּשְׁתָּה? חֲתִיכָה וּגְלוֹסְקָמָא וּמִצָּה מִתְבַּלְת. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִקּוֹם שֶׁנִּהְיָה לְחֶלֶק אֲגוּזִין וְקָלִיּוֹת - יוֹלִיכוּ בְּנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים. מוֹלִיכֵן עִמּוֹ לְבֵית הָאָבֶל וּלְבֵית הַמִּשְׁתָּה וּלְבֵית הַשְּׂמִמָּה. בְּמִקּוֹם שֶׁנִּהְיָה, לֹא יִתֵּן אָדָם מִמְּנָתוֹ לְבָנוֹ וּלְבֵיתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת מִפְּנֵי הַכְּבוֹד.

י. אִין חֲפִינ¹⁴ וְאִין מִתְגַּרְדִּין בְּיוֹם-טוֹב, וְאִין שְׁפִין כְּלֵי כֶסֶף בְּגִרְתֵיקִין¹⁵, וְאִין מְדִיחִין אֶת הַכֵּלִים בְּנֶחֱר בְּיוֹם-טוֹב, אֲבָל מְדִיחִין אוֹתָן בְּמַלְחָ וּבְמַרְסָן בְּשַׁבָּת. וְאִין צָרִיף לוֹמֵר בְּיוֹם-טוֹב. אֵלוֹ הֵן מְדַבְּרֵיּוֹת: הַיּוֹצְאוֹת בְּפֶסַח וּנְכַסוֹת בְּרַבִּיעָה. בֵּיתוֹת: אֵלוֹ שְׁלָנוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵלוֹ וְאֵלוֹ הַיּוֹצְאוֹת חוּץ לַתְּחוּם, אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִכְנְסוּ לְתוֹךְ הַתְּחוּם אֲלָא מִשְׁחַשְׁכָּה - מִתֵּר לְשַׁחֲטֵן בְּיוֹם-טוֹב. אֵלוֹ הֵן מְדַבְּרֵיּוֹת: הָרוֹעוֹת בְּאֶפֶר לְעוֹלָם.

מִסְכַּת רֵאשׁ הַשָּׁנָה פְּרָק רֵאשׁוֹן

א. נִיָּסן - רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַלְכִים, וְלַרְגָּלִים, וְלַחֲדָשִׁים, וְלַעֲבוּרִין, וְלַתְּרוּמַת שְׁקָלִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אֵף לְשִׁכְרוֹת בְּתִים. כִּיצַד לְמַלְכִים? מֵת בְּאֶדְר, וְעָמַד אַחֵר תַּחְתָּיו בְּאֶדְר - מוֹנִין שָׁנָה לְזָה וְלָזָה. מֵת בְּנִיָּסן, וְעָמַד אַחֵר תַּחְתָּיו בְּנִיָּסן - מוֹנִין שָׁנָה לְזָה וְלָזָה. מֵת בְּאֶדְר, וְעָמַד אַחֵר תַּחְתָּיו בְּנִיָּסן -

הָרֵאשׁוֹנָה נִמְנֵית לְרֵאשׁוֹן, וְהַשְּׁנִיָּה נִמְנֵית לְשֵׁנִי.

ב. כִּיצַד לְרַגְלִים? אֶחָד הַנּוֹדֵר, וְאֶחָד הַמַּעֲרִיף, וְאֶחָד הַמַּקְדִּישׁ - אֵינוֹ עוֹבֵר מִשׁוּם "בַּל תֵּאָחֵר" עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו רַגְלֵי הַשָּׁנָה כְּלָהּ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשׁ רַגְלִים כְּסֻדְרָן, וְחַג הַמִּצּוֹת רֵאשׁוֹן. וְכֵן הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: פְּעָמִים שֶׁהֵן שְׁלֹשָׁה, וּפְעָמִים שֶׁהֵן אַרְבָּעָה, פְּעָמִים שֶׁהֵן חֲמִשָּׁה. כִּיצַד? נִדָּר לְפָנֵי הַפֶּסַח, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: הַפֶּסַח, וְעֲצֶרֶת, וְהַחֵג; נִדָּר לְפָנֵי עֲצֶרֶת, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: עֲצֶרֶת, וְהַחֵג, וְהַפֶּסַח, וְהָעֲצֶרֶת, וְהַחֵג; נִדָּר לְפָנֵי הַחֵג, עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו: הַחֵג, וְהַפֶּסַח, וְעֲצֶרֶת, וְהַחֵג.

ג. כִּיצַד לְחֲדָשִׁים? זֶה שֶׁנֶּאֱמַר "בַּחֲדָשׁ הָרֵאשׁוֹן, וּבַחֲדָשׁ הַשֵּׁנִי", אִין מִתְחִילִין לְמְנוֹת אֲלָא מֵרֵאשׁוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יב): "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים". שְׁלוּמְבִּיר

ד. כִּיצַד לְתְרוּמַת שְׁקָלִים? כָּל קֶרְבָּנוֹת צְבוּר קֶרְבִּין בְּאֶחָד בְּנִיָּסן, אִם כֹּא חֲדָשׁ בְּזַמְנוֹ - קֶרְבִּין מִן הַחֲדָשָׁה. וְאִם לֹא - קֶרְבִּין מִן הַיִּשְׁנָה.

ה. כִּיצַד לְשִׁכְרוֹת בְּתִים? הַמִּשְׁכִּיר בֵּית לְחִבְרוֹ לְשָׁנָה - מוֹנֵה שְׁנַיִם עֲשָׂר חֲדָשׁ מִיּוֹם לַיּוֹם. אִם אָמַר: 'לְשָׁנָה זוֹ', אֶפְלוֹ לֹא שָׁכַר מִמֶּנּוּ אֲלָא בְּאֶחָד בְּאֶדְר - אִין לוֹ אֲלָא עַד אֶחָד בְּנִיָּסן.

ו. בְּאֶחָד בְּאֵלוֹל רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עֲזַאִי: הוֹאִיל וְאֵלוֹ אוֹמְרִים בְּאֶחָד בְּאֵלוֹל, וְאֵלוֹ אוֹמְרִים בְּאֶחָד בְּתִשְׂרִי, יֵהָא הָאֵלוֹלִיִּים מִתְעַשְׂרִין לְעֶצְמָן. כִּיצַד? נוֹלְדוּ ה' בָּבָב, וְה' בְּאֵלוֹל,

¹⁴ עֵפֶר שֶׁנֶּגְדַל בְּחֵבֵית שֶׁל יִזְן וְקוֹרִים לוֹ 'אֵלוֹם', וְהוּא עֵפֶר תַּקִּינן כְּלֵי כֶסֶף, וְגוֹרֵר אוֹתוֹ, שֶׁהַכֶּסֶף הוּא רַף וְיֵשׁ בְּזָה מִשׁוּם מִמְחָק שֶׁהוּא אָב מְלֵאכָה.

¹⁵ אִין מִשְׁפָּשְׁפִים אֶת הַגּוֹף בְּכַח בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב.

ה' בְּאֵלּוּל, וְה' בְּתִשְׂרִי - אֵין מְצַטְרֵפִין. ה' בְּתִשְׂרִי, וְה' בְּאָב - הָרִי אֵלּוּ מְצַטְרֵפִין.

ז. תִּשְׂרִי - רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְשָׁנִים, וְלִשְׁמִיטִין, וְלִיּוֹבְלוֹת, לְנִטְעִיָּה, וְלִירְקוֹת, וְלַמְעַשְׂרוֹת, וְלַגְדָּרִים. כִּיצַד לְשָׁנִים וְלִשְׁמִיטִין וְלִיּוֹבְלוֹת? אֵין מִתְחִילִין לְמִנּוֹת לְשָׁנִים וְלִשְׁמִיטִין וְלִיּוֹבְלוֹת אֲלֵא מִתְשַׂרִי.

כִּיצַד לְנִטְעִיָּה? אֶחָד הַנוֹטֵעַ, וְאֶחָד הַמְּבָרֵךְ, וְאֶחָד הַמְּרַפֵּיב שְׁלוֹשִׁים יוֹם לְפָנֵי רֵאשׁ הַשָּׁנָה - עֲלֵתָה לוֹ שָׁנָה, וּמִתָּר לְקִיָּמָן בְּשִׁבְעִיעִית. פְּחוֹת מְכַאן - לֹא עֲלֵתָה לוֹ שָׁנָה, וְאֶסוּר לְקִיָּמָן בְּשִׁבְעִיעִית. וּפְרוֹת נְטִיעָה זֹו אֶסוּרִים עַד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט, אִם עָרְלָה - עָרְלָה, אִם רְבִעִי - רְבִעִי.

ח. כִּיצַד לִירְקוֹת? לְקַט יֶרֶק בְּעֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד שְׁלֹא בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזּוּר וְלִקְטֵט אַחַר מִשְׁבָּא הַשֶּׁמֶשׁ - אֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה, מִפְּנֵי שְׂזָה חֲדָשׁ וְזֶה יִשָּׁן. הֵיתָה שְׁנִיָּה וְנִכְנְסֵת שְׁלִישִׁית, הָרֵאשׁוֹן מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר שְׁנִי, וְהַשְּׁנִי מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר עֵנִי. לְקַט אֲתוּרוֹ בְּעֶרֶב ט"ו בְּשַׁבָּט עַד שְׁלֹא בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וְחִזּוּר וְלִקְטֵט אַחַר מִשְׁבָּא הַשֶּׁמֶשׁ - אֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְׂרִין מִזֶּה עַל זֶה, מִפְּנֵי שְׂזָה חֲדָשׁ וְזֶה יִשָּׁן. הֵיתָה שְׁלִישִׁית וְנִכְנְסָה רְבִיעִית - הָרֵאשׁוֹן מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר עֵנִי, וְהַשְּׁנִי מִתְעַשֵּׂר מִעֵשֶׂר שְׁנִי.

ט. כִּיצַד לְגְדָרִים? הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֻבּוֹ לְשָׁנָה - מוֹנֵה שָׁנִים עָשָׂר חֲדָשׁ מִיּוֹם לְיוֹם, אִם אָמַר "לְשָׁנָה זֹו" - אֶפְלוּ לֹא נִדָּר הֵימְנוּ אֲלֵא בְּאֶחָד בְּאֵלּוּל - אֵין לוֹ אֲלֵא עַד א' בְּתִשְׂרִי.

י. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בְּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנֵינוּ כְּכַנֵּי מְרוֹן, שְׁנֵאָמַר (תְּהִלִּים לג): "הֵיחִיצַר יַחַד לְבָם" וְגו'. וְאוֹמַר (שָׁם פא): "תִּקְעוּ בַּחֲדָשׁ שׁוֹפָר", וְאוֹמַר: "כִּי חֵק לִישְׂרָאֵל הוּא" וְגו'. קִדְשׁוּהוּ בֵּית דִּין - הַדִּין נִכְנַס לְפָנָיו, וְאִם לֹא - אֵין הַדִּין נִכְנַס לְפָנָיו. וְכֵן אֲתָה מוֹצֵא בְּעַמֵּר שֶׁל מֶן, אִם בָּא חֲדָשׁ בְּזַמְנֹו - הֵיָה מִתְעַכֵּב לְשִׁלְשָׁה יָמִים, וְאִם לֹא - הֵיָה מִתְעַכֵּב יוֹתֵר.

יא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אָמְרָה תּוֹרָה - הִבָּא שְׁעוּרִין בְּפִסְחָא שְׁהוּא פֶּרֶק שְׁעוּרִין, כְּדִי שִׁתְּבַרְךָ לְכֶם תְּבוּאָה שְׁבִשְׂדוֹת. הִבָּא חֲטִים וּבְכוּרִים בְּעֶצְרַת שְׁהוּא פֶּרֶק אֵילָן, כְּדִי שִׁתְּבַרְכוּ לְכֶם פְּרוֹת אֵילָן. נִסְכּוּ לְפָנֵי מִים בְּחָג כְּדִי שִׁתְּבַרְכוּ עֲלֵיכֶם מִי גִשְׁמִים, אָמְרוּ לְפָנֵי מַלְכוּיֹת וְזִכְרוֹנוֹת וְשׁוֹפְרוֹת, מַלְכוּיֹת - כְּדִי שִׁתְּמַלִּיכוּנִי עֲלֵיכֶם. זִכְרוֹנוֹת - כְּדִי שִׁתְּבַרְכוּ זִכְרוֹנְכֶם לְפָנֵי לְטוֹבָה, אָמְרוּ לְפָנֵי שׁוֹפְרוֹת - כְּדִי שִׁתְּעַלֶּה תְּפִלַּתְכֶם בְּתוֹרְעָה לְפָנֵי.

יב. הַכֹּל נִדּוּנִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְגִזְרֵי דִינָם נִחְתָּם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים; דְּבַרִּי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הַכֹּל נִדּוּנִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וְגִזְרֵי דִינֹו שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִחְתָּם בְּזַמְנֹו. בְּפִסְחָא - עַל הַתְּבוּאָה, בְּעֶצְרַת - עַל פְּרוֹת הָאֵילָן, בְּחָג - עַל הַמִּים; וְגִזְרֵי דִינֹו שֶׁל אָדָם נִחְתָּם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אָדָם נִדּוּן בְּכָל יוֹם, שְׁנֵאָמַר (אִיּוֹב ז): "וַתִּפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים". רַבִּי נִתָּן אוֹמַר: אָדָם נִדּוּן בְּכָל שְׁעָה, שְׁנֵאָמַר: "לְרִגְעִים תְּבַחְנֵנוּ".

יג. עַל שֶׁשָּׂה חֲדָשִׁים הַשְּׁלוּחִין יוֹצְאִין. רַבִּי הַתְּקִין שֶׁיהוּ יוֹצְאִין אַף עַל אֶדָר שְׁנִי, מִפְּנֵי הַפּוּרִים.

יד. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֲדָשׁ מִכָּל אָדָם. פַּעַם אַחַת שָׁכְרוּ בִּיתוּסִין שְׁנֵי עֲדִים לְבֹא לְהִטְעוֹת אֶת הַחֲכָמִים, לְפִי שְׂאִין הַבִּיתוּסִין מוֹדִים שֶׁתְּהֵא עֶצְרַת אֲלֵא אֶחָד בְּשַׁבָּת, בָּא אֶחָד וְאָמַר עֲדוֹתוֹ וְהִלֵּךְ לוֹ, וּבָא הַשְּׁנִי וְאָמַר: עוֹלָה הֵייתִי בְּמַעֲלָה אָדָמִים, וְרֵאיתִי רַבּוּץ בֵּין שְׁנֵי סַלְעִים, רֵאשׁוּ דוּמָה לְעֵגֶל, אֲזַנּוּי דוּמָה לְגָדִי, קַרְנֵי דוּמָה לְצִבִּי, וְזַנְבּוֹ מְנַחַת בֵּין יִרְכוּתֵינוּ, רֵאיתִי וְנִרְתַּעֵתי וְנִפְלַתִי לְאַחֲרֵי, וְהָרִי מְאֵתִים זוּז צְרוּרִין לִי בְּפוּנְדָתִי. אָמְרוּ לוֹ: מְאֵתִים זוּז נִתְּנִין לָךְ בְּמִתְנָה, וְהַשּׁוֹכֵרָה יִמְתַּח עַל הָעַמּוּד; מָה רֵאיתִי לְזַקֵּק לָךְ? אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי שֶׁשְּׁמַעֵתי שְׁבִיתוּסִין מְבַקְּשִׁין לְהִטְעוֹת אֶת חֲכָמִים, אָמַרְתִּי: "מוֹטָב אֲלֵךְ אֲנִי וְאוֹדִיעַ אֶת חֲכָמִים".

טו. אם אין מכירין אותו - משלחין עדין עמו, אפלו בשבת. מעשה ברבי נהוראי, שבא עם העד בשבת לאושא והעיד בו. בראשונה היו משיאין משואות בראשי הרים הגבוהים, בהר המשחה, בסרטבא, בגדפינא, בתכרון, בבית בלתי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף חרום, וכיר, וגדר וחברותיה.

טז מאימתי משיאין על החדש? לאור עבורו! כיצד? חל להיות ערב שבת ושבת, משיאין עליו למוצאי שבת, ואם בא בזמנו - משיאין עליו, ואם לאו - אין משיאין עליו. על כל ראשי חודשים היו משיאין משואות. אמר אחד: לפניך ראיתי - לא אמר כלום. לאחריה - דבריו קימין. לצפונה - לא אמר כלום. לדרומה - דבריו קימין. אחד אומר: "ראיתי גבוה שתי מרדעות", ואחד אומר: "שלשה" - עדותן קימת. אחד אומר: "שלשה", ואחד אומר: "חמשה" - אין מצטרפין זה עם זה. אבל מצטרף הוא עם אחרים. אחד אומר: "ראיתי מטה ואחד אומר ראיתי זקוף" - אין מצטרפין זה עם זה, אבל מצטרף הוא עם אחרים. ראיתי חציו בענן לא אמר כלום חציו בעשישה לא אמר כלום חציו במים לא אמר כלום רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר קדשוהו שמים. וכן היה רבי אליעזר בן רבי צדוק אומר: אין השלוחין יוצאין לסוריא, עד שישמעו מפי בית דין למחר.

יז. למה לא נתפרשו שמותן של זקנים? שלא יהא כל אחד ואחד אומר: 'הריני בא להקיש את רבי פלוני לאלדד ומידד, ואת רבי פלוני לנדב ואביהוא'.

וכן הוא אומר (שמואל א יב): "ה' אשר עשה את משה ואת אהרן", ואומר (שם): "וישלח ה' את ירבעל ואת בן ואת יפתח ואת שמואל". "ירבעל" - זה גרעון. "בן" - זה שמעון. "יפתח" - כמשמעו. ואומר (תהלים צט): "משה ואהרן ככהניו וגו'; שקל הכתוב שלשה קלי עולם בין שלשה

גדולי עולם, ללמדך, שבית דינו של ירבעל גדול לפני המקום כבית דינו של משה. ובית דינו של יפתח גדול לפני המקום כבית דינו של שמואל, להודיעך שכל מי שנתמנה פרוס על הצבור, אפלו קל שבקלים, שקול כאביר שבאבירים! וכן הוא אומר (דברים יז): "ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט" - אין לך אלא שופט שבדורך; ואומר (קהלת ז): "אל תאמר מה היה וגו', שהימים הראשונים היו טובים".

מסכת ראש השנה פרק שני

א. קדשו את החדש בזמנו ונמצאו עדים זוממין - הרי זה מקדש. קדשוהו בלילה - אינו מקדש. קדשוהו אנוסין, שוגגין, מזידין ומטעין - הרי זה מקדש. קדשוהו לפני זמנו, או לאחר עבורו - פחות משלשים יום או יותר על שלשים, יכול יהא מקדש - תלמוד לומר (שמות יב): "חדש" - אין חדש פחות משלשים יום, לא נראית לבנה לשני ימים, יכול יקדשוהו לאחר שני ימים? תלמוד לומר: "יום" - אין לו אלא יום אחד בלבד.

ב. בתעניות תוקעין שלש של שלש שלש, ובמסעות שלש של שלש שלש, על כל דגל ודגל; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: שלש על כל מטה ומטה. כמה הן תוקעין? בחצוצרות שעשה משה. רבי יהודה אומר: בראש השנה תוקעין בשל זכרים, וביוכל בשל יעלים, נתנו חכמים את המצוי למצוי, ואת שאינו מצוי לשאינו מצוי.

ג. שופר ארוך שקצרו - כשר. גרדו בין מבפנים בין מבחוץ - כשר. צפהו זהב, מבפנים - פסול. מבחוץ - כשר. צפהו במקום הנחת פיו, או שהוסיף עליו כל שהוא - אפלו במינו פסול. נקב וסתמו - אפלו במינו, אם מעכב את התקיעה - פסול. ואם לאו - כשר. נתן שני שופרות זה בתוך זה ותקע, אם קול הפנימי שמע - יצא, אם קול החיצון שמע - לא יצא. כמה הוא שעור שופר? כדי שיאחז בידו אחת ויתקע.

אלו התקינן רבן יוחנן בן זכאי משחרב בית המקדש, לכשיבנה הבית במהרה יחזרו דברים אלו ליושנם.

ח. רבי יהודה אומר, רבי אלעזר אומר: כתיב (ויקרא כג): "שבתון זכרון תרועה מקרא קדש"; "שבתון" - זו קדשת היום. "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו שופרות. "מקרא קדש" - קדשהו בעשית מלאכה. אמר לו רבי עקיבה: מפני מה לא נאמר "שבתון" שבות! שבו פתח הכתוב תחלה? אלא "שבתון" - קדשהו בעשית מלאכה. "זכרון" - אלו זכרונות. "תרועה" - אלו שופרות. "מקרא קדש" - זו קדשת היום.

ט. מקום שנהגו לומר כדברי רבי עקיבה אומר כדברי רבי עקיבה, כדברי רבי יוחנן בן נורי אומר כדברי רבי יוחנן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: קדשת היום עם הזכרונות. אמר רבי שמעון בן גמליאל: מה מציינו בכל מקום אומרה באמצע, אף כאן אומרה באמצע. רבי אומר: מה מציינו בכל מקום אומרה ברביעית, אף כאן אומרה ברביעית. וכשקדשו את השנה באושא, ביום הראשון עבר רבי יוחנן בן ברוקא, ואמר כדברי רבי יוחנן בן נורי. אמר רבי שמעון בן גמליאל: לא היינו נוהגין פן ביבנה. ביום השני עבר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי, ואמר כדברי רבי עקיבה. ואמר רבי שמעון בן גמליאל: "כך היינו נוהגין ביבנה!"

י. אין פוחתין מעשרה מלכיות, ומעשרה זכרונות, ומעשרה שופרות. ואם אמר שלש שלש מכלם - יצא. אין מזכירין זכרון ומלכות ושופר של פרענות. מתחיל בתורה ומשלים בנביא. רבי יוסי אומר: אם היתה פרענות של עובדי גלולים - מזכירין אותה בפני עצמה. המתחיל - מתחיל בשל תורה, ומסיים בשל תורה. אומר של נביאים ושל כתובים באמצע. אין אומרים מלכיות עם זכרונות, ולא זכרונות עם השופרות, ואם אמר - לא אמר כלום, וצריך לאומרה שניה.

ד. הכל חיבין בתקיעת שופר: כהנים, לויים, ישראלים, גרים, ועבדים משחרירין, חללים, נתינים, ממזרים, חרש, שוטה וקטן, סריס אדם וסריס חמה, פצוע דכה וכורות שפכה - כלן חיבין, ומוציאין את הרבים ידי חובתן. טומטום ואנדוויגנוס - חיבין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן. אנדוויגנוס - מוציא את מינו, ואינו מוציא את שאינו מינו. טומטום - אינו מוציא, לא את מינו ולא את שאינו מינו. וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין - אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו. נשים ועבדים וקטנים - פטורין, ואין מוציאין את הרבים ידי חובתן.

ה. התוקע ומתעסק, והתוקע ומתלמד, והמלמד את בנו, והמלמד את תלמידו, אם כוון לבו - יצא, ואם לאו - לא יצא. רועה שהרביץ את צאנו אחורי בית הכנסת, וכן חולה שהיה מטל אחורי בית הכנסת, ומי שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת, ושמע קול שופר, או קול מגלה, אם כוון לבו - יצא. ואם לאו - לא יצא. אף על פי שזה שמע וזה שמע, זה כוון לבו וזה לא כוון לבו. זה שכונן לבו - יצא, וזה שלא כוון לבו - לא יצא, שאין הכל הולך אלא אחר פגנת הלב, שנאמר (תהלים י'): "תכין לבם תקשיב אזנה, ואומר (משלי כג): "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצננה" וגו'.

ו. ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה, שכל עיר שרואה ושומעת וקרובה, ויכולה לבוא, שלשה דברים אלו בתוכה - תוקעין בה, וביבנה - לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד.

ז. רבי אלעזר בר צדוק אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר קדשהו שמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם לא נראה בזמנו - אין מקדשין אותו, שכבר חדש שלפניו קדשו. שמעון בן הסגן אומר: אם באו עדים מן המנחה ולמעלה - תוקעין היו, אבל אין מוסיפין קרבן עד שיקדשו החדש. אמר רבי יהושע בן קרחה: דברים

יִשְׁשׁ תְּרוּעוֹת, אֶפְלוּ בְּסִרוּגֵינּוּ, אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ - יֵצֵא. שְׁמַע תְּקִיעָה מְזֵה וְתְקִיעָה מְזֵה, וְתְרוּעָה מְזֵה, תְּקִיעָה מְזֵה וְתְרוּעָה מְזֵה, אֶפְלוּ בְּסִרוּגֵינּוּ, אֶפְלוּ כָּל הַיּוֹם כְּלוּ - יֵצֵא. שְׁמַע תְּקִיעוֹת וּבְרֻכּוֹת, בֵּין שְׁהֶקְדִּים תְּקִיעוֹת לְבְרֻכּוֹת, וּבֵין שְׁהֶקְדִּים בְּרֻכּוֹת לְתְקִיעוֹת - יֵצֵא. תְּקַע וְהִרִיעַ, וְתְקַע וְחִזַּר, וְהִרִיעַ וְתְקַע - אֵין בִּידוֹ אֵלָא אַחַת. תְּקַע וְהִרִיעַ, וְתְקַע בְּנִשְׁמִיה אַחַת - לֹא יֵצֵא. מִתְּלַמְדִים לְתְקוּעַ בְּשַׁבַּת, וְאֵין מְעַכְבִּין אֶת הַנְּשִׁים, וְאֵת הַקְּטָנִים מִלְּתְקַע בְּשַׁבַּת, וְאֶפְלוּ בַּיּוֹם-טוֹב.

יג. יום-טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת. בית שמאי אומרים: מתפלל עשר, ובית הלל אומרים: מתפלל תשע. יום-טוב שחל להיות בשבת, בית שמאי אומרים: מתפלל שמונה, ואומר של שבת בפני עצמה ושל יום-טוב בפני עצמה, ומתחיל בשל שבת. ובית הלל אומרים: מתפללים שבע, ומתחיל בשל שבת, ומסיים בשל שבת, ואומרים קדשת היום באמצע. אמרו בית הלל לבית שמאי: והלא במעמד פלכם, זקני בית שמאי, ירד חוני הקטן ואמר שבע, ואמרו לו כל העם: נחת רוח יהיה לך! אמרו להם בית שמאי: מפני שהיתה שעה ראויה לקצור. אמרו להם בית הלל: אילו היתה שעה ראויה לקצר - היה לו לקצר בכלם!

יד. רבן גמליאל אומר: שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן. וחקמים אומרים: כל אֶחָד וְאֶחָד מוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אִם כֵּן, לָמָּה מִתְּפַלְּלִין כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְעַצְמוֹ? אָמַר לָהֶן: מִפְּנֵי שְׁשִׁלִּיחַ צְבוּר מִתְּקַן אֶת עַצְמוֹ. אָמַר לָהֶם: אִם כֵּן, לָמָּה מוֹרִידִין אוֹתוֹ לְפָנֵי הַתְּכָה? אָמְרוּ לוֹ: לְהוֹצִיא אֶת מִי שְׁאִינוּ יוֹדְעִים. אָמַר לָהֶם: כִּשְׁם שֶׁהוּא מוֹצִיא אֶת מִי שְׁאִינוּ יוֹדְעִים - כִּף הוּא מוֹצִיא אֶת מִי שְׁיֹדְעִים.

יא. פקדונות כזכרונות, שנאמר (בראשית כא): "וְהָיָה פֶקֶד אֶת שְׁרָה" וגו'. ואומר (שמות ג): "פֶּקֶד פִּקְדֹתַי אִתְּכֶם" וגו'. רבי יוסי אומר: אומן עם הזכרונות. רבי יהודה אומר: לא יאמרה עמה, וזכרון שיש עמה תרועה, כגון (ויקרא כג): "וְזָכְרוּן תְּרוּעָה מִקְרָא קֹדֶשׁ". רבי יוסי אומר: אומן עם הזכרונות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא היה אומן אלא עם הזכרונות בלבד. תרועה שאין עמה ולא כלום, כגון (במדבר כט): "יום תרועה יהיה לכם". רבי יוסי אומר: אומרה עם השופרות. רבי יהודה אומר: אינו אומרה כל עקר. מלכות שיש עמה תרועה, כגון "תרועת מלך בו". רבי יוסי אומר: אומרה עם המלכיות ועם השופרות. רבי יהודה אומר: לא היה אומרה אלא עם השופרות בלבד. (דברים ו): "שִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד." (דברים ד): "וַיְדַעְתָּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים וְגו'." אֵתָה הָרֵאתָ לְדַעַת וְגו'. רבי יוסי אומר: אומן עם המלכיות. רבי יהודה אומר: לא היה אומן כל עקר. (תהלים מז): "זָמְרוּ לֵאלֹהִים זָמְרוּ וְגו'." כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים" וגו'. רבי יוסי אומר: שתיים. רבי יהודה אומר: אחת. ושורין ב"מלך על גוים אלהים ישב על כסא קדשו" שהוא אחת. (תהלים כד): "שִׁאוּ שְׁעָרִים רְאִישִׁיכֶם וְגו'." מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד ה' צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֶלָה." רבי יוסי אומר: ראשונים - שתיים. שניה - שלש. רבי יהודה אומר: ראשונה - אחת. שניה - שתיים. זכרונות האמורות בעניה ובקשה. רבי יוסי אומר: אומן כלן כאחד. רבי יהודה אומר: ראשונים בפני עצמן, ושניים בפני עצמן. שופרות האמורות בענין גדעון ובענין יהושע. רבי יוסי אומר: אומן כל אחד ואחד בפני עצמו. רבי יהודה אומר: האמורין בשעת מעשה - לעצמן. בשעת פקידה - לעצמן.

יב. סדר תקיעות, שלש של שלש שלש, שעור תקיעה - כשלש תרועות. שעור תרועה - כשלש יבכות. שמע שש תקיעות

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

<p>26</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ה 5</p>	<p>עלות השחר _____ 4:35 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:17 בבלי: שבת קמב • ירושלמי: סוכה יג • תוספא: סכה ד נ"ך: יחזקאל כד-כה • רמב"ם: יסודי התורה ה</p>
<p>27</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ו 6</p>	<p>עלות השחר _____ 4:36 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:16 בבלי: שבת קמג • ירושלמי: סוכה יד • תוספא: יום טוב (ביצה) א נ"ך: יחזקאל כז-כח • רמב"ם: יסודי התורה ו</p>
<p>28</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר _____ 4:37 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:49 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:13 שקיעה _____ 8:15 בבלי: שבת קמד • ירושלמי: סוכה טו • תוספא: יום טוב (ביצה) ב נ"ך: יחזקאל כח-כט • רמב"ם: יסודי התורה ז</p>
<p>29</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר _____ 4:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:14 בבלי: שבת קמה • ירושלמי: סוכה טז • תוספא: יום טוב (ביצה) ג נ"ך: יחזקאל ל-לא • רמב"ם: יסודי התורה ח</p>
<p>30</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ט 9</p>	<p>תענית תשעה באב Fast of Tisha B'Av עלות השחר _____ 4:39 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:13 בבלי: שבת קמו • ירושלמי: - תוספא: יום טוב (ביצה) ד נ"ך: יחזקאל לב-לג • רמב"ם: יסודי התורה ט</p>
<p>31</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>י 10</p>	<p>עלות השחר _____ 4:40 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:50 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:12 בבלי: שבת קמז • ירושלמי: סוכה יז • תוספא: ראש השנה א נ"ך: יחזקאל לד-לה • רמב"ם: יסודי התורה י</p>
<p>1</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יא 11</p>	<p>ואתחנן, נחמו, פרק ג Shabbos Nachamu עלות השחר _____ 4:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:51 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:14 שקיעה _____ 8:11 בבלי: שבת קמח • ירושלמי: סוכה יח • תוספא: ראש השנה ב נ"ך: יחזקאל לו-לז • רמב"ם: דעות א</p>

Candle Lighting 7:54 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:23 זמן מוצש"ק

ווער עס וויינט פיינאכט ווערט זיין קול שטארק געהערט, און די שטערנס
ון די מזלות וויינען מיט מיט אים.

ספר המדות אות השוקה סימן י"ב